

ЗЛАТЕН

ФАНТАСТИКА

КАН

ФЕНТЪЗИ

ЛУНГЕА

ЗЛАТЕН КАМ

ТОМ 1

chitanka.info

МИЛЕНА ДИМИТРОВА

ВЪЛШЕБЕН ПРАХ, ОМАЕН ДЪЖД

3 октомври, 12:10 ч.

Сезонът на дъждовете беше започнал. Както през всяка от последните години спускането на подвижните мостове над улиците закъсняваше заради ремонти, недовършени поради липса на средства, желание или управленски способности у градските първенци. По традиция управниците прехвърляха вината за забавянето към синоптиците, които били сгрешили прогнозите. Те, от своя страна, пренасочваха оплакванията към Синдиката на вълшебниците. Оттам отричаха да имат нещо общо с подранилата есен, но сред гражданите се носеше слух, че виновни за по-ранното идване на дъждовете са неколцина магьосници-рenegати, чиито имена никой не смееше да спомене пред членове на Синдиката.

Докато крачеше през реката, в която се беше превърнала улицата, умът на Добромил беше твърде зает с тревоги за приятелката му, за да укорява градските първенци. Запретнал полите на сивата си роба, със счупен и накривен на една страна чадър в ръка, той бързаше към дома на Резилия, която беше болна, трескава и поради влошеното ѝ финансово състояние напоследък, вероятно гладна. Безработицата разстройва живота и на магьосниците, а на нея ѝ беше забранено да прави магии, откакто я изключиха от Синдиката преди няколко години.

Едва когато стигна до сградата, където живееше тя, Добромил усети колко са мокри краката му. Явно магията за залепване, приложена преди една година върху старите му ботуши, вече не действаше. Той пооправи робата си и се запъти към стълбището на трийсететажното общежитие за бедни, пенсионирани или изгубили таланта си магьосници.

Беззъбата вещица, седнала на сгъваем стол пред вратата на асансьора, се ухили разбиращо, когато той я подмина. Виждаше го

често и знаеше, че няма достатъчно вълшебен прах, за да задвижи машинарията.

С въздишка старият магьосник се заизкачва по стълбите. Чувстваше се толкова уморен, че чак след като подмина третия етаж, си зададе въпроса, който го човъркаше всеки път в тази част на пътуването му. Щом асансьорите и останалите машини се задвижваха само с вълшебен прах, а във всяка сграда над четири етажа имаше поне един асансьор, значеше ли това, че в Метропол навремето са живели само или предимно магьосници? Защото за едnodневното задвижване на всички машини във всички сгради са нужни огромни количества! Той продължи да се чуди на тази загадка още десет етажа, като от време на време спираше и посядаше на пейките до прозорците. Погълнат от мислите си, напълно забрави за асансьора и златния прах и дори подмина обгорялата жълтеникава табела с надпис „13“, та се наложи да слезе няколко стълби надолу. Някакво гласче вдън съзнанието му изрече думичката „склероза“, но той не му обърна внимание. Насочи се към черната метална врата в дъното на коридора, която, както винаги, се отвори сама, щом го разпозна. Още помнеше кой я е омагьосал.

— Добра врата — похвали я той и влезе в малкото апартаментче на Резилия. В полумрака вътре се препъна в някакъв счупен стол. Наведе се да го отмести и в пръста му се заби дървена тресчица. Изохка. Пръстите му бяха много чувствителни, както се полага на магьосник-церител. За разлика от Резилия той се пенсионира доброволно и сега се прехранваше като лечител на свободна практика.

Ток в дома й нямаше. На света нямаше достатъчно вълшебен прах, който да задвижи древната магия, караща крушките да светят. А пари за масло и лампи тя нямаше, естествено.

Когато Добромил влезе в кухнята, Резилия седеше в люлеещ се стол и галеше унесено големия сив котарак, настанил се на коленете й. По стъклата на прозореца водата се стичаше като сълзи, ронени от сградата. Беше ли ставала от мястото си, откакто я навести преди два дни? Беше ли яла от храната, оставена от него? Погледна към масата, където имаше цяла купчина мръсни чинии, чаши, парчета хляб и друга храна, налазени от кафяви буболечки.

Добромил извади от раницата кожената си кесия, развърза връзките с леко треперещи пръсти, облиза показалеца си и го топна в

златния прах вътре. Направи магическите движения около масата и изрече думите. Хлебарките и остатъците от храна изчезнаха, а съдовете заблестяха и се видя, че са от фин порцелан с малки розови цветчета за украса. Тази красота, така внезапно появила се, го трогна и за миг всички мисли и проблеми излетяха от главата му.

— Краят иде — изрече внезапно Резилия, която до този миг не даваше признаци, че забелязва присъствието му.

— А? — остави внимателно чашката, на която се любуваше, и погледна приятелката си с недоумение.

И тогава го видя. Написано с черни букви върху стъклото. Пророчество.

Вероятно беше похарчила всичкия вълшебен прах, който и беше оставил.

— Сигурна ли си? — попита, след като го прочете. — Това е прекалено... конкретно. Чак не прилича на пророчество — с точната дата, час и така нататък...

Тя го погледна с особено изражение.

— Знаеш, че и друг път съм имала конкретни предсказания.

— Обаче те не всички се сбъдваха...

— Няма доказателство, че не са се сбъднали. *Някъде другаде.*

Резилия се залюля на стола си. Това не се хареса на сивия котарак, толкова дебел, колкото собственичката му — слаба, и той тронаво скочи на пода. Олекнал, столът се залюля по-силно и на Резилия се наложи да опре стъпала в пода, за да запази равновесие. При което позагуби дотогавашния си меланхоличен образ и това даде смелост на Добромил да попита:

— Какво ще правим?

Тя се усмихна кисело.

— Да правим нещо! Ние, двама старци, които с общи усилия не могат да изтръскат и една лъжичка златен прах от кесиите си?

Добромил се изчерви, защото тя беше права. Тази сутрин беше изцерил болно дете от бедняшкия квартал „Воден път“ и бедната вдовица му бе платила с мъничка златна обица, която едва ли надвишаваше четвърт грам. Сърце не му даде да приеме венчалната и халка, която тежеше два грама — точно колкото и поиска първоначално. Изявлението на Резилия за цяла чаена лъжичка прах му се стори преувеличено няколко пъти. Може би тя имаше тайни запаси,

бижу някое — подарък от ухажор от времето на бурната й младост и скътано за черни дни. Да, това би било типично за жените, на тях просто им е жал да превръщат спомените си в прах.

— И все пак...

— Аз живея на социални помощи, които не включват злато — напомни тя.

— Да, но... Според третия закон на времеотменянето, едно пророчество може да бъде обезсилено, стига това да се направи преди настъпването на обстоятелствата, които предсказва. И следователно ние имаме още — Добромил погледна стенния часовник — някакво странно оранжево изделие с форма на ухилена тиква. Стрелките излизаха от носа и. Пълна безвкусица. Може би и това беше от социалната помощ? И не работеше, естествено. Колко ли златен прах беше нужен за поправката му...

Миг колебание и отново извади кесията си. Резилия каза:

— Дъждът спря.

— И какво от това?

— Може да отвориш прозореца и да видиш Часовника. Нали си далекоглед.

Той се спря с показалец наполовина в кесията. После я прибра и отвори прозореца с пророчеството, при което капки вода се посипаха по пода.

Часовникът се извисяваше в центъра и беше така омагьосан, че да се вижда от всички страни и от всяко място в града, стига човек да има спешна нужда да знае точното време.

— Сега е един и десет. Има още два часа, докато пророчеството се сбъдне — заяви той. Обърна се тъкмо навреме, за да я види как протяга врат към прозореца. Аха, значи не беше съвсем безразлична. — Нещо трябва да се направи.

— Какво?

— Нима смяташ, че ще стоя така и ще чакам бедствието да ни застигне? Това е пророчество за края на Синдиката, за бога! Знаеш ли какво означава това?

— Най-накрая ония дъртаци ще сдадат властта.

— Резилия! А за другите хора не ти ли е жал? — беше потресен.

— Какво? — вече не беше безразлична, напротив, от гласа й струеше гняв. — На мен Синдикатът няма да ми липсва. Група

магьосници, окупирали властта доживотно, поддържащи младостта си с магия! Ползват чудовищни количества златен прах, а за останалите са въвели ограничения! Всички с различно мнение са изгонени и заглушени...

— Но ти не разбираш до какво може да доведе липсата му! Синдиката закриля гражданите от бедствия, той осигурява ред и законност. Ако го няма, ще настъпи беззаконие. Хаос. Всички обществени служби, основани на магията, ще замрат. Това — той посочи прозореца, — няма да засегне само Синдиката. То ще доведе до смъртта на много невинни хора!

— Но какво искаш да направим ние двамата? — попита тя.

— Магьосници сме, ще измислим нещо.

— Ти си магьосник. На мен ми е забранено да правя магии, забрави ли? Пък и ти си пенсионер вече. Едва се движиш.

— Съвсем не съм толкова ръждясал, колкото си мислиш. Одеве някой ме блъсна по стълбите на подлеза и само бързите ми реакции ме спасиха. Направих три салта надолу.

— Блъснал те е? Кой беше?

— Не го видях. Много бързаше, вероятно не ме е видял.

— В какви времена живеем, да блъскат така човек и да не поспрат за едничко извинение и да видят дали не е пострадад. Можеше да пострадаш... — изнегодува тя.

— Миналата седмица щеше да ми падне тухла на главата. Добре, че една котка ми мина път и се спрях секунда преди това — той поклати глава. — Голям късмет.

— Наистина — отвърна му мрачно Резилия.

— Знаеш ли, котката... — Добромил се сети нещо, което тогава му се беше сторило знаменателно, — много приличаше на твоя предишен котарак, онзи черния с бялата муцуна. Щеше да ми е мъчно, ако беше пострадад вместо мен, но след като се окопитих, го потърсих и не го видях.

Резилия го изгледа странно.

— Значи вярваш в пророчеството ми?

— Ти си най-добрата пророчица, която познавам.

Добромил тръгна към вратата.

— Чакай!

Той се обърна.

— Мисля, че имам малко злато... просто нещо за черни дни.

Тя стана от люлеещия се стол и отвори един шкаф, бръкна вътре с костеливата си ръка и извади златна гривна с форма на венец от рози с всичките му подробности — цветчета, листенца, бодли даже. Далечен спомен го споходи. Не беше харесала гривната навремето, когато ѝ я подари, казваше, че бодяла.

— Тук са около двайсет грама — каза Резилия.

— Двайсет и два, — поправи я той и протегна ръка.

Вместо да му я даде, тя я сложи в джоба си и си взе палтото.

— И ти ли идваш? — попита я с неверие.

— Твърде си изкуфял, за да се справиш сам с това — отсече тя.

Добромил погледна към прозореца и пророчеството за последен път.

Земетресение в Централата на третия ден от десетия месец когато денят и часът съвпадат.

Кратко. Ясно. Точно. Типичният стил на Резилия.

— А сега накъде? Мислиш ли, че някой ще ми повярва? От кого ще искаме помощ? — попита тя.

— Мислех си за Азмодий.

— Азмодий, който те изгони от Синдиката?

— Просто зае мястото ми, след като напуснах.

— Подозирам, че той ти подля вода тогава и всичко, което ти се случи, беше по негов сценарий.

— Азмодий е способен магьосник.

— Какви ги плещиш? Колко пъти си ми казвал какъв некадърник е бил, когато сте учили в МагУни-то!

Добромил спря.

— Ами, той ме превъзхождаше в много области.

— Превъзхожда те по коварство — Резилия беше учудена от промяната в мнението на Добромил за Азмодий. От години не бяха говорили за старите си познати от Синдиката. Всъщност споменаването му беше нещо като табу за двамата, откакто Резилия бе изключена оттам.

— Но кой друг би направил нещо, нали от Синдиката са лично заинтересовани да предотвратят бедствието? — каза Добромил.

Резилия не знаеше какво да отговори. В края на краищата те двамата не разполагаха с достатъчно златен прах, за да направят нужната магия.

Качиха се на плъзгача — още една останка от древността, която се движеше само благодарение на магията. Резилия плати за пътуването с две листенца от гривната. Ват-магът, вещица на средна възраст с отегчено изражение, изчака да се качи и последният пътник, след което превърна златото в прах и изрече нужните слова. После се зачете във вестник, докато превозното средство се плъзгаше върху релсите си към центъра на града.

Можеха само да съжаляват за отдавна изгубените древни магии, като например телефонията, с помощта на която щяха да предупредят навреме Синдиката за бедствието, без да се налага да ходят до Централата и да губят време за път. Резилия се поинтересува за мнението на Азмодий и дали той ще и повярва, а когато Добромил отговори утвърдително, не изглеждаше много убедена. Когато ват-магът обяви, че това е спирка „Централа на Синдиката на вълшебниците“, Резилия стана с неохота.

Застанаха пред сградата на Синдиката — осмоъгълна, черно-бяла грамада със златно слънце на предната фасада, символизиращо светлината, донесена на света от магията и нейните представители. Резилия никога не беше я харесвала. Вместо към централния вход, тя внезапно се насочи към вратите на Магибанк, откъдето тъкмо излизаше една млада жена.

— Добра идея, ще ни трябва злато — каза Добромил. — Още ли имаш сметка там?

— Много стара сметка — отвърна Резилия.

Младата жена, излязла от банката, нагласяваше издута кожена кесия на колана си. Беше облечена в светлосин халат, целия на воали. Имаше и бижута — не златни, разбира се, никой не носеше златни бижута от около петдесет години, поне не на публични места, — сребро, обрамчило рубини, висеше на шията ѝ, обици, също с рубини, проблясваха на ушите и идеално се връзваха с червилото. Лицето ѝ

беше гладко и красиво, но Резилия не можеше да го сбърка с ничие друго — това беше Океания, някогашна нейна състудентка, а сега директор на Магибанк и съпруга на Старшия маг Азмодий.

Резилия спря на два метра от нея. Океания я погледна първоначално с бегло любопитство, заменено от проблясък на разпознаване, който отстъпи на омраза.

— Ти!

— Океания, имам една молба към теб.

— Ако пак ще искаш да ти отблокирам сметката, откажи се. Забранено ти е да правиш магии и няма да получиш и грам от запорираното си злато.

— Ами ако имам важна причина да го искам? Ами ако бъдещето на Синдиката зависи от това?

— Пак ли си имала пророчество? Какво още ти е издиктувала злобата ти? — Океания се изсмя презрително. — Някое бедствие или катастрофа, предполагам. Намери си нова жертва, чийто живот да вгорчаваш с измислиците си.

— Чуй ме, този път е много по-страшно!

— Страшно! — лицето на Океания почервения, тонът и натежа от жлъч. — Ти ми предсказа, че ще свърша живота си като сбръчкана старица! През студентските ни години ми завиждаше заради стила и елегантността — понятия, непознати за теб. Виж ме — тя вдигна изящните си бели ръце и посочи лицето си, по което нямаше нито една бръчица. — Най-добрата подмладяваща магия. Аз никога няма да остарея. Ти си тази, която заслужава присмех заради вида си — и тя се огледа, сякаш търсейки потвърждение у минувачите, но те отминаваха безразлични. Тогава забеляза Добромил. — Ха! Сенилният магьосник. Чудесна двойка сте.

От входа на банката се приближаваше облечен в черно охранител, вероятно за да освободи шефката си от нахалната просякиня. Резилия падна на колене и вдигна умолително ръце. Океания загуби дар слово от изумление.

— Чуй ме, Океания, животът на много хора зависи от това, което ще се случи. Голяма беда се задава. Много съжалявам за всичко, което съм ти предсказвала, тоест, приказвала, навремето. Моля те, прости ми.

Говореше и пълзеше на колене, докато ръцете и допряха роклята на Океания. Банковият охранител вече беше до тях и се протегна, за да я отстрани. В този миг Резилия се изправи и прегърна младоликата жена.

— Прости ми! Пред лицето на приближаващата разруха нека се сдобрим. Трябва да попречим на бедствието! Злато! Много златен прах ще е нужен и...

Океания я отблъсна.

— Колко ниско си паднала! — изрече с презрение. — Върви си! Следващия път, когато ме приближиш, ще наредя да те арестуват! — обърна се сред облак от сини воали и влезе обратно в банката. Телохранителят я последва и застана на входа с лице, обърнато към двамата стари магьосници.

— Коя беше тази, Рез? Стори ми се позната. Да не е някоя от студентките ми?

— Беше, преди много години — отвърна тя. — А по едно време, след като стана Старши маг, дори искаше да те ожени за себе си.

Добромил се изненада.

— Не си спомням.

Резилия изтупа праха от наметалото си.

— Вероятно не си е струвало да помниш. Видя ли очите му?

— Чии очи?

— На телохранителя? Нямахше нищо в тях. Нищичко — толкова безизразни бяха.

Приблжиха се към Централата. Охранител, който можеше да е близък на онзи от банката, ги огледа с рентгенови очила, преди да ги пусне вътре. Влязоха в огромното фойе, застлано с бледорозов мрамор. Магьосници в лилави роби, знак, че са чиновници, бързаха по своята си работа в различни посоки. Тук-там се мяркаха и служители в бяло, немагьосници, вероятно счетоводители или секретари. Чистачка в обикновена сива престилка не особено енергично търкаше пода с парцал.

Самодвижещите се стълби работеха както едно време. Когато стъпи на тях, Резилия усети проникновения допир на охранителната магия, която проверяваше дали са приятели или врагове. Обзея

неприятно предчувствие, че всеки момент ще зазвучи предупредителната аларма и невидими възета ще я овържат както беше виждала да правят с нарушителите. Нищо не се случи. Някога беше известна магьосница, но точно сега изпита благодарност за късата памет на колегите си.

Качиха се с елеватора до последния етаж и насреща си видяха самия Азмодий, който бързаше занякъде с черно куфарче в ръка. Беше почти двуметров гигант с широки рамене и издути под мантията мускули. Също като жена си Океания, и той изглеждаше нереално млад.

— Добромиле, подранил си за тазседмичния ни разговор — каза той и Резилия едва не се спъна в последното стъпало. „Тазседмичен разговор?“ Не знаеше, че водят разговори. Обикновено Добромил беше толкова открит. Защо е крил това от нея? — Знаеш ли, миналия път не ми разясни напълно един аспект от металотърсещите магии, който...

Беше я забелязал.

— Защо си я довел?

— Азмодий, приятелю, трябва да поговорим. Спешно е — каза Добромил.

След кратко колебание Азмодий посочи наляво.

— В кабинета ми.

Последваха го през коридори и зали, където рядко се мяркаха служители и всички те подмазвачески кимаха на Старшия маг. На всеки ъгъл имаше по един охранител. Азмодий спря пред звуконепроницаема врата и каза сякаш на въздуха:

— На този етаж има поне двайсет охранителни магии и още толкова телохранители. Никакво престъпление не може да се извърши тук.

— Чудесно — каза Добромил.

— Тези магии могат ли да спрат лъжата? — попита Резилия. — Не? Така си и мислех. Ако можеха, Синдикатът щеше да се разпадне.

Азмодий ги въведе раздразнен в кабинета. Грамадно бюро заемаше четвърт от стаята. По повърхността му както и по лавиците зад креслото беше подредена колекция от порцеланови фигурки, по педя високи. Странно хоби, което никак не се връзваше с вида и реномето му.

— За какво сте дошли? — попита ги направо.

— Резилия има пророчество — отговори Добромил.

— Пак ли? Нека позная — иде краят на света. Отново.

— Не е време за шеги — намръщи се Добромил.

— Не се шегувам. Тя предсказа края на света, преди да напусне Синдиката, точно след като похаби десетки килограми злато за магия, която не подейства. Даже беше посочила точния ден и час. И, о, — той погледна театрално към градския часовник, който се виждаше през прозореца, — пророчеството ти се е просрочило със седем часа, осем минути, девет месеца и **ДЕСЕТ ГОДИНИ!**

Тишина. И да очакваше овации за изпълнението си, не ги получи. Добромил беше изненадан, а Резилия гледаше фигурките по масата.

— Какво си ми приготвила сега? — попита Старшият маг.

Резилия го погледна с омраза. Загърна се по-плътно в наметалото си.

— Земятресение ще срути града. Епицентърът му ще е под Централата на Синдиката. Тук.

— Ха-ха-ха! Това е съкровената ти мечта, нали?

— Да — и нейният тон стана жлъчен. — И знаеш ли какво? Мечтаех за това, когато имах сила и достатъчно прах, за да я сбъдна. Когато можех да си позволя да прокълна теб и цялата ти шайка тъпоглавци, които спирате развитието на човечеството с вашето твърдение, че животът е възможен само под покровителството и ръководството на магьосници. Нагли лъжци! Всичко тук е построено във времена, когато златото е служело само за украса. Какво изобрети човечеството, откакто магьосниците поеха властта? Нищо! Старите вещи, сгради, машини, се поддържат изкуствено. Централата, плъзгачите... са само мумифицирани трупове от една отминала епоха!

— Спести си речите, чувал съм ги — срязва я Старшият.

— Но, Азмодий — намеси се Добромил, — тя е права. Спомням си, че сме говорили за това.

— Ти, старче, не помниш нищо, дори изобретените от теб магии.

— Помня! Помня, че ти и аз скрихме много злато за в случай, че се появи голяма опасност. Но не помня къде го скрихме.

— Удивително. Паметта ти се възвръща. Мозъкът ти е сложен, отколкото на останалите хора. Знаеш ли, повече ми харесваше, когато губеше спомените си — каза Азмодий със странно спокоен глас.

Ръката му стискаше една от фигурките на масата — мъж в черно, умалена версия на охранник. — Каквото и да казвате, аз реших...

Но не можа да довърши, защото в този момент прозвуча писклив вой на аларма из цялата сграда, последван от глас:

— Нарушител! Магьосницата Резилия да бъде задържана! Нарушител! Магьосницата Резилия...

Азмодий се изправи.

— Разговорът приключи. Каквото и да си извършила този път, ще се погрижа никога повече да не се докоснеш до злато. Всичко, което някога си правила, е било безсмислен разход на вълшебен прах. Майка ти явно е била единствената в рода ти с пророчески дарби — дала ти е много подходящо име.

Той посегна към кесията на колана си.

Резилия извади ръка изпод наметалото. В нея държеше блестящ къс с размерите на орех. Върховният маг успя само да изкрещи, когато тя превърна златото в прах. Резилия замахна и изрече нещо, което накара Добромил да ахне. Азмодий вдигна инстинктивно ръце, за да се предпази, но нямаше полза. Магическият прах го докосна и той се залюля, загърчи, затресе, присви се и се опита да се задържи прав, но не успя, защото вместо ръце имаше копита...

— Защо го направи? — попита Добромил. — И откъде взе това злато?

— От тук — Резилия откачи от колана си закръглена кесия. Зарови вътре, докато някакво малко парченце ѝ хареса. После го превърна в прах, метна я небрежно във въздуха и измагьоса каишка за врата на черния козел, който допреди малко беше Старши маг на Синдиката. — Дар от Океания. Не съвсем доброволен.

— Но защо?...

— После ще ти обясня.

Тя зашари с поглед по порцелановите фигурки на бюрото. После прегледа тези на полиците над креслото, отвори шкафовете и се разрови в тях. Азмодий се опита да я набоде с рогата си, но каишката, вързана за крака на бюрото, му попречи.

— Ме-е-е — изрази възмущението си от ситуацията той.

Алармата продължаваше да вие.

Накрая Резилия откри това, което търсеше, в бюрото — фигурка на магьосник с дълга бяла брада и особено веща усмивка.

— Я! Този прилича на мен — смая се Добромил.

— Ето защо опитите ми да ти помогна не успяваха. Мозъкът ти си е наред, нямаш увреждания, чисто и просто спомените и знанията ти са били откраднати.

— Всичко е много странно, Рез. Обясни ми.

— След като се махнем оттук — обеща тя. После извади от кесията два златни къса и погледна през прозореца преценяващо. — Само още няколко малки магийки.

Часовникът на площада пред Централата беше легендарна забележителност на Метропол и един от символите на града. Построен преди петдесет години от самия Добромил, той се състоеше от две отделни части, всяка от които представляваше забележително съчетание между съвременната магия и техниката от предишната епоха. Долната част — с форма на пясъчен часовник, беше огромно, извисяващо се над площада произведение на изкуството, в което 3600 кристални топки отмерваха всяка секунда с кънтящ звук. Над него се извисяваше дъвен механичен циферблат, омагьосан така, че да се вижда от всяка точка на града, но само от хора, които имат спешна нужда да знаят колко е часът. На постаментата беше гравирани избелял надпис, от който се четеше само последната дума: „времето“.

Обикновено по пейките наоколо имаше хора, но в този дъждовен ден беше пусто и никой не забеляза високия синеок младеж и дребничката дългокоса девойка, които внезапно се материализираха в подножието на Часовника.

— Чудесна подмладяваща магия, Рез. Не знаех, че я владееш — каза унесено младежът, без да може да откъсне поглед от другарката си.

— Не я владеея. Това върху нас е просто Илюзия. Ще изчезне след няколко минути — отвърна тя. — Дотогава по-добре да сме изчезнали. Вече не само ти си на мушката, но и аз след днешните ми изпълнения.

— Не схващам. Аз кога съм бил на мушката?

— Още преди да сднеш властта, предполагам. Седни, ще ти обясня, имаме още няколко минути. Ще започна... от черния ми котарак. Ти беше най-великият магьосник на нашето време — основа

Синдиката на магьосниците след Войната на златото, въведе ред в нашия свят, изгради много уникални съоръжения, които до ден-днешен бъдат възхищение. После, преди около десет години, изведнъж започна да правиш гаф след гаф. Азмодий се издигна по стълбицата на властта, стана твой заместник и един ден се оказа, че са те пенсионирали с почести и любезно, но завинаги, са те изгонили от Синдиката. Не бях съгласна с промените и точно тогава сгреших онова заклинание, което трябваше да пресуши подводните реки под Метропол, но вместо това причини наводнение. И ме изключиха.

— Какво общо има черният котарак?

— Ето какво: по онова време се страхувах за теб и ти направих защитно заклинание, в което използвах избрани котешки качества — смелост, ловкост и гъвкавост... Тази магия действа по следния начин — колкото по-голяма е заплахата, толкова по-изумително е спасението ти от нея. Ти спомена, че си направил няколко салта по стълбите, когато някой те блъснал. Това е странно за човек на твоята възраст, не мислиш ли? А когато описа и котарака, който те спасил от падащата тухла, вече бях напълно сигурна, че някой се опитва да те убие.

Добромил беше смаян.

— Но защо? Кой? Азмодий ли?

Резилия вдигна рамене.

— Той зае поста ти, без да го заслужава, след като паметта ти се влоши. Ти забрави неща, свързани със Синдиката, забрави магиите, които си изобретил. Не помниш, че на младини си смятал Азмодий за коварен, лицемерен, алчен, властолюбив и — най-вече — некадърен магьосник!

— Той не е такъв! Все пак щом съм го направил свой заместник, трябва да съм имал нещо предвид — Добромил се натъжи.

— Точно тогава започна да забравяш — Резилия продължи, въртейки в ръка порцелановата фигурка на Добромил. — Когато влязохме в кабинета му, си спомних нещо, което си ми разказвал за студентските си години. За това как Азмодий се сдобил с мускулите си, при положение, че го мързело да спортува. Откраднал ги от една горила в Африка и ги заключил в дървена статуетка на маймуна. Маймуната оживяла, но с мускулна атрофия.

Добромил местеше поглед от порцелановата фигурка към лицето ѝ, където вече се бяха появили първите бръчки. Илюзията отминаваше,

макар и постепенно.

— Мисля, че спомените ти са тук — каза Резилия. — Сега нека да изчезваме оттук, пък после ще опитам да ти ги възвърна.

— Не. Върни ми ги сега. Все още имаме бедствие да предотвратяваме.

Резилия се поколеба, после въздъхна.

— Добре. Не съм и очаквала друго от теб.

Тя извади кесията и превърна към злато с големината на лешник в прах. Посипа с него статуетката и главата на Добромил, шепнейки тихо заклинание.

Добромил се изправи с усилие и погледна Часовника. Илюзията, с която ги беше обвила Резилия, ги правеше да изглеждат млади в очите на страничния наблюдател, но не променяше истинската им същност. Със сигурност от прозорците на Централата ги виждаха, но там издирваха много по-възрастни магьосници.

— Усецаш ли нещо? За какво мислиш? — попита тя.

— Спомних си къде скрихме златото навремето, в края на Войната, която водихме заради него. Чувала ли си какво казват за скривалищата — най-добре е да скриеш нещо така, че да е пред очите на всички?

Резилия проследи погледа му нагоре и ахна.

— Не може да бъде!

— Преди петдесет години ми се струваше добра идея — той я прегърна. — Три хиляди и шестстотин златни, а не кристални топки. С това мога да разваля всяка магия. Сега всичко ще се оправи. Ще отменя твоето пророчество и ще предотвратя земетресението. После, ако са ми останали сили, ще се разправам с Азмодий и останалите.

Той събра в шепи всичкото злато, което бяха взели от Азмодий и Океания и за миг го превърна в прах. Хвърли го нагоре и вятърът го пое и завихри около пясъчния часовник. Стъклената му обвивка се пропука на хиляди късчета, които се разлетяха във въздуха като разноцветни пеперуди. Кристалните топки се разпиляха по земята и се видя, че всъщност са метални. Поне част от тях...

— Нещо не е наред! — извика Добромил. — Тук има твърде малко злато!

Океания се втурна в кабинета на мъжа си със стиснати юмруци и куп идеи за наказание на Резилия. Когато видя козела, изпищя и тъкмо се извъръщаше, за да побегне, когато той каза:

— Ме-е-е-е — и нещо в гласа му ѝ се стори познато. Тя се наведе и двамата се погледнаха в очите.

— Азмодий?

Тъй като нямаше злато в себе си ѝ се наложи да потърси в сградата доверен човек, който да развали магията, понеже самата тя не знаеше как. Плешивият магьосник, когото доведе, работеше бавно, но след десетина минути Азмодий почти беше възвърнал човешкия си образ. Проблемът беше, че гласните му струни се възстановяваха най-бавно. Той крачеше бесен напред-назад из кабинета си, стискайки статуйка на нещо като дребен нинджа.

Океания зяпаше безцелно през прозореца, само за да не гледа как от съпруга ѝ се сипе козина. Изведнъж огромният пясъчен часовник се срива пред очите ѝ и над площада запърхаха за кратко ярки пеперуди. Тя смаяно отвори вратата към терасата и излезе навън, за да вижда по-добре.

В този миг Азмодий възвърна способността си да говори. Той погледна нинджата и заповяда:

— Убий Резилия!

— Това не е всичкото злато! — изкрещя Добромил, когато част от три хиляди и шестстотинте топки се оказаха оловни. — Не знам дали ще стигне!

Въпреки откритието той започна да реди заклинание. Беше задействал верижна реакция по превръщането на топките във вълшебен прах. На мястото на Часовника се заформира нещо като торнадо, обърнато наопаки. То се надигна от земята към небето. Когато достигна облаците, те заблестяха в златно. Мълния просвятна. Гръмотевица изтрещя. Торнадото изчезна в облаците.

И тогава заваля златен дъжд. Най-могъщата противодействаща магия от петдесет години насам се задейства.

На покрива на една от сградите, обграждащи площада, се появи фигура в черно. На главата си носеше маска и ако имаше някой наблизо, би видял само очите — сиви и лишени от чувства. Човекът извади от куфарчето си снайперистка пушка, сглоби я с бързи, роботизирани движения, подпря я на парапета, прицели се и стреля. През пелената на дъжда видя как жертвата пада. Убиецът избърса с ръка лицето си от дъждовните капки. Погледна ръката си — беше позлатена. Вдигна очи към небето и за първи път от много време почувства... нещо. Свали маската. Златисти къдрици се разпиляха по раменете ѝ. Убиецът беше млада жена, която се събуждаше от години безпаметен сън. Причинилата го зловредна магия внезапно се беше развалила. Жената погледна с отвращение към пушката. Един по един спомени я връхлитаха, спомени за дни, когато я беше използвала. Бяха я превърнали в чудовище. Защо? Кой? Образът му изплува в паметта ѝ — едър като горила мъж. Магьосник. Последният човек, когото беше видяла, преди да ѝ връчат оръжието.

— Азмодий. И Синдикатът — прошепна тя, стискайки оръжието. Само три думи. Но те прозвучаха като смъртна присъда.

Златният дъжд помиташе всяка друга магия, която му се изпречеше. Сградите около площада, строени преди Войната на златото и закрепвани многократно със заклинания, до една загубиха цветущия си вид. Фасади се олющиха, комини се наклониха, цепнатини се появиха по стени, покриви хлътнаха и керемиди изпопадаха. Самата Централа на Синдиката посивя, около нея се посипаха облицовъчни плочи, но общо взето, тя пострада най-малко, защото древните строители я бяха изградили с много здрави основи и дебели стени.

Изтощен от заклинанието, Добромил не забеляза всичко това. Единствената мисъл, която го крепеше прав, беше надеждата, че е предотвратил земетресението. Задъхвайки се, той се обърна и потърси Резилия. Въпреки, че дъждът вече отминаваше, пред очите му всичко беше размазано. Видя я да лежи на земята, краката ѝ бяха в локва от розово-златиста вода. Откъде се беше взело розовото?

— Рез! — изхриптя гласът му, когато се хвърли към нея.

Тя немощно го погледна. Притискаше ръце към корема си. Дланите ѝ бяха червени от кръвта.

— Резилия!

Приклезна до нея. Трябваше му злато! Топна ръце в локвата, опита се да задържи метала, но той беше толкова фин, че изтичаше заедно с водата. Залази наоколо на четири крака. На няколко метра разстояние имаше купчина от оловните топки, с които Азмодий беше разменил златните по някое време от управлението си. Добромил запълзя към тях, повтаряйки си като заклинание: злато, злато. И ето я — златна топка, която е била толкова далече от посестримите си, че верижното превръщане в прах не я бе достигнало. Беше много тежка. Добромил нямаше сили нито да се изправи, нито да я вдигне, затова я затъркаля към Резилия. Самият той си поемаше дъх със затруднение. Сърцето го болеше все едно някой забиваше нагорещени игли в него. Когато допълзя до Резилия, видя, че очите ѝ са затворени.

— Резилия, отвори очи! Погледни ме!

Тя едва надигна клепки. Без Илюзията отново изглеждаше стара. Лицето ѝ беше сбръчкано и бяло като брадата му.

— Гледай ме! Така — Добромил се съсредоточи, за да превърне монолитния къс във вълшебен прах. Беше най-трудното превръщане в живота му откакто като дете направи първата си магия.

За лечителството щеше да стигне и по-малко прах, знаеше това. Но той искаше да ѝ даде нещо повече от здраве, да ѝ направи един последен подарък, защото усещаше, че собственото му време изтича. Златният дъжд вече беше спрял. Нямаше опасност да бъде развалена подмладяващата магия, която твореше върху Резилия. Защото, като се замисли човек, колко пъти в живота си виждаме дъжд от злато?

Резилия отвори очи и първото, което видя, беше небето, покрито със златисти облаци. Нејде в далечината се чуваха крясъци на жена, която е загубила най-ценното в живота си. Гласът приличаше на този на Океания, затова тя го игнорира. Наблизо, подпрян на една пейка, седеше Добромил. Изглеждаше смъртно уморен. Държеше се за сърцето и дишаше бавно и накъсано. Резилия някакси беше съпричастна към болката му. Може би ѝ беше предал част от усещанията си по време на церенето? Знаеше, че тази болка никога

няма да я остави. Тя се поизправи и докосна ръката му. Той дори нямаше сили да я погледне.

Резилия заплака. Върху пейката, забравен, стоеше порцелановият магьосник. Тя избърса сълзите си и го взе. Гледа го няколко секунди, после извади от джоба си златната гривна, която Добромил ѝ беше подарил преди трийсет години. Усмихна се на свършената имитация на розов цвят и след миг бижутото стана на прах. Тя посипа част от нея върху фигурката и докосна челото на Добромил с позлатени пръсти. Заклинанието, което изрече, беше доста импровизирано, но щом Азмодий го можеше, за нея щеше да е лесна работа. Когато приключи, порцелановият Добромил се усмихваше, а истинският изпусна последният си дъх.

Тя се облегна на пейката до него, стискайки фигурката.

— Това беше чудесна магия. Най-добрата, която съм виждала. Дали успяхме да предотвратим земетресението?

Огледа се наоколо. Видя състарената фасада на Централата, край която се лутаха изумени магьосници; някаква старица в син халат на воали тичаше сред тях, виеше и си скубеше косата; видя хлътналите покриви и олющени стени на заобикалящите площада сгради, чийто собственици излизаха навън и се хващаха за главите. Градът се беше състарил сякаш с цял век.

Напуши я смях, като видя резултата от спасителните им действия.

— Знаеш ли, на теб никога нищо не можах да ти предскажа. Толкова непредсказуем беше.

Вдигна очи, но от пясъчния часовник не беше останало нищо, а механичният над него клюмаше безжизнено на една страна. Стрелките му бяха спрели точно в три часа и три минути. Опита се да си спомни кога трябваше се случи земетресението.

Рояк пеперуди излетя от покрива на Синдиката.

РУНА АРУНА ОТСИЧАЩИЯТ СЕНКИ

Жените от рода *рин* имат лоша кръв. И когато кошничарят Ено си взе жена, много сълзи се проляха. Момите отдавна го заглеждаха. Дори и двуносата вдовица на берберина не изпускаше случай да го хване на приказка. Надежден момък е той. И работлив. *Ли* — те всички са такива. Ох, сега ще им дойде на нагорно.

Щом узна кого се кани да доведе у дома най-големият ѝ син, майката на Ено, въпреки своите годинки, се измъкна от одъра и, потропвайки с опашка, изпъстрена с белези от ухапвания на бълхи, пред всички съселяни се закле, че ако това се случи, ще скочи в селския кладенец. А бащата хукна да пропъди непослушника. Но Ено е упорито момче — сам си тръгна. Тропна с патерица, хлопна вратата и дим да го няма — ни се чу, ни се видя.

Рин празнуваха Еновата сватба. *Рин* построиха на младоженците къща. А когато Ир стана трудна, жените *рин* се погрижиха за всички дължими обреди. Бабуваше ѝ красавицата Нейя. Тя улови изпадащия младенец и ловко отсече хлъзгавия сноп пъпни върви. Сетне обхвана новороденото с безбройните си пръсти и го показа на събралите се в двора зяпачи. Радостни викове огласиха вечерния въздух, защото гръбчето на младенеца се оказа по-право от бамбукова пръчка. Изнемощялата Ир я отвързаха от родилния стълб и я занесоха в къщата, където се щураше зашеметеният от щастие Ено, а жените на двора продължиха до развиделяване да мажат стълба с целебна тиня и жертвена кръв, кипреха го с клонки от тютюн и жасмин. От аромата на вехнешите листенца Ено получи главоболие, той едва съдържа желанието си да изпъди глупавите женоря.

Не би ги изпъдил, разбира се.

Ир най-много се страхуваше да не би детето да заприлича досущ на баща си. Минаха години, а тя все не можеше да се нарадва на това, че е родила ЗДРАВ син от *ли*! Ено кръсти момчето Туан. На него не му трябваша ризи с разрез на гърба. От майката детето наследи плътна,

трудна за одрасване жълто-зелена кожа и чифт тесни тюркоазени очи под двойни клепачи.

— Туан Ли, Туан Ли — припяваше Ир, търкайки гладките стъпала на първенеца си с вариво от седем треви и жлъчка от пролетна жаба, — дълго ще живее Туан Ли, щастливо ще живее, какъв ми е хубавец!

Ено без да бърза почесваше гърбиците си с остро копитце на изсушено козе краче и се подсмиваше благо. Ала мислите му никак не бяха весели. Как да остави Туан в селото? Ето, жените *рин* вече спират хлапето на улицата, за да разгледат неясната му засега пладнешка сянка. А вдовицата на берберина, докато бърше от бузките на Туан убиваща космите кал, крадешком си облизва ушите. Момчето няма да стане кошничар — пръстите му са като на майката, раздвояват се и завършват с рижави меки четчици. За какво са годни такива ръце? Ала пък може други неща — да гледа слънцето, без да мига, а нощем вижда в тъмното не по-зле от дядо си, шестоокият баща на Ено. Който не призна потомците на Ено за свои внуци. Никой от *ли* не ги припозна за роднини: къде се е чуло и видяло чист *ли* да се ожени за нечиста *рин*, че и деца да завъдят? Накъде отива светът?

На Ено не му пукаше за света, тревожеше го бъдещето на Туан. Ни един занаят не му подхождаше, нищо не умееше Туан Ли, напразно минаваха неговите дни и нощи. Ено го прати при ловците на птици — те върнаха хлапето обратно. Твърде шумно дишал, прекалено трмаво се движел. Рибарите се присмиваха на Туан — водата лепнеше към кожата му на идеално кръгли капки, а той се захласваше да гледа отражението си в тях.

И нощните ловци изгониха сина на Ено, не го искаха, защото не различавал в мрака цветовете, пък и много силно скърцала тревата под босите му нозе. Светещите му очички привличали прилепи, а най-важната причина била, че Туан отказал да доубие ранения звяр, понесъл го на ръце и се замятал по обляната в лунна светлина поляна, настъпвайки чуждите сенки. Нечувано! Освирепелите ловци започнали да хвърлят по наглеца камъни и стрели. Остриетата направили дрехите на парцали, но падали на земята, без да наранят хлапака.

Ено престана да му търси занаят. Мълчаливо наблюдаваше как Туан се грижи за спасения бодлив гущер, как го носи на раменете си чак до реката извън селото, близо до гората. Там, сред отломки на

паднали от небето камъни, прекарваше времето най-големият му син, оставаше по цели луни на това място. Понякога момчето все пак се досещаше да събере за вечеря на семейството си охлюви или да донесе целебна тиня от язовирчето. Но най-често се връщаше с празни ръце, изцапан с разноцветния сок на речната тръстика. Гущерът го следваше, местейки дебнещо шестте си лапи, като предпазливо отбягваше вечерната сянка на Туан.

Нима ще се наложи да прати момчето в Авея? Инак ще стане накрая, както всички безделници, боклукчия, ще сбира нечистотии... Цялото село знае колко е калпав Туан Ли, след като не смогна да усвои даже как се хващат зимни пеперуди. Да не вземат старейшините да решат, че е време да го накарат да върши нещо полезно. Значи — мръсотия да изгребва... Не. Значи, остава Авея. Сладурският вид на Туан ще е предимство. Може да го вземе някой за слуга... Или за пазител на сребро — нали е наполовина *рин* и не се бои от белия метал. Ето къде ще му потрябва нощното зрение и четчиците на върха на пръстите... Или защо не стражник? Какво толкова? Момъкът е висок, симетричен, строен. Не е глупав. А родословното в Авея — кой го гледа. Но сърцето на Ено не се успокояваше, даже напротив.

И, както се оказа, имаше причина за тревоги. Веднъж, когато цялото семейство, без Туан разбира се, седеше край софрата в очакване на вечерята, окаченото до прозореца звънче издрънча. Ено видя край портата познат светец силует.

— Заповядай, Ийя! — викна той и нареди на близнаците да отворят и двете крила на вратата, за да не се ожули в тях племенницата на жена му. Сестрата на Ир мажеше щерка си от глава до пети с гъста слуз на престарели плужеци, която щом изсъхнеше, ставаше твърда и започваше слабо и равномерно да сияе. Инак прозрачната кожа на Ийя не издържаше на пряка слънчева светлина, от нея се покриваше с мътни мехури, които заздравяваха неправдоподобно бавно.

Момичето внимателно се настани върху сплетена от трева кръгла възглавничка, която винаги носеше със себе си.

— Видях Туан — съобщи тя, вдигайки покритото с бозава коричка лице. — До реката, където са небесните камъни.

Ир сложи пред нея паница и стомничка с тминна вода. Ено мълчеше. Вече бе свикнал, че вестите за големия син почти никога не са хубави. Момъкът го нямаше у дома вече близо две луни.

Малцина от селото ходеха до онази част на реката, която бе преградена от небесните отломки. Там цареше гъста, натискаща ушите тишина, а падащите върху пясъка пладнешки сенки на синкаво-черните камъни никога не изглеждаха еднакви. Имаше и такива хора, които се чувстваха край вира напълно уютно. Ийя, Туан, акушерките, глухонемите събирачи на тиня... Комай даже неколцина от *ли* се отбиваха натам, за да се облажат с вкусни охлюви.

Ийя придърпа към себе си солницата и с наслада облиза мъждукащите си пръстчета.

— Чичо Ено... Ммм... Искам нещо да ви разкажа... За Туан.

Ир нарочно шумно постави котлето с манджа на масата и хвърли към мъжа си умоляващ поглед. Ено се престори, че не го забелязва и взе в ръка черпака.

— Такааа... Първата порция — за къщата.

От пукнатината в пода изригна пара, засъска. Ено побутна заседналото на дъските парче разварена грудка и тромаво се обърна към племенницата. Тя протегна обилно насолената си паница.

— Втората — за гостенина. Третата — за стопанина.

Жена му взе черпака и започна да пълни останалите паници, Близнаците не откъсваха взор от ръцете ѝ, от хищните им дълги зъби капеше прозрачна слюнка.

— Аз честичко ходя до вирчето. Там е прохладно, няма никой. Само Туан с неговия гуцер. Та Туан е изплел кутийки от тънка тръстика. Ето толкова големи... — Ийя остави лъжицата, за да покаже с пръсти. — И много-много ги е направил. И стиска в тях сок. Тръстиков, цветен, боровинков. Разни-разни сокове. Питам го защо, да му помогна, а той ме изгони. Пречиш, вика. Тогава аз тихичко, след залез-слънце. Ама стана тъмно, нищо не видях. Затова пак, тази вечер, по залез. И какво само видяаааах! — тя се притесни и добави с горещ шепот: — Там имаше картинки! Туан рисува картинки!

Ир тихичко изохка, изтървайки пешкира. Близнаците ококориха четири чифта жълти очи и се спогледаха. Ено продължаваше да дъвче спокоен наглед, макар че вътрешно изстина и нещо сякаш се сви в него. Ха така. Само това липсваше.

— Ти яж, яж — подкани я той. — Сторило ти се е.

Но Ийя бе момиче обстоятелствено и настойчиво, лесно не мириясва.

— Ама вие не се бойте. Аз няма на никой да кажа. Само на вас исках да ви ги покажа. Тези картинки са МНОГО хубави. Той и вас ви е нарисувал, лельо Ир.

Гледайки как лицето на жена му губи цвета си, Ено едва се сдържа да не скочи и да не шамароса племенницата си. Добре че близнаците още са малки и не разбират случилото се. Рисуването, повтарянето на нещо вече съществуващо, което хвърля сянка, е опасно — но пък хиляди, хиляди пъти е по-опасно изобразяването на живеещи в този свят хора. Всеки помни историята на прародителя Тар, който нарисувал жена си. Също както неговото, така и името на Туан Ли ще бъде прокълнато навеки. Ако слуховете плъзнат до Авея, страховита разплата чака големия син на Ено. Макар че... Може би Ийя лъже?

Не, не изглежда така.

Подпирайки се на патерицата, Ено тежко се надигна. Ир наметна на раменете му най-дебелия овчи ямурлук, защото край падналите от небето камъни нощем винаги бе ужасно студено. Така мислеше Ено преди. Но сега нищо не можа да сравни с онзи студ, загнездил се вътре в него самия. Точно под сърцето. Сякаш там нещо застина, умря. И вече никога не ще изчезне.

Малко преди да стигнат до вира, Ийя спря.

— Чичо Ено... Не искам да ида там, страх ме е. Туан ще ми се разсърди... Не му казвайте, а?

Откъм осветените от луната камъни се чу съскане.

— Върви, върви си у дома — махна с патерицата Ено и пристъпи да пресрещне промъкващата се сянка.

— Татко! — Туан не изглеждаше учуден. Все едно знаеше. Все едно го чакаше. — Ще запаля за теб светилник.

Чакал го е, значи.

Полупритворените от двойните клепащи очи преливаха в синкаво сияние. Туан заведе спящия се Ено към отвесно побит плосък камък и протегна към него лампата от глина. В трепкащата светлинка на плаващия в къртичовата мас фитил Ено съзря гуцера на Туан. И тутакси неволно погледна към нозете си. Тук е пустото животно, вече не съска, като безформена буца мачка с лапи земята. А върху камъка — изрисувани със зелено бамбуков филиз, сивкави жилки на листенцата

на горчива лиана и огромен гуцер... Стои замръзнал на място, повесил чувствителната си пъпчива опашка. Като жив.

Ено отстъпи, залитна и би се проснал връз студената земя, ако не бе синът му да го сграбчи под мишниците. Грижливо го настани да се облегне с кривия си хълбок върху близката канара, подаде му изтърваната патерица. Приклепна до баща си.

Мълчаха дълго. С все сили се сдържаше Ено, но все пак вдигна очи. Неподвижен е нарисуваният звяр, не помръдват широките листа. От нищото расте бамбук, в нищото чезнат ноктестите задни лапи на гуцера. На Туан не му стигнала повърхността на камъка, любимецът му се получил с пет крака.

— Даваш ли си сметка какво си сторил? — Ено не позна собствения си глас. Хриптящ, стар. Отчаян.

Туан неопределено сви рамене.

— Не знам как се получи. Но вече не мога да спра. Ръцете сами посягат. Аз само топвам пръстите в боите... Няма да повярваш, татко, колко разни цветове има в тръстиката! А ако ги смесваш...

— Замълчи!

Синът му се сепна, сведе глава.

— Знам за Тар и неговата жена, баща ми. Той е сгрешил, смятайки картината си за жива, мислейки, че очите ѝ го следват навсякъде. Тар обезумял от скръб, нарисувал мъртва. Моите картини са живи. Но не така, както са живи хората, гуцерите и всичко друго живо в нашия свят. Ти не си виждал как водата отразява лицата на рибарите. Същото е с картините. Само че те не се движат заедно с нас, защото съм ги нарисувал върху камък. Те са бавни, много бавни. Ще ти покажа...

— Не искам да поглеждам! Утре за твоята щуротия ще научат в селото. После мълвата и до Авея ще стигне. Ти си полудял. Ще пратят стражници насам... За да те прибере отсичащият сенките! Помисли какво ще стане с майка ти, Туан!

— Не ме е страх от стражниците. Нека ме отведат в града. Аз ще успея да обясня на управника...

— Хлапак! Какво ще успееш? Ти нищо не си успял досега! Ще ни погубиш всичките! Ставай, донеси вода. Ще отмием твоите глупави бои.

— Не се измиват, баща ми. Не се изтриват. Та това е небесен камък. Не се троши.

— Тогава да обърнем рисунките към земята! — не издържа Ено и веднага разбра, че крещи небивалици. Никой няма сила да помести падналото от небесата. Разсяклото реката. Отровилото земята с тишина и студ.

Туан галеше звяра си с раздвоен пръст.

— Татко, само да можеше да знаеш. Да разбереш радостта, когато камъкът се съживява под ръцете ти... Мисля, че не може да бъде счупен, но може да се променя формата му. Да се създава от него нещо друго, разбираш ли ме?

Замахна Ено, доколкото му позволяваше тежкият ямурлук, и стовари патерицата върху главата на глупавия си син. Стреснатият гущер се стрелна настрани, съскайки.

— Бъди проклет, Туан! Сам ще те дам за стражник. Там ще ти отрежат излишното. Така че ръцете ти да стават само за оръжие.

— Сам ще ида в Авея! Само че не за да ми режат пръстите.

— Чуй ме, синко. Желая ти добро. Не ти е място в селото. Твоите картинки вече не са тайна. Нито *ли*, нито *рин* ще хукнат да те бранят. Всички ще ни прибере отсичащият сенките! Налага ти се да си тръгнеш. Не за града.

— Какви ги приказваш, баща ми! Къде да ида другаде? Кому съм нужен?

Ено мълчеше. Истина е. Ще се затрие синът му, нищо не умее, на нищо не е научен. Но не бива, не бива да остане в селото. Сестрите на Ир и досега й завиждат, празноглавата Ийя няма да си задържи езичетата зад зъбките. Наближава сезона за зачеване, жена му пак ще понесе тежък корем. А старейшините не позволяват да се умножава семето на оногова, който е породил рисувач, дръзнал да изобрази живо върху неживо. Няма да останат на този свят нито майката, нито братята на Туан Ли. Само Ено ще остане сам-самичък. За да вижда, гаснейки, година след година да вижда как се скита между световете първородният му — осъден на безсмъртие, вечно търсец своята отсечена сянка.

* * *

Първа отвори дума за изчезването на Туан вдовицата на берберина.

— Къде е големичкият ти, Ено Ли? — попита тя, дишайки отгоре с четирите си ноздри в лицето му.

— Избяга от семейството — неохотно отвърна Ено, чакайки вдовицата да остърже убиващата космите кал от устните му. — Отдавна се махна да си дири щастieto, още преди сезона на зачеванията.

— Много неща станаха тогава... — вдовицата на берберина замислено бършеше ръце в много пъти пран парцал. — Много бърже горчивата лиана оплете небесните камъни. Туан избяга, пък неговият звяр смени цвета си и броди из селото на пет лапи. Защо ли...

— Жена ми скоро ще ражда — прекъсна я Ено. — Ела да я подготвиш след две луни. И, виж какво, не ме е грижа за Туановия гущер. Ако ще, нека да го спипат нощните ловци, хич не ми пука!

Все по-малко му се излизаше от вкъщи. Пращаше Ийя да разнася изплетените по поръчка кошници. Малкият ѝ брат буташе количката на Ено, докато покритата с изсъхнала бозава слуз от главата до петите племенница вървеше отзад, като притискаше към себе си кръглата възглавничка от трева и се пазеше с огромен чадър от светлината. Ала и тях съселяните изпровождаха с втрещени погледи. Току почнали да ги разпитват. На всичко отгоре и този гущер.

Капакът на входа към тавана се затвори, скръцнаха резетата му, а Ир седна на отгъпкания под и беззвучно заплака. Ено мрачно разглеждаше дланите си, нарязани от корените на лианите. Дълго не ще може да работи. Виеше му се свят, гадеше му се, пареха ожулените в небесните камъни колене и лакти. Гърбиците му тегнеха, сякаш пълни с пясък. Край счупената патерица, изцапана с пръст, беше се разположил Туановият звяр. Нищо не го засяга. Нарисуван е, пък не го знае.

Ено, за кой ли път, с вледеняващ кожата ужас си спомни как мъкнеха с Туан изкопаните от устата на нощната гора растения, как ровеха мократа, свличаща се земя... и как, вкопчвайки се в растящия под пръстите му лианов ствол, изведнъж среща нечий поглед под лунната светлина. Очи. Измазан с бяло камък пулеше познато кръгли зеници и се хилеше с весела уста. Ено не веднага разпозна себе си. Много години бяха минали от онзи ден, когато преди сватбата се

склони над широката кофа, срамежливо отгатвайки в тъмната вода отражението си.

На рисунката ѝ липсваха ръце. Комай Туан не бе преценил размера на камъка, затова бе намерил място само за главата и за огънатото под гърбиците туловище с къси крака. „Ето я истинската смърт“ — учудващо спокойно си рече тогава Ено, но нищо не рече на погубилия баща си син.

Какво пък сега...

— Дай ми някаква пръчка... И чаршаф някакъв, дето не ти е жал. Отвори задната плевня и ми донеси брадвата! — нареди Ено, без да смее да погледне плачещата си жена, и, завъртайки се с мъка, протегна подпухналите си неогъващи се пръсти към неподвижно седящия звяр.

И уж всичко се нареди. Ир сподели със сестрите си, че тромавият ѝ Ено съборил казана и се полял с вряла вода. Ийя любопитно се вглеждаше в бършещата сълзи своя леля, но не се обади. Из селото тръгна слух, че гората най-сетне удушила падналите от небето камъни и даже говорещите с ръце събирачи на тиня престанаха да ходят на онзи вир.

Нощем Туан слизаше от тавана, изливаше коритцето в помийната яма, безшумно се къпеше в бъчвата, скрита сред папратите в задния двор. Вземаше оставеното му в пещта и се катереше тихичко обратно. Ир и Ено се вслушваха в поскърцването на дъските. Момъкът не прости на родителите си гуцера. Но решението на Ено бе твърдо. И чак до самия сезон за зачеване той ходеше с превързани в ленени ивици ръце. Отровната кръв бе разлютила порязаното от лианите, така че дори седемте треви и жлъчката от пролетна жаба не помагаха. Последните кошници бяха продадени, спестеното се похарчи, станаха твърде воднисти вечерните гозби, а язвите все не оздравяваха. Наложил му се да иде при красавицата Нейя, която бабуваше на родилки и четеше по пладнешките сенки. Тя побая раните на кошничаря, а на изпроводяк му каза:

— Не се меся в чужди животи, Ено Ли. Но искам да знаеш, че скоро в селото ще дойде онова, що се е родило край вира на небесните камъни.

И само след няколко дни видя Ено как покрай дома крета звяр. Синкаво-черна бе кожата му, а походката — неузнаваема. На гуцера му липсваше една задна лапа, подпираше се на дългата си пъпчива

опашка. Когато през нощта злочестият Туан се прибра на тавана, а страдащата Ир се унесе, Ено разрови дупката до помийната яма. Ала не намери в нея нито разсеченото бодливо туловище, нито разполовената глава, нито костите — нищо нямаше.

А после Ир забременя, понесе нов син, в селото пристигнаха бирниците от Авея, а старейшината на рода *ли* прати при Ено едно момче с вест:

— Тази нощ, Ено Ли, не залоствай порти и врати.

Ир закова капака на тавана с ръждиви пирони и изля водата от бъчвата в задния двор. Трепереха покритите с белези ръце на Ено, докато отваряше крилата на вратата. Тежко седна край печката старейшината Нар, обхващайки огъналата се под него пейка с опашки и пипала.

— Значи казваш, че не можеш да си платиш данъка тази година?

— Остана ми само един работник в семейството, Нар Ли.

— Трудни времена, трудни... Ти се отказа от своя род, Ено. А големият ти син не прокопса, никакви надежди не оправда. Но ти си построил къща в селото, покрай нея минават хора. Дълги са женските езици. И дъщерята на берберина забелязва сенки през дърво. А жена ти както и преди се отбива до пазара... Купува евтино, но не взема по-малко количество.

Ено стискаше зъби, усещайки как се вцепенява стомахът му, как се изпълват гърдите му с познатия вече от последните луни мъртвящ хлад.

— Честно казано, Ено, никога не съм вярвал в сказанието за Тар. Но не бива да се отнема вярата на онези, които строят живота си, без да нарушават обичаите на предците. След три дни през селото ще минат стражниците, които пазят кервана бирници от Авея. Аз знам, че ти ще постъпиш правилно.

С тези думи Нар Ли се надигна и постави на масата изцапана с кал плетена торбичка с бои.

— Зорки са очите на нощните ловци, Ено — добави той пред вратата. — Пък и говорещите с ръце не обичат нито *ли*, нито *рин*.

* * *

Жените от рода *рин* имат лоша кръв. Не става по-чиста даже ако се смеси с *ли*. Ето и най-малкият син на Ено Ли, макар да плете кошници не по-зле от баща си, никога не ще си намери половинка. Кой ще поиска да влезе в дома им, да се сроди с кръвта на рисувача на живото? Всеки знае легендата за прародителя Тар.

Затъжил за мъртвата си жена, нарисувал глупавият Тар нейния портрет върху сивата каменна стена. И очите на картината следили художника, където и да застанел из стаята. И изчезнали от гроба костите, и излязла жената на Тар от камъка, и сива на цвят била кожата ѝ. И полудял Тар, и искали другите прародители да му повикат знахар. Ала преди знахаря пристигнал отсичащият сенки. Червени са одеждите му, вместо една ръка има остър бич, а вместо другата — клуп. Отсякъл той пладнешката сянка на Тар, замятала се в клупа безумната душа на нещастника. До ден-днешен броди Тар в пустотата между световете. Търси своята сянка, която, мъртва и неподвижна, завинаги останала да лежи на земята. И изгубила от поглед душата на Тар, замряла над сянката женска фигура. Оплели я горчиви лиани, очите ѝ, големите, не се движат вече. А наоколо — расте гора. Разлива се река. Падат от небето синкавочерни камъни.

Но по-глупав от Тар се оказал големият син на Ено Ли, Туан. Направил той бои от сока на речната тръстика и нарисувал, простодушният, върху падналите от небето камъни майка си. Нарисувал по-малките си братя-близнаци. Нарисувал любимия си шестокрак звяр. Казват, че искал и баща си да нарисува, но не му стигнала каменната повърхност.

И от жалост криел Ено сина си Туан на тавана на къщата си, но намерили го стражниците от Авея. И торбичката с боите също намерили. И отказали се Ено Ли и Ир Рин от своя първороден, и взели го със себе си авейските стражници. Нито дума не продумал Туан Ли, затворил с двойните си клепащи тюркоазените си, като на майка му, очи. Стражниците прибрали и Туановия гущер.

Ли платили онази година всичките данъци на Еновото семейство. *Ли* изгорили осквернената къща и построили нова. А когато Ир родила, жените *ли* провели всички нужни обреди. Малкият син на Ено, Дио, приличал на баща си, и също като него гърбав, и също като него от малък се научил да плете чудно хубави кошници. Даже жълтооките близнаци не смогвали да са толкова бързи. То пък те и не си давали

зор. Тесен бил светът им, най-важното за тях било да си изгълтат храната. Появило в дома на Ено охолство, напълняла Ир, вече не ходела сама на пазар, пращала слугини. Мълчалива станала жената на Ено, не шетала из дома, често-често посядала сред папратите в задния двор, гледайки земята. И галела с раздвоен пръст родилното камъче — най-първото, подарено ѝ от красавицата Нейя.

Равнодушно извърщала лице Ир от плетените торбички и кутийки, които майсторял за нея Дио. Не го прегръщала, не целувала бледите му бузи, не му търкала нозете с отвара от седем треви и жлъчка от пролетна жаба. Че и билки престанала да събира Ир. Не ловяла нито жаби, нито сладки зимни пеперуди. Ено пращал за жаби и пеперуди сина си Дио, но той донасял смачкани мъртви телца с откъснати лапки. Момчето правело капани, хващало горски гуцери и хвърляло плячката си във вряща вода. Децата имали страх от малкия син на Ено — той им отнемал уловените птички и ги мачкал с кривите си длани.

Четящата по пладнешките сенки Нейя, виждайки гърбавия Дио, минавала от другата страна на улицата. Устните ѝ при това мърдали, а под гъстите сини мигли се разгарял пламък. Ала Ено сякаш нищо не забелязвал. И даже когато глухонемите събирачи на целебна тиня положили пред двора му изтерзаното тяло на изчезнало край реката момиченце, бащата на Дио Ли не вдигнал глава от снопа мокри върбови клони.

Старейшините пратили вестоносец в Авея и наредили да се пригответи къща за стражниците. Опустели селските улици покрай дома на Ено Ли, заобикаляли го хората. Престанали да се купуват кошниците му, а търговките на пазара криели стоката си, щом виждали да се задават слугините на Ир. И двуносата жена на берберина престанала да меси за Ено от калта, убиваща косми.

Настъпил денят, в който забумтяла дървената селска камбана, а напечената от пладнешкото слънце порта затреперила от ударите на корав жезъл. Подпирайки се на патерицата си, Ено махнал резето. Влезли в двора авейските стражници, влезли в къщата и застанали неподвижни край стените. Не личат дрехите им под сивите наметала, не личат лицата им под сивите качулки. Студено стана в къщата, тишината стана гъста и лепкава.

— Дио Ли не е дарявал живот, не той ще отнема.

Потръпнаха покрилите се със скреж дървени стени, с приглушен екот отлетял от тях гласът. Ено си поел повечко въздух в стегнатите от болка гърди:

— Отрекох се от големия си син. Спасявах семейството си, исках нероденият Дио да живее. И затова няма да го дам.

— Не ти ще решаващ чуждите съдби, Ено Ли.

— Съдбата на моето семейство е в моите ръце — възразил Ено и се изненадал от смелостта си. — Ако се откажа от Дио, ще запазя своя живот и живота на останалите.

— Откажи се.

— Дадох ви Туан. Имам нов син, нов дом, нов живот... Но няма в него ни покой, ни радост. Жена ми изгуби разсъдъка си, децата са тъпи и мързеливи, а Дио обича да убива живота. По-добре да бяхме умрели заедно с Туан!

Зашумоли сивият плат. Или помръднаха скрити от наметалото кожести криле? Но по-ужасно от злоещото шумолене бе полузабравеното съскане, разцепило зиморничавия въздух. Разхвърчаха се огненосивите гънки, глухо тропнаха дъските под изпадналия навън петкрак звяр, а стражникът прекрачи през свлеченото на пода наметало.

Червени бяха одеждите му, гладка и жълто-зелена бе неговата кожа. И вместо едната ръка имаше остър бич, а вместо другата — клуп. Ено Ли не можа да откъсне взор от тюркоазените очи под двойни клепачи.

— Не искаше да видиш картините ми, татко. И не узна, че, страхувайки се от участието на прародителя Тар, аз първо нарисувах себе си. Ти каза, че Дио обичал да убива живота? Аз обичах да го създавам. Аз умеех да връщам отишлото си. Не ти ли ме предаде в Авея? Не ти ли прокле ръцете ми, пожелавайки им да изсъхнат? В тъмнината на авейските зандани няма нужда от бои. Може да се драска със сиво по сиво, с камък по камък. Кратък е векът на градските жители, мнозина стражници видя синът ти, мнозина успя да нарисува. Далеч е това село от Авея, бавно стигат дотук вестите. Страната има нов управник. Онзи, който въстана от мъртвите и се върна в този свят, носейки му бич и клуп. Онзи, който показва на отишлите си пътя обратно. Някога той умееше да дарява живот, а сега се научи да го отнема. Излез на двора, баща ми, изправи поне веднъж гръб, вдигни глава. Слънцето скоро ще

докосне зенита. Искаш ли да повикаме Нейя да прочете сянката ти? Идвайки насам, ние се отбихме до стария вир, татко. Бичът ми натроши падналите от небето камъни. Всички натроши — освен един. Знаеш ли какво е нарисувано на него?

„Колко ярки са очите му... — мислеше Ено. — И колко са... мразовити. Непроницаеми. Като сок от тръстика. Като бои в плетена торбичка“.

А на глас не промълви нито дума.

Привечер, когато над селото престанаха да кръжат сивите авейски стражници, догоря новата къща на Ено Ли, стихнаха в нея неясните викове, събра се народът там, където преди бе имало вир. Удивено гледаха хората разпадналите се на синкаво-черен прах небесни камъни. Само един стоеше цял и изправен, извисен над увехнали парчета горчива лиана. И от него към освободената река гледаше едно безгрижно усмихнато лице. И само красавицата Нейя Рин чуваше как стене под ударите на патерицата пъстрата тръстика. Единствено тя знаеше, че дори в най-жаркото лято този камък няма да има сянка по пладне.

ЕВГЕНИЙ ДРОЗД ГОЛЯМАТА СКУКА

Да речем, че се казваше Густав и беше...

... беше агент на тайната полиция на Австро-Унгарската монархия.

... беше дребна и незабележителна рибка, прекарала живота си в ревностно служене на Хабсбургската династия. Не стигна до високи чинове и отговорни, престижни длъжности. Годините се трупаха, краят на земния път приближаваше, някогашните юношески мечти за велики дела отдавна се бяха превърнали в рутинни дейности и процедури, младежкият плам бе заместен от всепоглъщаща, с нищо не разбиваема скука. Течеше 1912 година, от която той искаше само едно нещо — да свърши и да настъпи следващата, през която можеше да подаде оставка и да се пенсионира с прилична издръжка. Пак щеше да му бъде скучно, но поне нямаше да се налага в зной и мраз да се мъкне по улици и сокаци, за да проследява всякаква паплач, да изпълнява някакви задачи, в които отдавна вече не съзираше нито смисъл, нито личен интерес. Впрочем напоследък началството не го товареше много, съобразявайки се с възрастта му. Ето сега бе зает да надзирава някакъв руски революционер, отбил се във Виена на път за не знам къде си. Чиста формалност — ясно е като бял ден, че човек, търсен от полицията на собствената му държава, няма да рискува да се издъни, намесвайки се в противозаконни акции в съседна страна. Пък и той си е чужд проблем. Ала никак не е излишно да се проследят неговите връзки и познанства. Няма да попречи.

Леко напрежение идеше от факта, че подопечният отседна в дома на един руски емигрант, който се намираше твърде близо до императорския дворец...

И ето, седи си Густав на масата в кафе-градината на Рингщрасе, без да бърза сърба на пестеливи глътки прясно мляко от висока чаша (най-евтината напитка в това заведение, ако не броим водата, и единственото питие, което не вреди на стомаха на агента), пуши лула и

се преструва, че с увлечение проучва новия брой на езотеричното списание „Остара“, като от време на време косо поглежда към съседната масичка, където се е настанил неговият подопечен — жълтоок брѳнет на Христова възраст, с нормално име Йосиф, но напълно непроизносима фамилия Джугашвили. Обектът седи, потънал в някакви свои мисли, и попийва я рейнско, я мозелско.

Възможно е да има назначена среща тук.

Възможно е и да няма.

Густав седи кротко и търпеливо, запасите от търпение у него са неизтощими — в това отношение той е ненадминат професионалист. Уплътнява си времето, като с око на хищна птица фиксира цялото кафене, запомня детайли, които фотографската му памет ще съхрани дълги години. Стига да му се наложи да си припомни, разбира се. Това е още едно от професионалните качества на Густав. Той си отбелязва, че кафенето е пълно, практически няма свободни места, ала никой не понечва да се настани на масата на подопечния, сякаш от него се излъчва аура на някаква непристъпност. Лъха нещо от този мъж, нещо чуждо или неприятно... Хората идват и си тръгват, но никой не се доближава до поднадзорния, когото Густав е кръстил наум Йоси.

Но ето че вниманието на агента е привлечено от младеж с бледо костеливо лице и остър нос. Нелеп бретон пада върху челото, но не потушава гладния блясък на светлите очи. Портретът се довършва от евтино сако. Целият е някак прозрачен. Под мишницата си държи голяма папка от корав картон, вади от нея няколко акварела и започва да обикаля масите, опитвайки се да пробута някому своите шедьоври. Повечето от посетителите го отпращат, без дори да го поглеждат, други възпитано вземат една или друга рисунка, разглеждат я, клатят глава и я връщат на автора. Младежът е познат на Густав. Неведнъж го е заварвал на заседания на различни окултни дружества, както и на спиритичните сеанси на Ернст Пречше. Разбира се, Густав посещаваше тези сборища по служебна необходимост, ала при това незабележимо попи от тези идеи, зарази се от тях, повярва в астралния свят и в тезата за реинкарнация. Не чак толкова, че да стане възторжен мистик, но повярва. А пък този младок бе направо хлътнал в окултното, слушаше сказките с разширени очи и комай даже изпадаше в тих транс... Как му беше името? Леле, това е зле! Густав не се сещаше, макар че прочутата му сред дискретните колеги памет вече би

трябвало да отрапортува за име, фамилия, бащино име, година и място на раждане, родители и други сведения... но не, мълчи... Мълчи.

Да, време е. Време е за пенсия...

А младежът успява да намери купувач. Густав знае, че най-често този юноша рисува фасадите на старинни виенски сгради и дворци. Ето, има сделка... Художникът тутакси прибира останалите акварели в папката и отива да си поръча голяма чаша кафе и кифлички. Озърта се, търсейки с очи свободно място. Интересно... къде ли ще избере да седне? Ха! Крачи право към масата на поднадзорния Йоси, който си сърба винцето, сякаш разполага с цялото време на света.

Густав се напруга. Случайност? Или?... Не, глупости. Какво общо могат да имат тези двамата? Един чужденец, революционер, лежал в затвори, бил каторжник, участвал в терористични нападения, човек суров и практичен — и някакъв си местен беден художник-окултист. Нищо общо.

Младежът вече се скланя към Йоси, пита нещо, останало недочуто заради шума на хорските гласове. Подопечният се откъсва от мислите си, измерва художника с бърз преценяващ поглед и прави небрежен, разрешаващ жест с ръка. И пак се връща към своите мисли и своето вино. Художникът подпира папката на крачето на масата, сяда на стола и лакомо се нахвърля върху кифличките и кафето. Приключва с тях сякаш има спешна работа. Ала после не си тръгва, само се отпуска и почва да рее поглед из посетителите. Густав наднича над отвореното списание, внимателно следи двамата. Дали ще говорят един с друг? Дали ще се опитат скришом да си предадат нещо? Но не, не... Набитото око и интуицията на стария копой подсказват, че тези двамата нямат никаква връзка. Седят всеки сам в себе си, само понякога се поглеждат крадешком, както обикновено правят непознати хора, случайно принудени да споделят някакво ограничено пространство.

Ето, накрая младият художник с дълбока въздишка се изправя, но твърде неловко. Закача масата, която се люшва, и поднадзорният Йоси е принуден да сграбчи чашата си, за да не се обърне. Хвърля към младока яростен тигров поглед. Но когато отсреща му казват плахо „извинете“, само с леко раздражение свива рамене, угасява хищните си очи и извърща лице. Младият художник припряно се изнася от кафенето, внимавайки с папката повече от обикновеното. Едва тогава

от мазетата на паметта на Густав изплува името на младежа — Адолф Шикългрубер. Не, дори е смешно да се предполага, че между тези двамата може да има нещо общо...

През следваща година Густав се пенсионира, но не можа да се наслади дълго на заслужената почивка — стари стомашни болезки, на които дълго не бе обръщал внимание, го вкараха в гроба. Умирайки, той се надяваше, че мястото и времето, в които му е съдено да се прероди за нов живот, ще бъдат по-зрелищни и по-интересни от родната, буржуазно-пристойна и неприлично скучна Виена... А напоследък си спомни още, кой знае защо, как бяха посрещнали новия век заедно с Новата 1901 година. Тогава по-младите му колеги с жар пророкуваха разцвет на науката и техниката, всеобщ подем и прогрес, който ще породи много интересно за живеене време, как пред човечеството ще се отворят нови, небивали и непомисляни хоризонти и всичко ще стане друго, съвсем различно от преди. А то какво стана? Вече си отива 1913 година и комай на всички им е повече от ясно, че в най-добрия случай науката навярно ще подsigури на хората охолно и кротко съществуване, но във всяко друго отношение ще продължи същата скука, същата рутина, същата сивота — ето какво ще царува в прехваления XX век...

Густав се раздели с живота спокойно и без съжаление.

КАРЛОС СУЧОВОЛСКИ

ПРОТИВ ПРОСТРАНСТВОТО И ВРЕМЕТО

За да предотврати аномалията, си каза отново: аз съм Мануел Тараскон и се намирам близо до моя дом... Беше ли се случило нещо непредвидено... или бе илюзия? Във всеки случай не можеше просто да го игнорира и да продължи... Да продължи ли? Може би това правеха всички човешки същества, но сега... той...

Възможно ли беше все още да живее със съня, който го бе извадил от леглото, както си спомняше... и как трябваше да си го спомня? Задаваше си тези въпроси, насочени спрямо нестабилността на нещата, но фактът, че задаваше въпроси, сам по себе си бе нестабилен. Да се окаже през нощта под открито небе... Може би беше излязъл навън, вместо да се върне в леглото, ала кога и защо...? Ако... ако улицата, на която се намираше не бе тази, наблюдавана от прозореца му...? Спомни си собствените си къща, прозорец и улица, дори успя да реконструира точното изображение на паважа. Там, при него не беше валил дъжд като тук.

Случилото се през нощта бе достатъчно трайно. За останалото се огледа наоколо, търсейки други несъмнени факти, но не откри нищо. Освен това как можеше да бъде така облечен? Мисълта за това го накара да се разтрепери повече от нощния студ. Късият панталон и фланелката, с които имаше навика да спи през цялата година и които заместваха пижамата му, изглеждаха смешни. Даже не можеше да си го обясни като проява на ексцентричност. Нима причината бе в мястото? В този случай нещо се беше провалило „преди“, където и да е било..., но това не го освобождаваше от отговорност.

За момент си разроши косата, докато се питаше: как може да ми се случи нещо толкова абсурдно? Хайде, Мануел, сутринта ще бъде много тежка, когато се появят ония типове, дето ще дойдат да правят одит на проекта, за да кажат дали ще вложат пари в него, или не... Спомняше си безупречно за това, както и за странната идея, която го бе измъкнала от постелята, а после се беше махнала от главата му без

угризеня, като по този начин подкрепи умственото му здраве. Но това, което не си спомняше, бе дали се беше върнал в леглото. Направи ли го или бе излязъл навън, за да се изгуби по улиците на града? По-скоро не си го спомняше и сега застанал на улицата, а не в леглото си, усети, че този факт анулира решението му, а според програмата... Как се казваше, САИА ли? Не трябваше ли да не забравя инициалите ѝ? Нима не се сецаше за тях, след като отново бе заспал? Което се беше оказало отвратително.

Мануел направи няколко крачки по средата на улицата и погледна към светещата реклама на бара отсреща. Някои от осемте ѝ букви зад витрината просветваха с прекъсване: „Ба... гу...“ Докато зъзнеше, неоновото премигване играеше по паветата на улицата. Той се доближи. Осемте букви приличаха на гатанка, с тъмни места между тях. След няколко секунди се сети: „Бар гуцер“. Беше му помогнала старата мания да коригира граматични грешки. Но някак си му се искаше барът да се казва „Котката“.

Вече изправен пред витрината, погледна вътре през стъклото. Светлината изтръгваше от полумрака на вътрешността безлюдните маси, върху които стояха обърнати с краката нагоре столове. Под вратата се процеждаха остатъци от сапунена вода. Бяха затворили преди малко и привършили с почистването. Ситуацията зъзнеше като аларма, сочеща място с липса на данни в паметта му, където се раждаше опасна бездна. Внезапно придоби странно усещане за нещо дежа вю. „Вече видяно“, да! Като някакво предчувствие или предсказание ли? Но как би могъл учен... като него...? Той се укори, защото наистина беше учен. Тогава какво правеше тук, защо трепереше на студа и се мотаеше, вместо да си стои у дома, в къщата на доктор Тараскон, знаменития физик, който по навик трябваше да се събуди на сутринта? Да, такова бе указанието, което...

Мануел направи усилие, разбирайки, че нищо не му просветва в съзнанието..., а рекламата продължаваше да скрива част от буквите си... (особено два пъти „р“), като предполагаем спомен.

Не можа да преодолее прилива на неудоволствие в себе си. Тези от САИА..., дали биха могли да направят грешка по време на прехвърлянето? Но не трябваше да мисли за това, а да го забрави. В предварителната програма съществуваха правила (сега си ги спомняше, макар че не би трябвало), ала изглежда те бяха такива

спрямо... остатъка от... неговия живот... Дори събудиха другия в него и му придадоха същата външност и същата памет — на този, който знаеше да гледа враждебно в промеждутъка между изгасването и новото светване на рекламата..., когато се появяваха видимите букви, докато останалите липсваха... Всичко бе обратно...

— Не, не! — извика на висок глас. — Това е бил само странен сън. Аз, Мануел Тараскон трябва да се върна в леглото и да заспя отново.

Лицето му неволно се изкриви в гримаса на отвращение и след като се обърна, изпита леко замайване. Трябваше да се отдалечи по-скоро оттук, да направи всичко възможно нощта да свърши. Може би да продължи да върви по тази улица, докато стигне до някоя позната отпавна точка за сравнение. Беше готов да приеме, че дъждът се е извалял бързо и след това внезапно се е появил студен вятър, но това не можеше да бъде предвидено нито от Мануел Тараскон, нито от когото и да било. И дори от тези от САИА ли? Ай, трябваше да се отърве от тези абсурдни неща, но първо да ги приеме като такива, каквито трябваше да бъдат! Включително беше готов да приеме, че е станал жертва на малка загуба на съзнание и е пристигнал тук със собствените си крака или бе взел такси... За да се предпази малко от студа, повдигна яката на фланелката си, с която той, докторът е трябвало да излезе на улицата и по някакъв начин и някаква причина да пристигне на това място. Каза си:

— Може би това понякога се случва с мен..., макар че не ме уведомиха... Без да си дам сметка досега... — коригира се той, отхвърляйки нелепото възвръщане към темата, обратно на очаквания ефект. Във всеки случай, продължаваше да е убеден, че никога досега не се е намирал тук. С изключение на „Ба... гу...“, надписа, който продължаваше да го удря като с чук по мозъка... от „пространството и времето“. Да, колкото и да беше абсурдно. „А ако нещо е останало незавършено?“ — помисли. Несъмнено без липса или наличие на вина се намираше сам в това време и беше единственият отговорен за онова, което предстоеше да се случи...

Хрумна му следната възможност: да използва нещо от миналото, което да му съответства. От собственото минало на Мануел Тараскон, който трябваше да го възобнови в колкото се може по-ранен период, за да прекъсне „съхраненото“ в... континуума (Съхраненото ли?). Без

съмнение поради съня (онзи сън). Може би трябваше да направи нещо, преди да се върне в дома си. След това на сутринта би направил това, което доктор Тараскон имаше навика да прави. Да слезе по стълбата, да излезе навън и да купи вестник, а преди да закуси, да прочете заглавията... Тогава би могъл да погледне към улицата през прозореца, потвърждавайки подкрепянето на своята съдба, после да изпие кафето си и накрая спокойно да се отправи към Факултета, без всичко това да е подозирано от тези, които го очакват. Кой, освен доктор Тараскон би трябвало да се намира там, в постоянния свят, представяйки се макар и с малко закъснение пред тази жива сбирка, представляваща неговите интереси? По този начин присъстващият би се подсигурил и всяко друго минало — било то в сънищата или където и да е другаде — щеше да приключи със своето окончателно изчезване. И би забравил като изпитан кошмар произхода си, залата, кушетката, пътуването към... и липсващите тъмни букви. Ай, колко трудно щеше да бъде да забрави всичко, което не е било негово собствено, но което щеше да му даде повече! Трябваше обаче да успее. Да забрави правилата и програмата, зависимостите, които не биваше никога да си спомня, макар че се бяха осъществили. Да забрави и „Бар гуцер“, влажните улици, сапунената вода и неочаквано студения въздух. Да, би било добре да забрави и за себе си и за доктор Мануел Тараскон — какъвто си го спомняше, все едно друг човек, но би оставил постъпките от всекидневния си живот такива, каквито бяха събирани в паметта му в продължение на същия този живот. Ала нека тази нощ да прекъсне, за да узнае, че... Ай, някакво вътрешно самохвалство го разнежи.

Докато смазващият, безпричинен страх го оковаваше във веригите си, двете букви „р“ бегло се появяваха в разсъдъка му. Изведнъж почувства болка от нещо неопределено, някаква носталгия, която не бе негова. Безапелационно внушение, което очевидно се беше утвърдило без да го забележи и го подтикваше да търси отговор. Не можеше да продължава с тази съпротива, бе принуден да направи точно обратното. Той се обърна и погледна към мистериозното място, където масите и обърнатите върху тях столове се появяваха и изчезваха, подканвайки го да влезе, и този път не се отказа. Доближи вратата на заведението и се опита да я отвори. Натисна дръжката на бравата с единственото намерение да вдигне шум, без да се мъчи да преодолее заключването ѝ. И когато беше склонен да потърси друг

начин за влизане, усети ръката си сгъната в лакътя и поставена зад гърба му, докато друга ръка го изблъскваше срещу витрината.

— Стой мирно, не мърдай!

Мануел успя да забележи през рамо униформен полицаи.

— Какво правиш тук по тези часове? Какво си изгубил вътре? Видял ли си как си облечен? Да не си избягал от лудницата?

— Почти е така, полицейски агент — отвърна автоматично Мануел, сякаш през цялото време бе изпитвал липса на подобна идея за тази част от пъзела. — Забравих тук чанта с документи, а сутринта ще ми трябва.

— Застани странично до стената с ръце към витрината!

Полицаят опипа Мануел за скрито оръжие и след това застана очаквателно.

— Опасявам се, че трябва да почакам, докато отворят и това повече ще усложни нещата — каза Мануел и се обърна към него.

— Няма да стане, днес е понеделник — отвърна полицаият и посочи малката табелка откъм вътрешната страна на витрината, в която Мануел не се бе вгледал. — Виж какво пише: „В понеделник е затворено поради почивка на персонала“.

— Нима утре е понеделник? И какво ще правя без чантата си?

Мануел продължаваше да следва прокараната от него нишка, която отслабваше също като първоначалната идея, преминала през главата му (Твърдението му можеше и да е вярно, защо не?), но имаше чувството, че се оплита в ставаща все по-гъста паяжина. Все пак нейната плътност му изглеждаше като най-голямата гаранция против чуждото подозрение, без да бъде сигурен дали това изобщо е възможно в този непознат свят, все тъй враждебен и странен. По никакъв начин не си спомняше разказаното от него събитие, но... Може би ставаше дума за деформация на сън със смътни, неволни спомени, а не за стара и забравена реалност, или за отдавнашна малка случка в реалния живот на Мануел Тараскон, която каквато и да беше, не би следвало да се приема изцяло.

Мануел неочаквано почувства страх, който без съмнение произтичаше от програмата. Под надзора на полицаия погледна към неясния в далечината, но желан край на улицата. Може би там се намираше неговата къща.

— Трябва да тръгна натам... — рече високо, но по-скоро на себе си, този път без да се обръща директно към полицаия, а след това го изгледа в очите. — Мисля, че ще бъде по-добре, ако забравите за чантата ми завинаги.

— Става ли ви нещо? Не ми изглеждате много добре. Нека да ви заведе до дома ви. Отсреща ли се намира или някъде другаде?

— Какво? О, не се притеснявайте, господин агент, много ви благодаря. Но ще се прибера сам до къщата си. Трябва да си почина.

След като каза това, Мануел трябваше да си тръгне, но не го направи. Епизодът с полицаия продължи да виси в пространството и времето като фиксирана фотография. Може би униформеният бе обърнал повече внимание на неговите неуместни дрехи или на отнесения му поглед, а вероятно и на недостатъчната му адаптация към нормалното състояние... Междувременно той не можа да предотврати по-силната атака на спомените за процеса на прехвърляне и пътуването в миналото. Продължаваше да бъде убеден, че през следващия ден, когато ежедневието на Мануел щеше да започне, би забравил за случката и би си я припомнил само ако стисне нажежен гвоздей. Но като че ли обстоятелствата го бяха притиснали в ъгъла, за да направи отново малкото..., което е знаел, че се е случило. За кратко време би бил напълно Мануел Тараскон и само него. В същата степен, в която важните събития да потвърдят получените данни от прехода, осъществен от САИА след началото му, тъй като събитията от бъдещето щяха да свържат брънките на веригата със запомнените и Мануел щеше да успее да се почувства така, както Мануел Тараскон се бе чувствал преди съня, който го беше събудил (Този абсурден сън!), и през остатъка от своя живот вече дори минимално нямаше да може да се отличава от него, нито да си припомня миналото, оглеждайки се в огледалото, нито да се отличава в очите на своите съвременници. Тази механика би била незабележима (и необратима) и тя би размила смътните спомени на качествения стар андроид... Ай!...

Единствената лоша последица от това странно събитие в което беше въввлечен и което заплашваше всичко, бе, че то караше Мануел да се страхува, че очакваното и естественото биха могли да се провалят. Че бъдещето нямаше да се случи...! Защото как би оцелял в свят, където дори едно мъничко събитие можеше да остане извън

програмата? Този въпрос не беше ли неизбежен? Не бе ли също неизбежно да се запита за неизвестността, която обграждаше този бар и се криеше под очевидното му наименование, чиито надпис не можеше да се разчете...? Ай, дано Мануел Тараскон през тази нощ да си беше оставил вътре чантата с документите — чантата, за която Мануел съзнателно или несъзнателно извърташе фактите спрямо прехвърлянето, оставяйки смътна, макар и полезна следа, за да излезе от затруднението си и за да може да обясни на полицаия защо стои тук...! Нима това би било възможно? Докато продължаваше да стои неподвижно, без да получава нови въпроси от страна на агента, той направи усилие и започна да възвръща увереността си: възможно бе усещането за забравен спомен, което бе стигнало до „Котката“ (както му се искаше да се казва бара). Това би било положителен симптом, показващ, че Мануел Тараскон се утвърждава в изкуственото си тяло и в обновения си наскоро разум, поради което трябваше да действа според собствените си импулси, които може би бяха дори по-неразбираеми, отколкото изглеждаха. Той погледна към полицаия, който мълчеше и го наблюдаваше като объркан инквизитор, очаквайки го да се изясни.

— О, извинявайте, агент, не е станало нищо особено! Но работата е там, че в чантата се намират... бележките ми за учебните занимания. Вече знаете... Останах с празни ръце и мислех как да си разреша проблема. Накратко, няма да продължа да се занимавам с него. Най-уместното е да се върна тук във вторник. Добре, трябва да тръгвам, благодаря за всичко.

Мануел му обърна гръб и започна да се отдалечава.

— Слушайте! — извика полицаят. — Един момент! Не отговорихте на въпросите ми!

Мануел се спря, без да се обърне. В действителност бе решил да не се отдалечава много от това място. Не беше склонен да позволи навлизането в света на Мануел Тараскон да изтрие завинаги това досадно преживяване и да заплаши доброто му бъдеще, незнайно с какви последици.

Полицаят го изчака и когато го доближи, не отстъпи назад. Напротив, направи крачка към него и го хвана за ръката.

— Попитах ви как се казвате и какъв е вашия адрес...

— Да, разбирам, аз съм от Залата... искам да кажа, че съм Мануел Тараскон, доктор Мануел Тараскон. И живея на „Сан Франциско“ номер три — отвърна Мануел, припомняйки си улицата, къщата, спалнята и последната жена, която беше преспала с него дотогава. Дали се бе случило преди няколко дни?

— Тази улица къде се намира? — запита полицаят.

— Близо до кралския дворец.

Спомняше си го безпогрешно, представи си назъбената му кула на фона на чистото небе.

— И защо пристигнахте тук, така далече от къщата си и с толкова малко дрехи, а?

Мануел пое въздух бавно и дълбоко, без да може да предотврати това действие да бъде забелязано. Най-големият проблем би възникнал, ако се окаже, че този град не е същият и времето не съответства. Въпреки че по-лошо би било да е пристигнал тук, докато другият Мануел продължава да се намира някъде там. Нелепостта на тази мисъл му хареса и той се усмихна странно, но полицаят очакваше нещо повече.

— Не помня как стигнах дотук. Мисля, че с такси... и с няколко приятели... Да, така беше. Минавахме оттук и изведнъж този „Ба... гу...“, виждате ли рекламата, привлече вниманието ми и казах: „Да влезем, за да пийнем по нещо“. Направихме го и се задържахме на това място за кратко време.

Мануел не разбираше откъде измъкна тази глупава история. Полицаят не отклони погледа си от лицето му, където бе фокусирал настойчиво лъча на своето фенерче.

— Това не би могло да се случи през последните двайсет и четири часа — отбеляза той.

— Защо?

— Защото вчера започна стачка на таксиметровите шофьори заради убийството на един от тях, за да го ограбят. И все още не сме заловили убиеца. Знаете ли, мисля, че ме лъжете. Вижте, господин... Тараскон — каза полицаят. — Ще бъде по-добре да ме придружите, след това ще ви отведем в дома ви. Но първо трябва да ви идентифицираме. Съгласен ли сте? Зад ъгъла съм паркирал колата си. Тръгваме ли?

Мануел потрепери: нямаше да се окаже в къщата си на разсъмване, а в карцер от двайсет и първи век. Какви последствия щеше да има тази промяна, ако не незабавно, то във времето и в бъдещето? Без съмнение, някой бе направил тежка грешка, привличайки чуждото внимание, преди пълното дооформяне и разработване на ситуацията. Но нали тя сега беше негова! Инструкциите на програмата винаги бяха прецизни. Но също така бяха насочени в смисъл, че той сам трябваше да се ръководи от оригиналните спомени на Мануел. Ала появата на „Ба... гу...“? — попита се смело. След това се замисли дали барът не би могъл да се казва „Овцата“.

— Не разбирам намерението ви — рече той. — Бележникът ми би трябвало да се намира в онази чанта. Паметта ми винаги е била пълна катастрофа. Няма да мога да позвъня на никого, дори във факултета, ако е отворен. Ще се изненадат. Ще кажат, че съм умрял.

Мануел се изненада сам от себе си заради тези неадекватни аргументи, които при все това му се струваха убедителни. Тогава му хрумна идеята, че може да изтрие всичко, за да започне отново, както когато излезе с девствен ум от Залата, където живееше и се обучаваше. Това вече не бе възможно и той го знаеше, но се налагаше да изтрие нещо и то колкото повече, толкова по-добре. Щеше да му позволи да търси — спокойно и дискретно, като в бар „Котка“, като в миналата си памет и където бе необходимо, преди да е станало късно.

След всичко станало, единственото, което знаеше беше, че Мануел Тараскон се оказа не там, където трябваше да се намира, и причината бе този извратен полицаи. Единственият, който можеше да разстрои бъдещето. Ставаше дума за един нищожен проклет индивид от настоящето, нищо повече. Мануел съедини ръцете си с единствено движение, преплете пръсти и нанесе удар отдолу нагоре, като със стик за голф. Удари брадичката на агента, след това нанесе нов удар отстрани, между врата и бузата. Последва силен ритник в главата, който уби полицаия. После Мануел завлече претърпялото трайна несполука тяло зад ъгъла на улицата. Там свали сакото му и го облече (това го накара да се почувства по-добре). На ръката на трупа просветна стъклото на часовник и той го махна от нея, за да го сложи на собствената си жива китка. Беше три часа полунощ, оставаха още два или три часа тъмнина. Вече имаше власт над измерването на

времето в тази приемна епоха. Ситуацията се подобряваше! Накрая взе шапката на бившия полицай и се върна към бара. Като застана пред вратата, Мануел пхна във вътрешността на шапката левия си юмрук (Доктор Мануел Тараскон винаги е бил левак) и удари стъклото. Чу се звук като от разбиване на бутилка в стена, което в този квартал без съмнение не представляваше нищо странно. Промуши ръка през направения отвор, отмести пластмасовата щора и напипа вътрешната дръжка на бравата. След няколко секунди вече беше във вътрешността на бара. Този път всичко вървеше идеално. „Гледал си кървави филми, нали доктор Тараскон? — каза сам на себе си и сля мига със следствието, чиито спомен му бе помогнал да изненада проклетия полицай. — И сега, продължи той, къде биха сложили чантата на Мануел, ако са я намерили и ако е била забравена тук?“ Той се отправи към плота на бара и мина от другата му страна. После започна да претърсва пипнешком задната му част. Светлината на неоновата реклама избухваше периодично и проектираше сянката му в огледалата. Този, който би изследвал вътрешността на бара, би повярвал, че става дума за образи в кинескоп от друго време, хванати предварително на друго място.

Мануел на няколко пъти се спря, сякаш беше намерил в себе си чужда съвест, за която неговото поведение бе абсурдно, дори приличаше на бълнуване. В стъклото на витрината се беше видял лице в лице с доктор Тараскон, който го гледаше изненадано. И в двата случая го нападаха същите въпроси: какво правеше там, търсейки нещо, което се намираше се само в неговото въображение, а поначало то му бе сервирано само за да даде правдоподобно обяснение на полицаия? Може би Мануел е бил там през предишната нощ или някой друг път? Не правеше ли опасно отклонение от автентичните си спомени, не ги ли създаваше от момента, в който беше пристигнал тук, не бяха ли чисти фантазии, които идваха отнейде и се преплитаха с истинските спомени на автентичния Мануел — единствените, които биха могли и би трябвало да се възпроизведат и оцелеят, но изглежда по някакъв начин се бяха замърсили? Той още два пъти претърси лавиците зад бара, за да намери хипотетичната чанта. Накрая усети безсилие, но продължи да търси между масите, докато се почувства напълно изгубен. Това място продължаваше да изглежда непознато. Не, Мануел Тараскон никога не го бе посещавал. Светлините на

рекламата продължаваха да се запалват и угасват, отбелязвайки хода на времето. И тя му казваше нещо, нещо. Мануел погледна циферблата на часовника на полица. Щеше да се разсъмне след час и половина и доктор Мануел Тараскон нямаше да се намира в дома си, за да спи и сънува, или да страда от атака на безсъние, застанал все още пред прозореца, замислен за нещо логично, което го беше накарало да се събуди, но сега се намираше там, в абсурдния „Бар гуцер“, объркан от глава до пети, без да може да си обясни как беше пристигнал в този квартал, как се бе оставил да се убеди, че през тази нощ е изгубил чантата си в това заведение и как бе придал на този факт такава важност, както и как можа да извърши убийство...? Мануел се разтърси вътрешно от мисълта: ами ако се касаеше за някой друг сън на доктор Тараскон?

Представи си доктора опънат на леглото в дома си, преди да го извадят от Залата в латентно състояние — там, в бъдещето. Сигурно той се опитваше се да заспи, като преглеждаше списание с новините от деня или възкресяваше подновените си фантазии, желания и озлобления. И изведнъж бух, тряс..., „Кот-ка, Кот-ка“ или светец неонов надпис с име, което може да съдържа друго име, надпис с липсващи букви като чене, на което липсват някои от зъбите или като граматическа грешка приемаща формата на надпис, след това на бар и така нататък. И в този момент, след звука „бух“..., и се появява извънземен индивид от друго време, който моли Службата за приложно разбирателство и трайни връзки да му отпусне хиляда години в бъдещето (по отношение на часа, който показва часовника на полица), за да включи в работния си екип човешкото същество, наречено Мануел Тараскон, което в своето време живее в Мадрид, на улица „Сан Франциско“ номер три. Според теорията за това би било достатъчно да докаже, че е прочел мислите му и е стигнал до извода, че „Въображението му се е изтласкало до границата на нашето изследване и няма да премине тази точка“.

Системата обработва, проверява хода на събитията в обкръжаващата среда и отговаря положително. Сетне определя пространствено-времевите координати с помощта на пет формули, разбираеми за извънземния, и установява „огледалото“, като тези пет окултни формули са валидни в пространството между два еднакви знака във форма на „р“, нещо като „р“ и „р“, където доктор Мануел

Тараскон и андроидът трябва да се срещнат, преди да се разделят — в точката на едновременност, където извънземният трябва да прибере доктора. И системата незабавно сработва. „При всички случаи той ще е по-полезен там, отколкото в своето време“ — мисли отговорникът на Центъра, докато се забавлява, наблюдавайки процеса, заради свръхизобилието от увереност, така характерно за човешките същества. От плуващата във въздуха холография иронично се усмихва триъгълното лице на извънземния, покрито с бели люспи. „Не се вълнувай — казва му отговорникът, интерпретирайки жеста му. — Всичко ще бъде добре.“ „Да“ — отвръща му извънземният със звук на стар тромбон. „Съжалявам всички, които се изгубиха при изпреварването на своето време. Имаше един човек на име Сакчери, който от любопитство проучи това явление. Той отхвърли цялата евклидова геометрия, за да може да отрече *характера на правата линия*. Много жалко, нали?“

Извънземният долавя загрижеността на човека и го прекъсва:

„И аз го проучих, но за разлика от Сакчери, Тараскон до преждевременната си смърт така и не показва странични естетски склонности.“ Той произнася фразата с усмивка, с тази предполагаема ирония, с която човешкото същество не е добре запознато, нито се чувства способно да я тълкува. Отговорникът от Службата за приложно разбирателство поклаща глава и забелязва, че прехвърлянето е завършило с успех.

Пътят на отвлечения от своето време доктор Тараскон вече е пресякъл между „р“ и „р“ пътя на предварително съживения андроид, който в девствения си мозък е направил точно отговарящо на процеса копие на интелектуалната и емоционалната си памет. За десети от секундата Мануел бива съживен, получава същност и идентичност и е поместен в пространствено-времевата точка, където трябва да замени Мануел Тараскон от миналото. Според господстващата теория това гарантира, че ходът на важните събития няма да се окаже нарушен. Междувременно оригиналният Мануел, който вярва, че сънува в будно състояние, пресича „огледалото“ в различна посока и моментално бива хиберниран, за да предприеме дългото си пътуване, през което трябва да мине до своето бъдещо обкръжение, когато се събуди.

Изминава половин час. Мануел излиза от „Бар гущер“ като жертва на силно разочарование. Продължава да стои закотвен в

странната територия, която не е нито бъдеще, нито отговаря на съхраняващите се в паметта му спомени. За момент му хрумва, че може би му остава някаква възможност да бъде Мануел Тараскон, и той прави опит да се противопостави на обхваналата го депресия. Вдига поглед.

— Внимавай! — казва някой на висок глас — Може да е въоръжен!

— Да, би трябвало да е той, внимание!

Двамата полицаи се прицелват в него през отворената врата и Мануел им се подчинява; той вече не може да опита нещо друго. В един миг инстинктът му го насочва към прехвърлящата програма.

— Аз съм андроид, изпратен в миналото от САИА, за да заменя доктор Тараскон. Може да го удостоверите чрез генетичен анализ: моята дезоксирибонуклеинова киселина е синтетична и паметта ми може да се презаписва.

Един от полицаите премигва нервно и за момент погледът му се замъглява. Изведнъж през главата му преминава невъзможна мисъл. Не е в състояние да се съгласи с халюцинации от такъв вид, а този човек, който по всяка вероятност е луд, се е оказал смутител на спокойствието. Убил е униформен служител и заслужава да умре.

— Какво каза? Какво ти става? — извиква другият полицай, който е изненадан от изстрелите на колегата си.

След секунда отговорникът от САИА приключи процеса и отново се прехвърли към рутината на Базата за важни събития. Все още обмисляше в подробности това, за което мучеше извънземният. В предварителния доклад на Системата не се съобщаваше, че андроидът щеше да умре през същия ден. И не за първи път забелязваше детайли, които го караха да мисли, че теорията, според която похитеният човек трябва да се замени, не е нищо повече от един стар мит. Дали в миналото доктор Тараскон щеше да претърпи подобна странна неуравновесеност? Независимо от това случилото се трябваше да се знае предварително.

„Процесът очевидно никога не заплашва хода на времето — размишляваше той. — Пространствено-времевите локализатори за замяната се вземат от историческия регистър и след обмена, осъществен един или друг път, всичко продължава по реда си. В постигнатата техника естественият ход на времето представя

заменения андроид като запазване на оригинала. Въпреки това, вече има случаи с тъмни звена от времевата верига.

Защо трябваше да пренасят онова изкуствено нещо към доктор Тараскон? Дали защото то вече не съществуваше? И дали докторът би бил пренесен по същия начин, ако се бе появил там, където се предполагаше, след като *по-рано* фигурираше в регистрите, за които мислеше, че са били променени? Хъмм, а ако бе станало обратно? А ако отвличането и замяната бяха изменени и извършени с промяна на пространство-времето? И дали аз не е трябвало да видя онова, което видях в регистрите, където това минало имаше настоящото развитие и настоящия финал?“

Отговорникът от САИА съжаляваше, че Базата на важни събития не бе в състояние да улови и съхрани с достатъчна точност всички подробности и при всеки случай се нагаждаше към по-късните факти, като изтриваше възможното предсказване и възможното минало, заради които всъщност беше създадена. Въпреки това той знаеше, че всяка симулация е подвеждаща... Може би на Системата и се изплъзваха малките събития — като например тези, свързани с бара на една улица, където не бе напълно ясно дали няколко букви от рекламата не светеха, или поне веднъж са просветнали. Случайно ли бе това? Разбира се, събитието също не притежаваше предварителен регистър за минаващото през умовете на главните действащи лица. Много неща не бяха изследвани.

Затова отговорникът от САИА не споменава за това, което скоро ще се случи с него самия: за момента Системата му осигурява друга съдба. От своя страна, той остава още един миг с поглед, забоден в екрана на Системата, и отново прочита темпоралните дистанции, които разделят неговото настояще от времето, където се намираше старият Тараскон и от аномалното събитие. Струва му се, че наблюдава устремено към водна повърхност въздушно мехурче, което се намира на границата на познатия пространство-времеви континуум!

Той остава поразен от откритието и позволява на разума си да побегне безредно по въображаемите пътеки, забулен като в сънищата. Сетне изведнъж възкликва: „Това би означавало, че времето е само едно! — но веднага се обуздава и слага край на нишката на мисълта си, като си спомня и проумява Сакчери. — О, не, няма смисъл, то несъмнено е нещо противоречиво!“

Ето защо мислейки по този начин и благоразумен до лудост, една секунда по-късно отново се опомва в същото това кресло на отговорник, който се завръща от мечтанието с установен извод: характерът на пространство-времето континуум е нелогичен — нелогичен и определено противоречив. След това отговорникът продължава своята работа. В паметта му се стопява нищожният остатък от спомена, че до предишната секунда е бил андроид от бъдещето в латентно състояние.

***ХВЪРЧИЛО ЗА ДЕЛФИН ОТ ИВАЙЛО П.
ИВАНОВ***

Не е включен в това електронно издание.

ЯНА КАНДОВА

ГОСПОДАРЯТ НА ГРОБОВЕТЕ

Той е пълен и лесно се поти. Навън е трийсет градуса над нулата, и то само защото е нощ. А денем тук настъпва същински ад — петдесет градуса по целия нажежен сектор на смъртта, който му е подвластен. Той отваря шише студена бира и пие жадно, макар да знае, че това няма да помогне. Би предпочел водка, за да се натряска до несвяст, но в седем сутринта ще довтаса комисия, а той не бива да се излага, той изпълнява безупречно указанията, той е безукорен работник. Те избраха най-безопасното за себе си време: гробарите си тръгват в шест, гробището е затворено до осем, на цялото пространство остават само двама живи души — старият пазач на портата и той, който си е въобразил, че е господар на мъртвите... зайче, мислещо се за питон.

В малкия му задушен кабинет няма нищо освен маса с два стола, шкаф и хлътнало прогнило канапе. Няма върху какво да съсредоточи вниманието си, освен върху двете шишета бира, купени в малката бакалия недалеч от входа на гробището. Донесе ги увити във вестник, за да не го забележат работниците, поели на път да изпълняват нощните си задължения. Той изпива още половин бутилка и внезапно му става студено. Часовникът на китката сочи един след полунощ, до седем остава цяла вечност. През прозореца — неспирни удари на десетки лопати, отблясъци на десетки фенери и глухи псувни на работници. Той никога не излиза при тях без нужда, никога не ги заговаря, отвърща само ако му зададат въпрос. Виждаше неодобрение в очите им, четеше по лицата им дълбоко отвращение. Не бе противен на себе си и не разбираше тази неприязън от страна на работниците и на онези хора, които се мъкнеха насам ден подир ден в течение на няколко седмици. В осем сутринта мястото около кантората се превръщаше в пазар или панаир, а той се оказваше в центъра му: поемаше върху себе си оскърбления, проклетия, дърпаха го за дрехите, падаха пред него на колене, целуваха му ръце и нозе, но след като не

постигаха своето, пак го обсипваха с клетви за цялата му рода. Преди два дни го замериха с камък. На косъм му се размина да го тресне по главата, но той все пак падна. Тълпата му се нахвърли, протегнаха се множество ръце, риташа го множество крака. Отърваха го същите работници, които не му подаваха ръка при среща, които даже не го поздравяваха. Не държеше да го поздравяват, още по-малко — да се ръкуват с него. Не искаше да се докосва до мръсните им смрадливи длани — този неук народ не подозираше за съществуването на ръкавици и вадеше костите от могилите с голи ръце. Вчера той не излезе пред молителите, тръгна си преди отварянето на гробищния парк и цял ден проспа у дома, върна се заедно с нощната смяна гробари. И тази сутрин няма да се среща с тях. Обявата за премахване на гробището е разлепена навред из района, нищо повече не може да им даде.

Но не от тях се боеше, не от немощните старци, миришеци на пръст; не от неудачниците, подобни на сиви призраци; не от черните вдовици и вдовци с отвъдни очи; не от любителите на древността и защитниците на културата, които не виждаха тук нищо друго освен прашни камъни и изсъхнали бръмбари. Всяко от двете му пълнобузести деца би надвило полумъртвите страдалци като на игра. Той научи децата си на всичко, на което можеше да ги научи, на което трябваше да ги научи в този свят на тигри, усойници и лешояди. Децата му здраво ще стоят на краката си в този живот и от нищо няма да се плашат. Както от нищо не се страхуваше и техният баща... от нищо, чак до онова време, когато под негово ръководство не започнаха да рушат старото гробище.

Той пие втората бутилка. Часът е 1:15. Работниците скоро ще седнат да похапнат, ще чупят с вонящи ръце парчета хляб, ще режат сочни домати, ще бъркат с пръсти в пликчето със сирене. За известно време ще секне трополенето на лопатите — и тогава може да се появи *тя*. И само при мисълта за това от студ отново го връхлита жар. Той бърше с носната кърпа потта от подпухналото си лице и от набръчкания си врат и тихо се смее.

Тя е само едно дете. Малко момиченце на около седем години, кльощаво, мургаво, с черна коса до пояса. Ъгловатото ѝ бронзово лице едва побира бадемовите очи. Боса е, с нещо като туника. Какво може да му стори това невзрачно девойче, което прилича на охтичавите деца от сиропиталището? Нищо не може да му стори. Ако я натисне с пръст, ще я смачка като буболечка, та той е четирийсет годишен мъжага със сто и двайсет кила живо тегло. Но когато тя се появи за първи път в кантората, без почукване, без покана, посред нощ, просто изникна на прага, а в ръцете си държеше една маргаритка с дълго стебло — тогава пред очите му помръкна, усети рязка болка в гърдите, сякаш хиляди дребни стъкълца се забиха в плътта му.

Първия път тя говореше приветливо. Той дума не разбираше от странната и реч, но словата се лееха като музика. Тя стоеше на прага, въртеше маргаритката, усмихваше се с ъгълчетата на устните, гледаше го без да мига — и говореше ли говореше, нареждаше неразбираеми фрази, сякаш нанизваше мъниста на конец. Гласът ѝ бе омаен и красив, звънкаше като чистото синьо поточе в селото на дядо му. Гласът ѝ ромолеше, а той си припомни своето детство: топуркаш с боси крачета фъстък по полянката край гората, а от къщата прабаба му го зове да отиде на семейната обедна маса. Гласчето ромолеше, а той си припомняше доброто набръчкано лице на дядо си, който седи на прага и достолепно пуши лула.

Но затропаха отново лопатите и момичето изчезна.

При второто си посещение тя носеше две маргаритки. Пак застана на прага, притисна цветята към гърдите си и, гледайки го право в очите, заговори. Гласът ѝ вече не беше приветлив, приличаше на гласовете на народните разказвачи, редящи думи за героичните старини. Гласът ѝ звучеше като песен, в която гърмеше морски прибой, и той сякаш дори виждаше пръските морска пяна. Тя говореше, а той виждаше рибарска лодка, изтеглена върху каменист бряг, виждаше голи до кръста рибари, почернели от слънцето, които дърпаха мрежите си. Тя говореше, а в далечината плуваха големи старинни гемии с причудливо изрязани носове и десетки весла гребяха в дружен ритъм, вятърът рошеше светлите и огненорижите коси на гребците.

Но момичето изчезна, вместо весла затропаха гласовете на гробарските лопати.

Той е здрав и силен мъж, страда от напълняване, но това не му пречи да си гледа добре работата и да изпълнява нарежданията, при това да ги изпълнява безупречно. Тези тълпи от хора, тези стенещи призраци, готови да му падат в краката, не разбират, че той няма власт да промени нещо. Той е само изпълнител, също като гробарите, заповедта не е подписана от него. Под покривалото на нощта те вършат неща, които никой не бива да вижда. Има списъци на погребенията, които още се посещават от скърбящи, гробовете са гледани — тях ги изравят. Останките трупат в чували, чувалите ги оставят зад оградата, за да ги вземат роднините. Ако не се погрижат — още по-добре. Булдозерите с лекота разчистват терена, смесвайки навеки костите с пръстта.

Нощта скрива всички престъпления, но *това* престъпление не е негово, пък и той не смята премахването на парка за престъпление. Не го засяга, той е изпълнител, плащат му, добре му плащат, а той плаща на гробарите, които не му подават вонящите си ръце. Но си вършат своята работа стриктно — всяка сутрин тълпата съзлививи посетители бива посрещана от няколко десетки нови чували с кости. Глупавите и наивни сиви призраци, как само ридаят.

Невъзможно е да не поглежда часовника, невъзможно е да спре потока мисли в натезалата от жегата и безсънните нощи глава.

Тя се появява всяка нощ, когато работниците спират за почивка, всеки път маргаритките в ръцете ѝ стават все повече. В нейните черти няма детска наивност, лицето ѝ вече не се усмихва мило, гласът и вече не е ласкав, точно обратното — става все по-сумрачен. Гласът ѝ звучи в главата му, като със свредел се забива в мозъка, пораждайки ярки избухвания от видения и мигрена. Понякога нахлуват пориви на бурен вятър, картини на бушуващо море и вълни, които атакуват стени на древна кула. Гласът пробива с шум на гъста гора, в нея бродят първобитни ловци, убиват глиган, в шубрака от папрати се мярка тигрова кожа. Понякога гласът нахлува заедно с тропот на копита, той вижда препускащ по степта табун коне и бавно пъплещ керван камили. Понякога гласът шумоли с люспи на пепелянки, той вижда бесилки и

люлеещи се обесени, а по земята опашките на гърмящи змии възвестяват смъртта.

Той седи вцепенен, загледан в бездънните ѝ, пълни с мрак очи, сякаш е малко зайче, поробено от волята на анаконда. Но отново почват да се забиват в пръстта гробарските лопати — и тя изчезва. Тогава му става зле: побиват го студени тръпки, стомахът се гърчи в напъни за повръщане, главоболие цепа черепа, той пада на пода и конвулсии кривят тялото му като на епилептик, а единственото му желание в тези мигове е желанието да умре.

Гледа часовника, а неумолимите стрелки сочат 2:00. У дома го чакат дебеличката му жена и двете дебелобузести деца. Имаха три, ала първородният им почина, преди да навърши две години. И вчера, когато гласът на момичето зазвуча подобно на планинска каменна лавина, той видя най-страшната от всички възможни картини. Видя полусрутена кула, край подножието на която се е образувал хълм. По оранжево-червената почва на хълма се катереше чакал. Вървеше към високото на кулата, върху порутените зъбери на която бяха накацали лешояди, а в зъбите си чакалът държеше мотаещото се като парцалче телце на дете. Първият му син, който живя толкова малко. И слънцето безмилостно печеше, изгаряше, над нажежената земя се рееше тази толкова позната му трупна смрад, от кулата грачеха лешоядите.

Това гробище не е на повече от сто години. Преди тук е имало степ, господарували са чакали и пепелянки, но имаше предание, че някога много отдавна се е издигала Кулата на мълчанието, на върха на която огнепоклонниците провеждали своите погребални обреди: оставяли своите покойници на лешоядите, а останалите кости хвърляли в дълбок кладенец до Кулата. Тялото на починалия не бивало да се грабне от никоя от четирите стихии. После огнепоклонниците напуснали тези земи, дошлият вместо тях народ разрушил техните Кули, заедно с тази тук. Времето покрило развалините с пластове земя, а по-късните хора я използвали за гробище, което сега сами унищожават.

Ето, затихнаха лопатите — и хиляди дребни стъкълца се забиха в сърцето му. Тя е тук, стои на прага с голяма китка маргаритки в ръцете.

Лицето ѝ е тъмно, очите ѝ — пропасти мрак, от мрака се взират в него очите на смъртта. Нейният шепот се плъзва в мозъка му, захваща го като гъмжило гробни червеи. Болка пронизва главата и тялото, той гледа прегърналото своите маргаритки момиче и пада, пада, пада, той е очаквал своя палач.

Лежи по гръб, в снагата му се впиват пръти на решетка. Над него — синьо прекрасно небе, над него кръжат някакви птици. С мъка повдига глава и вижда зидове, полуразрушени стени, върху чийто неравен контур са накацали лешояди, подобни на черни изваяния. Грифове. Голите им змийски шии са проточени надолу, гледат го, изучават плячката, не бързат. Един от тях подлитва, проблясва с ярки пера, каца наблизко, подскача върху гърдите му и надава пронизителен крясък. Грифът невинаги се храни с леш. Случва се да доубива жертвата сам. Непоносимо жари слънцето, непоносимо боли плътта, нито звук не се отронва от гърлото.

В този малък задушен кабинет има само шкаф, маса с два стола и хлътнало прогнило канапе. Обикновено тук погледът няма върху какво да се спре, освен ако броим двете самотно стърчащи на масата празни бирени шишета. Но днес времето не е обикновено. Навън похапналите и отпочинали работници продължават да изравят останките на погребаните и да ги трупат с голи ръце в черни поливинилови торби. Вътре в кабинета, до масата, лежи техният пряк началник, пълното му тежко тяло е неподвижно, очите са широко отворени и гледат тавана. А около него по целия под са разхвърляни множество едри маргаритки.

МОМЧИЛ ПЕТРОВ

ИЗПИТ

1, 2, 3 Скачай! Движението във времето приличаше на потапяне, но това „1, 2, 3 Скачай!“ не се забравя... Беше на едно от първите упражнения по практическа история... Летяха в самолета заедно с наблюдаващите на военно учение „в обстановка близка до бойната“. И ги обстреляха. По погрешка. Самолетът бе леко улучен от парчета, но въпрос на време бе да го пръснат с директно попадение... 1, 2, 3 Скачай! Никога не бе мразил Земята. Ледена вихрушка и парещата болка след съприкосновението с камънака...

Специалната спасителна група ги изтегли малко по-късно в бъдещето. Оправянето на телесните повреди не беше проблем, но преживяното не се забравяше. Никога! И сега пак трябваше да бърза за занимания с диващините на диваците...

А във времевите пещери бе много по-интересно и вълнуващо. Там времето се различаваше вътре в себе си. То рязко променяше хода си, като ту замираще съвсем, ту устремно се втурваше напред така, че дори скоростта му на спиране започваше да получава стойности все по-близки и по-близки до нулата. „Локализация във времето... краят на 20 в.“ Пак ли в Епохата на Хаоса?

Никога не успяваше да ги разбере тия диваци... И колкото по-интелигентни ужким ставаха, толкова по-малко ги разбираше. Те започваха да вършат нещо умно, едва след като всички други възможности се оказваха изчерпани. И колкото по-умни се смятаха толкова по-твърдо и последователно се държаха за глупостите, за които се бяха хванали. На изпитите по политическо моделиране така и процедираше: първо градираше различните възможности, а после избираше измежду най-глупавите. Обикновено се оказваше, че са решили нещо много близо до това. Само дето не можеше да обясни защо е взел такова решение и това му намаляваше оценката. Е, тук-там имаше и изключения, но те по-скоро потвърждаваха правилото.

„16.00 местно часово време. Координати...“ Аха, пред паметника в центъра. „В подходящо за епохата и случая облекло.“

Ох, история на облеклото! Диващината на диващината! Ужас! И разбира се, не може да ползва консултативната система, а само банката с данни.

„Правило Първо: Мъжко или женско?“

„Мъжко.“ Истински се зарадва, че е мъж! „Женската“ банка данни беше на порядък по-обемиста и кошмарна по съдържание! Въпреки това облеклата бяха хиляди: униформи, работни, домашни, спортни, за тържествени случаи... Опита се да намери нещо, което да е инвариантно за по-дълъг период. Може би това: костюм. И без друго няма време за по-прецизно търсене.

16.00 без пет секунди. Рем се появи на нужното място зад паметника, според инструкцията — без да излиза в реалното пространство. Историкът вече ги чакаше. Той беше с три четвърти гащи и мръсножълта фланелка. На главата си бе нахлупил смешна шапка с козирката назад, а на носа му стърчаха още по-смешни филтри, на който май им викаха слънчеви очила и които специално на него за нищо не му служеха. Или кой знае. С диваците от тая епоха никога не можеш да бъдеш сигурен! Ако носиш очила, може и да те пуснат някъде, а ако имаш коса до раменете — да те арестуват. Или обратното — не си спомняше вече. Важното бе, че е объркал облеклото! Но май имаше и по-зле от него. Сет, който току-що се бе появил, беше с хитлеристка униформа с високочела фуражка и железен кръст на врата. Панталонът обаче нещо изглежда не му бе допаднал и той го бе сменил в движение с клина на войника, който стърчи на паметника. И с неговите валенки! Затова пък Ия изглеждаше разкошно! Тя навярно също се бе опитала да намери нещо по-постоянно и инвариантно в женския гардероб за дадения период, което според него бе абсолютно невъзможно! Тя обаче все пак бе успяла! Беше сложила булчинска рокля, от която бе премахнала всички фусты и други пандифлюшки. Кожата ѝ беше така прозрачна, че Рем имаше усещането, че може да види гръбнака ѝ. Затова пък Сун бе с фередже и само очите ѝ святкаха.

Историкът ги гледеше насмешливо.

— Добре, че не сте в реалното пространство! Тебе веднага щяха да те погнат за фашистка пропаганда, а теб за неприлично облекло.

— Че какво му е неприличното? — протестира Ия.

— Ами цялото е прозрачно В тази епоха показването на определени части от тялото се счита за неморално и е забранено.

— А, да! Полата — до глезена, а малко след това — над коляното! Колко над коляното — не е ясно! За това пък гърдите трябва да са покрити! А в предишния момент се излагат като на витрина! Дивацини! А и на 500 метра от тука хиляди люде се разхождат само по гащички...

— Да, но там е специално място за къпане в морето наречено плаж, а тук е центърът на града и освен това ти и гащичките си си забравила.

— Ами много са неудобни! Само ме убиваха!

— А, че не ти се е случвало да носиш корсет — малко заядливо се обади Сун.

— Виж, Сун е направила нещо, което в историята рядко се случва. Взела си е поука от грешките. Нея в едно от предишните упражнения я погнаха с камъни, защото се друсна в реалното пространство без фередже. И сега фереджето щеше да е много на място, но в съседната държава, малко на юг от тука. А на това място, дето сме, към фереджето се отнасят доста неприязнено по културни и исторически съображения и тя пак щеше да си има неприятности! Виж, теб, Рем, нямаше да те погнат, но с тоя вълнен костюм на тая жега, ще се свариш точно за пет минути по местното време. Хайде, тук съм ви приготвил по нещо подходящо. Маскирайте се и да вървим, че ще изпуснем рейса.

Малко по-късно групичката вървеше по главната улица.

— Може ли да ми кажете тази сграда за какво е предназначена — попита Историкът като посочи една голяма и много бяла сграда встрани от паметника.

— Библиотека.

— Университет.

— Болница.

— Отскоро наистина е Университет, но до неотдавна това беше Окръжният комитет на Партията. Вижте колко е масивна! Трябва да внушава непоклатимост и дори вечност. И е разгърната в ширина. Не се извисява, макар че не е ниска постройка. Партията е винаги долу сред масите. Припомнете си небостъргачите на финансовата улица

Уолстрийт в Ню-Йорк. Там внушението е обратното. Някакъв „Аз“ се е издигнал непостижимо високо за обикновените. Системата за господство е една и съща, но средствата, с които се реализира самото господство, са много различни, а често и пряко противоположни.

Групичката продължи нагоре по улицата. От двете ѝ страни растяха кестени и създаваха прохлада и особена атмосфера. Рем се приближи до едно дърво и погали кората му.

— Имате ли огънче? — едно момиче държеше цигара и гледаше Рем.

— Огънят е във вас самата — отвърна Рем първото, което му дойде на езика.

— Моля?

— Имате виталност, която може да създава прекрасни цветя...

— Я па тоа педерас...

— Не му обръщайте внимание — историкът беше изникнал до тях, — те са финландци, които учат български — и той сбута Рем да върви напред.

— Защо се трови с това? — позаинтересува се Рем — Тя има фини енергии, които са ѝ много нужни и които унищожават с пушенето.

— Ох, те всички в момента имат много потенциали и потенциални възможности, но не ги осъзнават. А там, където ги усещат и се опитват отчасти да ги включат в действие, получават твърд социален отпор. Системата им за социално управление не може да поеме нито фините енергии, нито творческите импулси, пък даже и по-нестандартните действия. И наркотиците, които унищожават, са един от най-мощните лостове за социално управление в тази епоха.

Автобусът, на който се качиха, бе стар и раздрънкан. Вътре беше душно и друсаше ужасно. Добре, че скоро слязоха на един разклон и поеха нагоре по страничния път.

— А, сега малко внимавайте, защото ще се придвижваме напред във времето без да излизаме от реалното пространство — рече Историкът.

Групата се движеше нагоре по пътя, а самият път ставаше все позапустял. Асфалтът стана силно напукан и в пукнатините растяха треви и цветя. А там, на върха на хълма, точно по средата на пътя, в една пукнатина беше израснал млад дъб. Те заобиколиха дъба. От

другата страна се бе разстлала долината, а в единия ѝ край, току в пазвите на планината, се издигаше Градът.

— Прилича на индиански вигвам — възкликна Сет — само че много голям.

— По-скоро на елха — обади се Ия.

— Точно така — съгласи се Историкът. — А вътре в себе си има небостъргач. Ето вижте как се движи архитектурната форма: първите вигвами са изместени от масивни постройки, повече или по-малко с форма на паралелепипед. Кулминацията на тези подобни на кутии сгради е в епохата, която току-що напуснахме. Там те са многобройни и имат най-завършения си вид като небостъргачи. Тази форма на свой ред се отрича за да се върне в някакъв смисъл формата на вигвама, но в съвсем друг мащаб. Като това не е съвсем вигвам, защото е използвано биологичното съвършенство на елхата. А стволът на архитектурната елха представлява небостъргач. Т.е. формата на небостъргача е включена в следващата го във времето архитектурна форма. В небостъргача-ствол, както и в дървото, са поместени всички комуникации — асансьори, стълбища, канализация и водопровод, кабели и др. Градът обаче има и външен скелет. Това е спираловидно издигаща се нагоре конструкция, от леки и здрави сплави, която е свързана със „ствола“ в центъра чрез множество „ребра“. Това е носещата конструкция, която е изключително земетръсоустойчива и има множество биологично благоприятни полевни точки. Вътрешното пространство се разпределя по най-разнообразен начин, но приземната част най-често е разделена на три. Едната — входна, която представлява градини и зимни градини. Другата включва закрит басейн, спортни зали и съоръжения, а третата е голяма зала, където се свиква общото събрание и правят театрални постановки и концерти. На горните етажи са жилищните помещения, учебни зали, някои лаборатории. В подземните етажи са разположени складове, работилници, хладилните инсталации, кухненският блок и пр. По външните стени има широки слънчеви тераси, където обикновено са паркирани планоптерите. Ето виждате сега как една група излита с тях. Именно планоптерите революционизират транспорта в края на Епохата на Хаоса, като изместват наземните колесни превозни средства.

Вижте — планоптерът донякъде прилича на делтаплан. Но за разлика от делтаплана крилото му е с променлива геометрия, което дава възможност да се правят сложни маневри. Освен това е с двигател, но не като на малките самолети, които може би сте виждали. Движението се извършва от високооборотен електромотор с малък диаметър на перката. („Както древните прахосмукачки ли?“ — „Точно така.“) Създаденият въздушен поток се разпределя в две спираловидно навити и взаимноперпендикулярни тръби. Във вътрешността на тръбите има също такива спираловидни нарязи. Така движещите се въздушни потоци създават висока устойчивост на цялата конструкция при полет и едновременно с това посредством автоматично управляеми дюзи — възможност за заставане на място, въртене, за излитане и кацане при остър завои и т.н. Малките планоптери са за един-двама души. („Както мотоциклетите едно време. Ако не беше така издут отдолу, щеше да прилича на мотор с делта крило.“) Има и по-големи за 4–6 души. Това е масовият транспорт за разстояния до 1000 км.

Ето тези, които виждате сега, отиват на работа. Тук областта е много благоприятна за отглеждане на плодове и зеленчуци, а също и на лозя. И обърнете внимание! В този момент цялото селскостопанско производство може да бъде роботизирано, но не е. Изцяло автоматизирана е само напоителната система, но за нея — след малко. Цялата беритба на плодове и зеленчуци се извършва ръчно. Трудът е начин за общуване на човека с материята и точно в беритбата на плодове контактът с Природата е най-непосредствен. Голяма част от дейностите, например товаро-разтоварните се извършват от човек с машини. Всички конвейерни процеси, в случая обработката на плодовете и зеленчуците, са автоматизирани. Между другото тук правят забележителни компоти и сокове. После ще ги опитаме.

Инсталациите за преработка са изтеглени в климатично по-неблагоприятните склонове на планината. Изобщо стремежът е всичко да бъде природосъобразно.

А сега нещо за напоителната система. Свойствата на водата са едно от най-големите открития през този период. Разбира се те още не познават хронарните свойства на водата, но косвено използват много от тях. Недалеч от тук, в планината, има няколко язовира. Водата първо минава през каскада от филтри, така че да се премахнат всички

механични частици. След това тя преминава през поредица от тръбички с различна дължина и с диаметър от порядъка на капилярния в кръвоносните съдове на човека. („Тръбичките пак ли са със спирални нарези?“ — „Да, но не са ги правели с променлива гъстота, защото не са знаели за честотната зависимост на темпоралните потоци.“)

Минавайки през тръбичките, водата получава далечно подреждане на водните молекули, мара-структури, както бихме казали в наше време. Те променят скоростта на спиране на времето и са с повече или по-малко изявен антиентропиен ефект. Това тогава не са го знаели, но са установили, че растенията усвояват много по-ефективно капилярната вода и тя като че ли ги „тори“ много повече от каквито и да било торове, химикали и хормони. При поливане с капилярна вода някои растителни видове растат като луди. По-късно ще видим царевица, която при обикновени условия достига до 2 метра, а тук е 10–12 метра висока и отрупана с кочани. Но не количеството е важно, а вътрешната чистота и биологична активност на продукта, които се предават на животните и човека.

Изобщо в този период се водят много генетични изследвания, като стремежът е максимално да се запази диворастящият генотип, а не да се внасят изменения, макар и полезни на пръв поглед. Т.е. ако в предишната епоха непрекъснато са се опитвали да господстват над Природата, налагайки ѝ човешки мерки, сега обратното: опитват се да запазват и да възпроизвеждат природното и да хармонизират човешкото по мярката на това природно.

Сега ще трябва да излезем от реалното пространство и да се движим в паралелното. Първо, за да се придвижим бързо до инсталациите за обработка на водата и да можете да ги разгледате като хронарен процес, и, второ, защото ако срещнем хора, те притежават повишена сензитивност и бързо разбират, че сме по-особени.

„Това, разбира се, са нужни мерки, но истинският смисъл да ги държат извън реалното пространство е по инакъв — помисли си Рем. — Изобщо при тия времеви екскурзии срещите с хората от миналото са най-емоционалното и интересно нещо.“

Особеното в тия срещи между хора от миналото и бъдещето бе, че и едните, и другите често изпитваха силно взаимно емоционално и сексуално привличане. Хората от миналото по правило бяха много по-груби и примитивни, но именно това бе най-често силно сексуално

привлекателно за хората от бъдещето. За миналото пък бъдещите изглеждаха много фини и духовни, което също се оказваше силно привличащо. Често се случваше да пламват любовни пожари — краткотрайни, разбира се, но много интензивни. Феноменът нямаше задоволително обяснение. Водеха се много спорове и имаше основателни мотиви да се въведат ограничения за такива контакти, но засега поне това бе само препоръчително.

До водните инсталации стигнаха бързо. Те бяха строени успоредно на каскада от електроцентрали, което не бе много уместно, защото магнитните и хронарните полета бяха конфликтни. Но това изглежда не са го знаели. Водните инсталации се оказаха любопитно съоръжение. Рем многократно „яхваше“ някоя водна струя и стигаше с нея чак до най-долните стъпала, дърпайки и подреждайки разпилените нишки на времето. В един момент обаче включиха една от най-мощните турбини и нарастващото магнитно поле „заблъска“ и „разбърка“ цялото пространство наоколо. Тия полета бяха дори опасни, но Рем знаеше как да „сърфира“ между тях и движението сред етерните стихии му доставяше истинско удоволствие. Системата за сигурност обаче отчете повишаващия се риск и взе най-простата и ефикасна предпазна мярка — изхвърли Рем в реалното пространство.

Рем тупна сред един къпинак и известно време със замаян поглед наблюдаваше скъсания си ръкав и ситните капчици кръв, избиващи от охлузеното място. Системата за сигурност обаче се включи отново и скоро от всички охлузвания нямаше и следа. Само ръкавът си остана скъсан.

А сега накъде? Рем се опита да усети полевата среда наоколо, но в реалното пространство добре работеха най-вече петте сетива. Все пак той долови, че електроцентралата трябва да е някъде зад баира. Ако се добере до нея, лесно ще открие и групата. Значи трябва да прехвърли баира. Измъкна се от къпинака и тръгна нагоре. Гъсталакът обаче се сгъстяваше. Триви и клончета се сплитаха около краката му и Рем практически не напредваше. „Нелепа ситуация — помисли той — вчера да прекосяваш ядрата на звездите, а днес да се луташ из гората и да не можеш да прехвърлиш едно хълмче. А може би трябва да заобиколи. Или по-добре да хване някоя пътека. Тя все ще го изведе някъде, където има означения или някой, когото да попита.“

Тръгна малко встрани и на зиг-заг, като избираше проходимите места. Скоро пресече малка пътечка и тръгна по нея.

Започна да се смрачава. Горските сенки, тихи и тайнствени, го обграждаха отвсякъде. Пътечката едва се виждаше, той я губеше непрекъснато и трябваше да се връща назад, за да я намира. Има си хас да се загуби в гората и да трябва да алармира службата за Сигурност да дойде да го прибира. Резил! По едно време долови някъде отпред излъчване на живо същество. „Ето сега ще ме упътят — зарадва се Рем и забърза нататък. Но след малко се сепна: Ами, ако е някое животно от тия, дето рият, или... как се казваше... мечка?!?“ Рем започна да пресмята вероятностите за различните събития и макар да нямаше достатъчно информация за обстановката, излезе, че да срещне човек е поне три пъти по-вероятно. Продължи напред и след малко излезе на малка полянка. От едната страна на полянката шумеше реката, която тук правеше водоскок или по-скоро малък водопад. Досами водата бе седнала жена и замислено гледеше пенещите се водни струи. Рем се приближи, застана малко зад нея и също се загледа във водопада.

— И все пак всичко тече — промълви тя на себе си и въздъхна. После го забеляза и изрече малко от упор: — Защо мъжете са такива?

— Ами сигурно, защото и жените са „такива“!

— А, ти не си тукашен! Сигурно си от групата лунни експерти, дето дойдоха да взимат разсад за тамошните оранжерии...

— Ами... да...

— Лъжеш! Винаги познавам, когато мъжете лъжат... И навярно за това не ми върви!

— Вярно, че не съм от лунната група, но се загубих и търся пътя към главния вход на централата.

— И все пак откъде си?

— А ти винаги ли познаваш, когато мъжете лъжат?

— Е, не винаги по принцип, но когато мене ме лъжат — винаги.

— Тогава ще трябва да ти кажа истината, макар че това може да има някои неприятни последици и за двамата ни.

— Какви последици? Наскоро четох един роман от Епохата на Хаоса и там все попадаха в някакви особени ситуации, но сега...

— Ами аз съм от друго време... от бъдещето.

— Абе, вярно, че не изглеждаш съвсем в ред...

— А, то е защото се заплеснах във Времевите пещери и не прегледах материала за днес...

— Ама вие на експедиция ли сте тука?

— Ами... не съвсем. Имаме упражнения по практическа история. Изпитите по тая дисциплина са много тежки!

— Мога да ти помогна... А ти ще ми разкажеш ей за оная звезда. Вие ходите ли до звездите?

— Това е много лесно! Даже ще ти разкажа как се раждат звездите! Но какво не ми е на ред?

— Еми гащите ти са от времето на баба ми. И освен това си някак въздушен, безплътен... Струва ми се, че ако се опитам да те докосна, ръката ми ще мине през кожата ти и ще те докосна направо по сърцето. Случвало ли се е някой да те докосне по сърцето? Знаеш ли ето тука ме боли! Защо мъжете са такива?

— Е, то е хубаво, че те боли!

— Как така ще е хубаво?!?

— Щом те боли, значи си жива. Случвало ли ти се е да си мъртва? Дано не ти се случва!

— Как така мъртва?

— Ами така. Хем си жив, пък се чувстваш мъртъв!

— Мисля, че ние всички сме такива.

— Какви?

— Живи-мъртви.

— Защо?

— Не знаеш ли? Това не го ли учите? Или си го пропуснал някъде заради Времевите пещери?

— Ех, защо жените са такива!

— Извинявай, не исках да те засегна! Но съм си такава...

— И какво искаше да ми кажеш?

— Ами заради Ичпемента. Преди два века хаосът нараства дотолкова, че Земята на няколко пъти се намира пред самоунищожение: термоядрено, биологично, психотронно, хронарно. Цялата научно-техническа мощ тогава е впрегната за създаването на все по-мощни оръжия. На няколко пъти от Големия Пръстен и поспециално от Сириус В, предотвратяват катастрофата, но без да премахнат конфликтите. И в един момент решават пряко да деструктурират една от двете Свръхсили. Така обезсмислят и спират

надпреварата във въоръжаването. Но това е дълг, който сега Човечеството трябва да плаща, както са казвали едно време, с лихвите... Може би е било по-добре да не се намесват! Или щяхме да оцелеем сами или просто нямаше да ни има. А сега като че ли не живееш собствения си живот, а нещо подарено...

— Знаеш ли, в този период имаше някаква флукуация, но тя е предмет на специалните курсове. Струва ми се, че от Сириус В въздействат по определен начин върху Земята най-вече заради сигурността на собствените си комуникации през сигма 6.28 пространството и по-нататък... Нарастващата техническа мощ на човечеството скоро е щяла да направи сигма нивата известни и достъпни. И за да си нямат неприятности с маймуните — въздействат върху социалния процес и го вкарват в по-инакво русло. Но знаеш ли, предаването на определен вид информация е забранено. И двамата можем да си изпатим!

— Все едно. Това ще се реши някак... Но е много мъчително да гониш... „пропуснатите етапи на собственото си развитие“... Защо мъжете са такива?

— Ох, какво да ти кажа! Едно време, много отдавна, преди Цивилизацията, не са знаели, че мъжът участва при създаването на децата. За жената е било очевидно, но за мъжа не са знаели. И това е било откритие! Голямо откритие, защото мъжът, който от един момент нататък основно е изкарвал прехраната, е поискал да остави натрупаното със своя труд на собствените си деца и да не храни чужди. За това е трябвало да знае кои са неговите деца, т.е. жената е трябвало да бъде оградена и вързана в прекия смисъл на думата. Така се е появило робството, което в своята латентна форма е само домашно робство — при него жената и децата са роби на мъжа. Робството е дало силен тласък на социалното развитие, то е в основата на Цивилизацията чак до края на Епохата на Хаоса, но то е довело до тежко самоотчуждение, до разкъсване на основни връзки вътре в човека. А същественото, системообразуващото е, че не само децата, а и всяко творчество, дори самосъзнанието и самоосъзнаването, са плод на синтеза между мъжа и жената, между Тя и Той, Ин и Ян на древните китайци. Както дивакът не е знаел, че мъжът участва при създаването на децата, макар и невидимо, така и цивилизованият дивак не е знаел, че жената участва скрито във всеки акт на творчество и във всяка

форма на социална активност и промяна. Това, разбира се, са го усещали винаги, но истински не са го знаели. Е, в началните стадии на Цивилизацията нуждата от творчески труд е била твърде малка. С навлизането на машините и особено с автоматизацията на ред процеси и компютризацията на живота, човекът е бил все повече и повече освобождаван от чисто механичната и рутинна дейност. И все по-остра е ставала нуждата от творчески труд и решения, от творческа социална активност за овладяване на процесите от всякакъв вид. В същото време дълбоко разкъсаните отношения както в обществения организъм, така и вътре в човека, са блокирали творческото саморазвитие и реализация. И се е генерирал Хаос и разрушение по всички достъпни нива на организация на системите...

И ето, вие в момента чистите замърсената природа, възстановявате нарушеното екологично и генетично равновесие, но много по-сложно и тежко е свързването на хилядите разкъсани връзки между мъжа и жената вътре в самия човек.

Но има и нещо друго. Виждаш ли, съществува един Той (с главна буква) и една Тя (с главна буква). Но Той може да докосне Тя само чрез конкретните реални той и тя (с малки букви) и то само на местата и доколкото той и тя са проводници на Него и Нея. Грубо казано, Той и Тя имат двадесет и седем точки на докосване. И, да речем, ти провеждаш на 5-а, 12-а и 18-а, а той на 5-а, 10-а и 24-а. На 5-а вие сте се срещнали и сега ти го чакаш на 12-а и страдаш че него го няма, а той се е запътил към 24-а и също се ядосва, че не те намира там... Нали искаше да ме докоснеш?

— Да... Важното е Тя да докосне Него... И за това аз ще докосна теб... Не мърдай! Ето... Докосвам те... Ти си въздушен... сякаш изтъкан от вятъра... Или от времето...

— Да, добре — главният экзаменатор леко се беше навел към екранното холоизображение, — дори много добре! Определено можем да го пуснем. Индивидуално психологически се справи чудесно! Социално-икономически обаче...

— Той и физически се справя добре — вметна Историкът, гледайки холокартината пред себе си.

— А те физически обикновено се справят! Социално-икономически обаче и особено геополитически... Трябва да поработи! Може би ще му е нужен някакъв спецкурс. Трябва да се позанимае сериозно и то сега, на този етап. За да не се налага после да догонва пропуснатите нива на собственото си развитие.

ЛИОКО ЛЕСТИКОНА ПОДАРЪКЪТ НА КИРИН

Когато Надиля беше малка, в Тимиаз често повтаряха пословицата: „Киринът винаги идва неочаквано“, като смисълът ѝ обикновено се свеждаше до „белята идва неканена“. Кирин наистина се появяваше най-често там, където нито го чакаха, нито го желаеха. За разлика от легендарното същество, чието име той толкова гордо носеше, чудатият музикант не притежаваше мъдрост и не се замисляше за справедливостта. Той просто идваше — когато му скимне, и си тръгваше — когато му омръзне. Бардът упорито се придържаше към древната ейнска традиция, според която пътят към сцената е труден, и то буквално, сиреч — сам си го правеше такъв. От ранна сутрин музикантът събираше групата си — страховити твари от най-далечните кътове на мирозданието — и ги мъкнеше през цял Тришолд към първата допаднала му кръчма.

За радост на зяпачите и на самия Кирин, кръчмарите предварително се подготвиха за отбрана, защото знаеха какъв погром ще спретне въоръженият ейн със своите приятели, породени от нощната безсъница на Твореца. В повечето случаи обаче съпротивата се оказваше безполезна, тъй като музикантът умееше да избере най-незащитеното място, промъкваше се незабелязан и потапяше в сън пазачите с помощта на един от магическите си амулети, с които Кирин бе окичен подобно на елха с играчки.

И така, охраната е обезвредена, зяпачите — щастливи, а Кирин нахлува в кръчмата. Предпазливо, сякаш е порцеланова статуетка, той сваля от сцената младичката алфари с цигулката. За да не предизвиква лошото, кръчмарят веднага се предава — и концертът започва.

Нека отдадем на Кирин дължимото — при цялото си лекомислие, той пее и свири изумително. Затова хората не хукват да бягат от пивницата, а напротив — радостно приивдат, за да чуят легендарната и неуловима банда „Смарагд“...

Гласът на барда и мощта на музиката изпълват залата. Ейнът пее за опиянението от битките, за безкрайния път до недостижимата цел, за самотността на победителите и за тъгата след победата... При това от думите и тембъра му лъха такава сила, че ти се иска да зарежеш всичко и да тръгнеш в странство, да се сражаваш, да рискуваш живота си... Само и само да гориш, а не да тлееш! И дори да ти е съдено безславно да загинеш — не те е страх! Живеем не заради слава, не заради почести или памет! Костите ни постилат основите на този свят, за да може следващото поколение да мине през нас и да изкачи още едно стъпало по-високо! И ако бъдещето е сграда, то неговите тухли са нашите животи.

Малцина бардове могат да пеят за това... Но само един ейн може да намира в подобни мисли радост, хъс и воля за живот. Само един ейн може да те накара да тъжиш, че има войни, и в същия миг да ги жадуваш.

Впрочем, вие, които не сте чували за Тимиаз, сигурно нямате ни най-малка представа кои са ейните, алфарите и какви караконджули мъкне със себе си Кирин, що за цирк с неумити палячовци е това. Няма да ви заплашвам с ненаписания талмуд „Житие Тимиазово“, нито ще ви обещавам куп предстоящи за излизане от печат статии. Ще река само: алфари изглеждат като хората, докато не ги разрежеш и не погледнеш какво имат вътре, а пък ейните са като хора даже в разрез — докато не надникнеш в очите им. Караконджулите пък, то се знае, изобщо не приличат на хора — те може да напомнят за езически твари или пък за бълнувания на нетрезв художник-абстракционист. Например, в „Смарагд“ четириръка нагиня забележително свири на електролютня с два грифа.

Но, историята не е за това какви са ейните и как да ги сготвиш набързо. Историята дори не е за това колко пъти годишно дава концерти Кирин, нито пък защо той никак не се спогажда с жителите на Тимиаз.

Историята е за Надиля.

Всички родители прекрасно знаеха, че Кирин е безделник, с когото е по-добре да си нямаш работа. Те предварително предупреждаваха своите глупавички и влюбчиви щерки, че приятната

външност, проникновеният глас и умението да надхитряш недоброжелатели и врагове далеч не са онези качества, които се ценят у съпрузите и бащите. Затова в прегръдките на Кирин се хвърляха само вятърничавите търсачки на приключения за задните си части.

Но съвсем другояче стояха нещата с децата. Децата винаги биваха привлечени от бродещия музикант. Той умееше да им разказва изумителни приказки, съчиняваше им песнички от раз, за няколко минути изрязваше кукла от парче изсъхнало дърво. Освен това ги занимаваше с великолепни игри, които подобно на песничките бяха пълна импровизация, но някак завършени, сякаш дълго измисляни. Възрастните винаги изпадаха в паника, дочувайки името „Кирин“, и виждаха в него ако не педофил, то маниак. Отдавна отвикнали от игрите, те не можеха да проумеят за какво му е на един възрастен (и достатъчно успешен) мъж цели денонощия да се занимава с хлапета.

Затова Надиля, също като другите деца, се промъкваше при музиканта скришом, треперейки от мисълта да не би родителите ѝ да научат за нейната малка тайна. А тя искрено и чисто обичаше Кирин и се надяваше, като порасне, да стане негова жена. Да изпълни живота си с приключения, да се изтръгне от скучния бит на възрастните — нима има нещо по-прекрасно?

Родителите не научиха тайната на Надиля, просто един ден, когато изгревът помилва древния каменен град с прасковените си лъчи, те заявиха: „Утре заминаваме, напускаме Тришолд. Сбогувай се с приятелите си“. Със сълзи на очи момиченцето изскочи навън и започна да разказва за предстоящото заминаване. Децата от двора се натъжиха, но не се разреваха. Дори най-добрата ѝ приятелка Сай само я прегръщаше и я молеше да не плаче.

Именно тогава малката и наивна Надиля осъзна целия ужас на заминаването си. Утре сутрин, още преди слънцето да свари да нагрее павираните улици, те ще натоварят покъщнината си на возилата и ще тръгнат да търсят щастие в чужди земи, докато тук, в този уютен весел двор, всичко ще си остане както преди. Пак ще се събират хлапета, за да се веселят, играят и да дебнат Кирин да им изпее песен или да им разкаже приказка. Пак ще се плашат едно друго със „страшни“ истории, та сетне да се страхуват от всяка сянка; пак ще търсят къщи с призраци и ще се промъкват в чужди градини. Ще гонят гълъби, ще се катерят по дървета, ще крадат ябълки... Всичко пак ще е както преди

— само че без Надиля. И осъзнаването на това бе толкова горчиво, че момичето закопня да съхрани поне нещичко... Ако не приятелите си, не играчките, не любимия двор, то поне героя на своите блянове, Кирин, с късите му — въпреки ейнската традиция — коси, с цветна татуировка под лявата скула, с добрата му усмивка...

Слънцето вече се беше издигнало високо, Надиля не искаше да губи време. Избърса сълзички и каза на приятелите си:

— Искам да се сбогувам с Кирин.

Хлапетата радостно подкрепиха идеята, ала бързо се оклюмаха. Имаха уговорени срещи с музиканта — всяка неделя в покрайнините на града, сред обраслите със зеленина развалини. Но дотогава оставаха цели три дни, а Надиля заминава утре, пък никое от децата нямаше представа къде да търси неуловимия ейн.

След като разбра, че дори не ще успее да се сбогува с приятеля си, момичето съвсем затъжи. За да я разведрят, хлапетата предложиха да търсят ейна „на късмет“. На всяко кръстовище подхвърляха монетки, за да определят по коя улица продължават. Червенокожият Чък искрено вярваше, че „съдбата“ ще ги отведе точно там, където трябва. И съдбата ги отведе. Ала по неочакван начин.

Мръкна се и децата се разотидоха. Надиля се сепна и хукна за вкъщи, минавайки направо през задните дворове. И в един от сокаците съзря Кирин. Великият музикант и импровизатор лесно се разпознаваше: черни, плътни като доспехи дрехи, кръстосани на гърба извити ножове, небрежна подстрижка и мъждукащи даже в тъмното амулети: пръстени на ръцете, медальон на гърдите, клипс на лявото ухо.

Надиля понечи да го извика, ала замря... В полумрака на уличката Кирин прегръщаше някаква мома. Беше съвсем очевидно, че е по негова воля — усмихваше ѝ се и дори ѝ говореше нещо мило. Неизвестно бе дали Надиля щеше да се реши да се обади, но Кирин я забеляза. Той меко отстрани момата, приклекна до момиченцето и попита:

— Нещо случило ли се е? Защо си тук сама, на всичко отгоре толкова тъжна?

Кирин ласкаво се усмихна, но сълзите отново потекоха от очите на Надиля и тя произнесе с хълцане:

— Родителите ми заминават... утре... и ме вземат... повече никога няма да те видя...

— О, ти си бил популярен сред малките момиченца! — подметна момата. Кирин нищо не й каза, но я стрелна с леден взор.

— Не тъжи — рече той и започна да пребърква джобовете си. — Там, където отиваш, ще има множество забележителни хора. Някои от тях също ще знаят да разказват хубави приказки, други — да пеят песни и да измислят игри. Пък и не е кой знае колко голямо щастие това да ме виждаш... Ето, намерих я, вземи... — Кирин протегна на момичето квадратна кърпа от бяло платно. — Вярно, не знам откога ми се валя в джоба, но пак е нещо. Избърши си очите и повече не плачи.

Надиля послушно избърса сълзите си, но не бързаше да се утешава.

— Не искам други забележителни хора, искам теб... — измърмори тя.

Момата се изкикоти, но преди да пусне следващия си коментар, Кирин достатъчно грубо я избута към входа на кооперацията, като каза нещо, дето съвсем не е за печат.

— Аз си мислех — продължи момичето, — че като порасна, ти ще се ожениш за мен... Та ти си толкова добър...

Музикантът седна върху бордюра и зарови пръсти в косите си.

— Кирин! Кирин! — викаше го Надиля. — Когато порасна, ще ме вземеш ли за жена?

— Ти първо вземи порасни... — избъбри мъжът.

— Ти не се тревожи, аз ще порасна красавица. Мама много неща разправя за теб, тате и той, но аз не ги слушам. Ще се откажа от скъпи рокли, ще пътувам заедно с теб и ще спя под открито небе. И да няма пари или храна — не е важно. Аз го реших. Само ми кажи, че ще ме вземеш за жена!

Кирин вдигна лице и дълго, втренчено гледа момичето. После свали потъмнял сребърен пръстен от кутрето си, повъртя го между пръстите и го подаде на Надиля.

— Вземи. Пази го... или не го пази... Това е много необикновен накит. Ако не поискаш — няма да го изгубиш. Когато пораснеш, стисни го в ръка и ме повикай. И аз ще дойда — веднага или след известно време, но ще дойда.

Тежкият пръстен легна в мъничката длан. Момичето го стисна здраво, впи очи в малкия печат с незнаен звяр отгоре и произнесе, не вярвайки на щастието си:

— И ще бъдем заедно?

— Виж... — музикантът леко се смути. — Ако размислиш, няма проблем...

— Няма да размисля! — прекъсна го Надиля. — За нищо на света! Обещавам!

След което целуна по бузата своя „годеник“ и хукна на подскоци към дома си, без да забележи тъжния поглед, с който я изпроводи Кирин.

У дома момичето скри пръстена под възглавницата и легна да спи.

А на сутринта с изумление откри подаръка на безименното си пръстче. Неочаквано ѝ стана зиморничаво, докато отново се вглеждаше в чудатия звяр върху пръстена. Стори ѝ се, че съществуото се ухилва ехидно, а от самия пръстен лъха студ... Надиля бързо свали подаръка, пхна го в джоба и се хвърли да помага на родителите си да стягат багажа.

То се превърна в нощен кошмар, в ужас... Всяка сутрин, където и да оставеше пръстена, където и да го скъташе, той се озоваваше на пръста ѝ.

Отначало това не тревожеше особено Надиля, но времето летеше, а тя порастваше. През селището им рядко минаваха пътешественици от Тришолд. Ако пък минеха, наред със стоките за продан донасяха и обилна гарнитура от слухове. Любопитното девойче задължително отиваше да научи какво ново става из родните места, а накрая плахо питаше и за Кирин.

Отговорите не я радваха. Не, музикантът бе жив, здрав и свободен. Гласът му — както и преди — звучеше в кръчмите на Тришолд, омагьосвайки слушателите, а изцепките му — както и преди — пораждаха множество приказки... само дете вече той не ѝ се струваше толкова добър и забележителен. Побоища, многодневни запои, оргии, дори подозрения за убийства.

Всеки път възрастните отбелязваха и повтаряха, че Кирин отдавна заслужава да бъде заловен и тикнат в затвора.

— Ейните нека си имат каквито си щат обичаи — казваха хората. — Тимиаз стои вече много хиляди години, имаме си своя история, свои закони. И къде гледат властите? Ако този Кирин иска да живее с нас, нека се държи съответстващо!

Но властите гледаха през пръсти на всички прояви на музиканта. Кирин продължаваше да пее и да буди жаждата за битки. Той даже не се променял външно... Ейните бавно стареят, по-бавно от хората, и си живеят по петстотин, че и по хиляда години...

А Надиля се променяше.

Пред очите ѝ роднини и познати завъждаха семейства...

Айрен си намери талантлив художник и бе щастлива — ала не за дълго. Съпругът ѝ изпадна в „творческа криза“ и ден подир ден жена му търсеше из града, измъкваше го от кръчми, отнемаше му пиенето. А той все се оплакваше, че музата го е изоставила, придиряше за битови проблеми. Айрен не успяваше да го накара да работи, а нима сама жена може да издържа семейство с две деца? От време на време Айрен се отбиваше при тях, говореха си с майката на Надиля за живота и тези разговори бяха съвсем безрадостни...

Котори се омъжи за напълно обикновен мъж, трудолюбив, непретенциозен. След няколко години вече имаха собствена къщичка с градина, а Котори носеше стилни и хубави рокли... Съпругът ѝ никога не излизаше без нея, всички наоколо казваха: „Какво здраво семейство, каква забележителна двойка!“

Надиля се учеше от чуждите съдби. Не ѝ допадаше да издирва Кирин по цял Тришолд, да го откъсва от прегръдки на любовници, да лекува получени в сбивания рани, да плаче по нощите и да ходи в премени от втора ръка. Не искаше да се срамува от мъжа си пред собствените си деца. Не искаше да се скита от град на град. Годишите отминаваха, Надиля проумяваше, че иска простичък живот — къщичка с градинка, надежден, любящ, остаряващ заедно с нея съпруг, та ако ще и да е малко пиян по празниците. Исква деца, които да растат и съзряват с обикновената човешка скорост.

Между щастието и девойката не стоеше нищо — освен пръстенът. И затова Надиля реши да се отърве от накита. И защо ли не доизслуша Кирин до края? Защо не почака да узнае какво да прави, ако

размисли? Надали бардът ще се зарадва, ако тя го повика през цял Тимиаз, само за да му съобщи отказа си. Значи, трябва просто да се избави от подаръка — докато никой друг не го е видял.

Без много да му мисли, девойката отиде до реката, хубаво замахна и хвърли пръстена колкото може по-далеч. Накитът тихо бълбукна и отиде на дъното, като пусна за сбогом кръг по водата. Надиля се усмихна, но радостта ѝ бе непълна, тревожна... Усещаше, че прекалено лесно се получи, сигурно нещо не бе наред. Предчувствието не я измами — следващата сутрин се събуди с пръстена на ръката.

Надиля се намръщи и заключи подаръка в здрава касетка. На сутринта капакът ѝ бе строшен.

Тогаво девойката отиде на пазара и предложи пръстена на Сан Лин, известен мошеник и крадец. Сан грабна накита, зае се да разглежда печата отгоре му, мърморейки си нещо на китайски, а после неочаквано изпищя. Пръстенът бе залепнал за дланта му и се откъсваше заедно с парчета кожа. Пронизително врещейки, китаецът хвърли стоката в нозете на девойката и я обвини в опит да му наложи черно заклинание.

Около тях бързо се струпа тълпа. Някакъв мъж вдигна пръстена и също се видя принуден да го изтръгва заедно с ивици собствена плът. Ядосан, той улови китката на Надиля и ѝ надяна пръстена. И — о, чудо! — тутакси накитът безболезнено се отлепи от дланта му.

Тълпата повлече девойката към градския глава, обвинявайки я във вещерство и опит за убийство на Сан Лин. Надиля уплашено се оправдаваше:

— Аз не знаех! Наистина не знаех, че пръстенът ще направи така!

Главата на града, Николо Паулини, замислено пълнеше лулата си, също толкова хищно извита като италианския му нос. Пръстенът бе поставен на масата пред Паулини и на Надиля се стори, че металът леко розовее, сякаш е попил пролетите капки кръв.

— Момиче, откъде имаш това нещо? — попита с протяжен бас градският управник след дълго мълчание.

Надиля би предпочела да премълчи, но не си представяше как другояче да отхвърли обвиненията. И едва чуто отрони:

— От Кирин...

Навярно нямаше по-лоша възможност да разкрие тайната си от това да го направи пред толкова много хора. В малкото градче мълвата се разпространяваше с невероятна скорост и още привечер, пряко мяра, ехидни нейни връстници я подкачаха с въпроси с какво физиологията на ейна се различава от човешката.

— Оставете я на мира! — забеляза едно от момчетата. — Че откъде ще знае разликите? Та тя не обича хора!

Девојката плачеше, спореше, убеждаваше, но подигравките не секваха. Мечтата за уютна къщичка и любящ съпруг изтичаше като ситен пясък между пръстите ѝ.

У дома не бе по-добре. Баща ѝ се закани да се отрече от дъщеря си, майка ѝ се застъпи, ала ѝ прочете дълго конско.

— Хайде да унищожим пръстена — предложи Надиля.

— Ти сама каза, че си го изхвърляла, а той се е връщал, заключвала си го, а той е чупел ключалките! — отвърна майка ѝ.

Девојката не отстъпи:

— Дали да не да го разтопим?

Цялото семейство забърза към ковачницата, носейки омразния подарък в кърпа. Пръстенът послушно се гмурна в пълния с разтопен метал тигел, но не понечи да се топи. И сутринта цъфна на ръката на девојката.

Желаейки да се отърве от накита, семейството пропътува много път до бездънната пропаст в центъра на Тимиаз. Но пръстенът се завърна даже и от бездната. На разсъмване той сякаш придобиваше безгранична сила, бе способен да огъва и да къса всякакви прегради от метал, да пука камък, да преодолява огромни разстояния.

Майката едва не се осакати, опитвайки да сложи пръстена вместо дъщеря си. Екзорсист придирчиво търсеше в накита демон, който да пропъди — безуспешно. Свещеникът обля подаръка със светена вода, но остана удивен от липсата на реакции и каза замислено:

— Измайсторено е от ейни... А те са по-лоши от дявола! Техният прародител някога унищожил самия Сатана — нашия Сатана! Макар и паднал, той все пак е бил ангел, така да се каже... Твърдите, че това е подарък от Кирин?

— Кирин, Кирин! — потвърди майката на Надиля. — Чували ли сте за него?

Свещеникът достолепно кимна и се замисли още по-дълбоко.

— За този Кирин нищо не е ясно... Ако не бъркам, на ейните им остригват косите само преди екзекуция, а вие имате ли представа какво трябва да е сторил, за да вземат тези противни на Христа изчадия да стигнат до извода, че тоя гад заслужава да бъде екзекутиран? Трудно ми е да си представя какви грехове е накарал...

Жената погледна дъщеря си уморено, без да се опитва да скрие мислите си. Личеше ѝ, че е покрусена от избора на Надиля — не стига, че ейн, но и престъпник на всичко отгоре.

— Наистина, какво е могъл да направи? — попита майката.

— Дракон го знае... Не съм ги изучавал. Ейните тук рядко се вясват — и слава на Твореца!

— Но може ли някак да научим в какво е бил обвинен? — не мирясваше майката.

Свещеникът отвърна с въздишка:

— Не съм специалист, за да гадая, но никак не е шега работа да избягаш от ейнска стража и да се прехвърлиш в нашия свят... Този Кирин явно не е толкова елементарен, колкото изглежда.

Надиля и без това не смяташе „годеника“ си за елементарен. С всяка година се убеждаваше колко зле е загазила. Тя растеше, разхубавяваше се, но младежите се изказваха пренебрежително за нея, не се въздържаха и от подигравки по повод нейния „годеж“. Кирин я бе хванал в капана си и нямаше къде да иде. Майката добросъвестно събираше всички слухове за „зетя“ си, които можеха да се подочуят. Някои обвиняваха музиканта в педерастия, други го смятаха за педофил. Надиля вече беше готова да повярва в какво ли не. Нима един добър и обичащ я мъж би ѝ направил такъв подарък? И пак е по-добре да живееш отхвърлен от собственото си общество, отколкото да се скиташ без покрив и без занятие по Тришолд... По-добре да доживееш до самотна старост, като отнесеш пръстена в гроба, отколкото да се окажеш в обятията на нечовек.

Но засега нямаше изкопан гроб за Надиля. Едва бе навършила седемнайсет, когато в живота ѝ се появи мъж... Казваше се Джамал, обясни ѝ се още на първата среща.

— Бях чувал за теб и за твоя „годеж“, но не си представях, че си толкова хубава...

Надиля разцъфтя. За първи път чуваше от мъж такива слова за себе си. А Джамал и не помисляше да се задоволява с постигнатото. Ден след ден той се възхищаваше на нейната скромност и кроткост, на косите ѝ с цвят на горчив шоколад и продълговати канелени очи. Времето минаваше, двойката реши да сключи брак. Ала, за всеобщо изумление, църквата отказа да извърши венчавката.

— Тя е обещала да се омъжи и, макар нейният ейн да се е оказал престъпник, сега Надиля иска да наруши своята клетва! — заяви свещеникът, високо вдигайки пръст. — Ала какво ще стане, ако този ейн се появи да си я поиска? Представяте ли си колко кръв ще се пролее?

Хората от града си го представяха. Затова Джамал веднага отхвърли предложението да се оженят в друг град. Вместо това той рече на изгората си:

— Давам ти една година да се отървеш от пръстена или да го върнеш на Кирин. И тогава ще се оженя за теб.

Сълзи, разубеждаване, стенания — нищо не помогна. Девојката си събра нещата и тръгна самотна да търси някой мъдрец, който би ѝ помогнал. Обиколи всички известни магове в страната, ала те само вдигаха рамене и казваха, че заклинанието е твърде сложно за тях.

Тя опита безброй различни начини, които ѝ хрумнаха, за да надхитри пръстена. Веднъж го подхвърли в заравян след края на опяването гроб, друг път придума човек да го купи, без да го пипа...

Ала неизвестната магия накрая надвиваше всички хитрини. Надиля заспиваше под открито небе, вървеше по цели денонощия... Нощем мръзнеше, сутринта вадеше от гънките на дрехите си заспали насекоми. Когато ѝ провървеше да се отбие в крайпътен хан, сламеникът, върху който ѝ даваха да пренощува, ѝ се струваше проява на върховно удобство.

„А аз исках да живея по този начин!“ — ужасяваше се тя, гледайки отражението си в огледалото. Виждаше напукани устни, сплъстени коси, мръсно лице, мръсни дрехи. По нозете мазоли, ръцете в пришки и драскотини, в косата — забити бодли и тресчици... Вече не помисляше, че с любимия дори в колиба е рай...

Накрая, след дълги скитания и търсения по чужди напътствия Надиля намери легендарния Мерлин. Но великият магьосник не пожела да говори с нея. Измери девојката с поглед и изсумтя: „Ти сама

си знаеш“. Захлопна вратата пред носа ѝ и не се отзова на последвалото тропане.

А през това време годината приближаваше края си. Не ѝ остана нищо друго, освен да се прибере у дома. По пътя Надиля без надежда изхвърляше пръстена всеки ден. И всяка сутрин ронеше сълзи, когато го откриваше на ръката си. Джамал няма да се ожени за нея, което значи, че тя никога повече не ще намери щастие. Ще ѝ останат два изхода — ейнът или смъртта...

Затова едно прекрасно утро девойката стисна пръстена в дланта си и повика Кирин. Вечерта той се появи край огъня, който тя бе запалила, готвейки се за нощувка. Едва забелязала музиканта, Надиля скочи на крака и завика:

— Ти ми провали живота! Заради теб не мога да се омъжа, подиграват ми се съседите, криво ме гледат родителите! Проклет да си!

Кирин я гледаше, леко склонил глава настрани, гледаше я с безразличие. Надиля се изуми, когато забеляза, че двамата са почти еднакви на ръст.

— Искаш да ми върнеш пръстена и да оттеглиш обещанието? — попита той.

— Да! Искам! — възкликна девойката. Нямахте какво повече да губи.

Ейнът се усмихна и протегна отворена длан:

— Тогава ми го върни.

Девойката опита да свали накита, ала той се заинати. Залепи се за пръстите ѝ. Надиля задърпа по-силно и откъсна парченца кожа. Болка опари дланите, ръцете ѝ бързо се покриха с кръв. Мъчеше се да изхвърли подаръка, ала той не се изтръгваше, не желаше да я напуска. Накрая, увивайки пръстена с ивица плат, откъснат от полата на роклята, Надиля успя да се освободи — и захвърли накита на земята.

Сетне се взря в очите на хладно усмихващия се Кирин, грабна вещите си и хукна да бяга.

Раните оздравяха, Джамал я взе за жена. Ала до края на дните си Надиля припознаваше във всеки среден на ръст чернокос пътник барда Кирин, като не можа да разбере дали го чака и ли се бои да го срещне...

Навярно тя би се отнесла другояче към тази история, ако бе чула разговора, проведен между Мерлин и ейна:

— Е, избави ли момичето от съмненията ѝ?

— Да, малко я стреснах на изпроводяк... Колкото и лош и груб да се окаже съпругът ѝ, тя никога няма да се запита: „Ами ако...“

Мерлин се подсмихна и си доля питие в чашата.

— Жените са вятърничави същества — отбеляза вълшебникът.
— Да я беше помилвал, щеше да се отпусне. Та тя търсеше приказка. И продължава да я търси.

Музикантът въздъхна и поклати глава.

— Никому не натрапвам своите решения. Животът е неин и тя избира пътя си сама. А и аз съм само един бродяга, когото тя веднъж, докато бе малка, очарова. Нищо повече...

ВАЛЕРИЙ БРУСКОВ

АУКЦИОН

Най-лесно лъжем себе си.

Демостен

— Внимание, номер трийсет и шест! Марсиански „лясъчен скитник“! Възраст — приблизително шест години! Начална цена — двеста и осемдесет долара! Двеста и осемдесет първи път!... Триста и десет!! Триста и десет долара — първи път! Триста и десет долара — втори път!! Триста и петдесет долара!!! Триста и петдесет долара първи път!...

Роджър лениво отвори едното си око. В кръглата клетка от красиво преплетени пръти, която стоеше на масата на аукциониста, се ежеше омърлушено коткоподобно зверче със сплъстена мръсножълтеникава козина. От време на време то нервно въртеше рошавата си триока главица. Съвсем очевидно не се чувстваше уютно в горещата, гъста, богата на кислород земна атмосфера, на всичко отгоре — в залата за разпродажба. Явно най-много желаше да се прибере у дома, за което настойчиво сигнализираше чрез отвратителната воня, която на талази достигаше чак до последния ред седалки в помещението.

Роджър съчувстваше на клетото животно. Самият той искаше вече да се прибира. Този път разпродажбата се бе оказала рядко сиромашка и до момента той не бе съзрял нищо, което да си заслужава вниманието. Куп никому ненужни евтини дрънкулки... Роджър отдавна щеше да се е махнал оттук, но жегата го размекна, пък и продължаваше да се надява да си хареса нещичко от разпродажбата, колкото да не запише този ден като безвъзвратно изгубен.

— ... Триста и петдесет долара — втори път!! Някой дава ли повече?! Триста и петдесет долара — трети път!! Продадено!!!

Чукчето тропна, дърво в дърво изкълтя, а замяталото се в клетката марсианско нерваче го отнесоха нанякъде.

Роджър затвори дежурното си око.

— ... Номер сто трийсет и седем! Венериански „въздушник“! Неопределена възраст... Начална цена — седемдесет долара! Седемдесет долара — първи път...

Роджър дремеше плитко и отработено, следейки аукциона с половин ухо. Въздушникът също не го прелъсти. Тези забавни същества, подобни на сапунени мехури, ги ловяха в горните слоеве на венерианската атмосфера със специални мрежи. Уловът винаги биваше масов, затова първоначално високата цена за един екземпляр бързо и неумолимо падаше. У Роджър по едно време обитаваше едно от тези тромави създания. Аборигенът от съседната на Земята планета по цели дни се топлеше на слабичкото за него земно слънчице. Абсолютно безполезно животно — за едната радост, че било рядко. То пък тази радост и не трая дълго...

— ... Номер деветдесет и осем! „Лунна гангрена“! Начална цена — петстотин долара!...

„О, и туй го знаем... — бавно мислеше Роджър, блуждаейки по ръба на съня. — Туй сме го виждали... И хич не ми трябва... Бива го за фермерите, които имат нужда от многофункционални торове, при това в големи количества...“

— ... Номер триста шейсет и пет! „Шапката на Медуза“! Неизвестен произход! Начална цена — двеста и двайсет долара! Двеста и двайсет долара първи път...

Странното название избута Роджър от пашкула на дрямката, отвориха се и двете му очи.

Посред масата стоеше на калъч дебела леща с диаметър около една стъпка. След като съзря обекта, вече по собствена инициатива

Роджър се ококори още повече.

В този лещовиден диск определено имаше нещо... загадъчно. Всеки колекционер на редки неща усеща тези работи с врелите и кипели свои черва. При занимания с подобни дейности, човек се сдобива с някакво по-специално чувство, което е по-надеждно дори от интуицията. И сега този усет на Роджър замря в ярко изразена поза на ловджийско куче...

— ... Двеста и двайсет долара — втори път!!...

— Двеста и петдесет! — Роджър вдигна табелката с номера си. Засега печелеше време, за да успее хубавичко да се ориентира. Лещодискът му допадна от пръв поглед. Роджър, вече поотракал се по десетки аукциони, мигновено се досети, че нещото е от сорта на случайните открития на „Звездните боклукчи“. Предметът бе твърде неразбираем, не бяха му открили никаква употреба и затова го хвърляха за продан. Неведнъж Роджър бе съумявал по този начин да се докопа до невероятно любопитни екземпляри, като например...

— ... Двеста и петдесет долара!! Кой ще даде повече?! Двеста и петдесет — първи път!...

... например „Сплесканата сфера“ го накара дълго да й се чуди, но пък накрая се разкри — като уникален барометър, който безпогрешно предсказваше времето две седмици напред. Къде-къде по-добре от всички тези нови и безсрамно скъпи електронни ментраджии...

— ... Двеста и петдесет долара — втори път!! Кой дава повече?!...

... А пък „Делириум тременс“ колко сполучлива придобивка се оказа! Роджър така и не успя да разбере за какво служи тази джаджа,

поради което ѝ тегли една майна и я окачи вместо украса до полилея. Там нещото кротко си висеше, хрисимо изпълнявайки натрапената му банална роля. Докато един ден, по време на гръмотевична буря, след близко проблеснала мълния, не се сви в цветен многостен. Отначало Роджър си рече, че треманът се е скапал, защото престана да изглежда умопомрачително, а още по-малко — пиянски. Но много скоро забеляза, че къщата чудодейно се е прочистила от хлебарките, с които стопанинът воюваше дълги години, понасяйки едно поражение след друго, а всяко следващо — все по-тежко. Заедно с хлебарките изчезнаха и многобройните пълчища от гнусни форми на живот, които съпътстват човека по неговия еволюционен маршрут, само за да му вредят морално и материално.

На шега, на майтап, обаче не само в дома на Роджър, а и в радиус от стотина ярда се разкараха всички мишки, плъхове, мухи, хлебарки, дървеници. Даже натрапчивите комари не дръзваха да преминават неznайната невидима бариера, поставена пред оградата на имота.

— ... Двеста и петдесет долара — трети път!!! Продадено!!!

Никой друг, освен Роджър, не ламтеше да прибере невзрачната джаджа с неясно родословие и неведома област на употреба. Колекционерът плати на гишето, пъкна диска под мишница, учудвайки се колко е лек за своите размери и обем.

„Какво пък, два стотака и половина — това пари ли са? Дори да съм ги хвърлил на вятъра — разсъждаваше на път за вкъщи Роджър. — Ще видим, ще видим с какво може да е полезно туй чудатото нещо. Така като го гледам — някой го е направил, а значи и то си има някакво предназначение...“

* * *

У дома Роджър постави диска под мощна лампа и дълго го изучава под силна лупа.

Нещо не беше наред... Предвид теглото ѝ джаджата навярно бе куха и празна, но при енергично разтърсване отвътре се чуваше провлачено и звучно охкане... А и от едната страна се забелязваше тъничка цепнатина като от прецизно напасван ръб на капак. Даже от време на време изглеждаше така, сякаш цепнатината лекичко „диша“ — все едно нещо се мъчеше да отвори капака, който се надига едва-едва и пак се връща на мястото си.

Роджър стисна диска в менгеме и се опита да отвори капака. Дълго сумтя, мъчейки се да пхне тясното острие на длетото в почти неразличимата цепнатина, но изобщо не успя. Уж аха да успее — при което въздъхваше радостно и свободно — и капакът ненадейно се слягаше обратно, като че се инатеше на титаничните усилия на Роджър да го отвори...

Накрая той плувна в пот, за което допринасяше и жегата отвън, а климатикът не се справяше с напъна ѝ. Окончателно капнал от мъките да проникне в тайнствения търбух на космическия гостенин, Роджър реши да отложи радикалните изследвания за някое по-добро за физически натоварвания време...

Нужна му бе добра теория. С рогата напред не се получи, затова като алтернатива на механичното изучаване Роджър предпочете умствен логичен анализ.

Ала и за това нямаше вече сили. Стана късно, бе задушно и сънливо. Роджър обиколи къщата, търсейки на придобивката такова място, където хем да не пречи, хем да подсеща за себе си, като стимулира активността на уморените мисли. Такова място не се намери веднага, но в крайна сметка лещодискът пасна над плота на колекционерската маса в кабинета. Роджър постави артефакта на една свободна лавица и го обърна така, че интригуващата му страна с капака да бие на очи. След което се замъкна да спи, за да се върне към интересното проучване сутринта, по хлад и със свежа глава.

* * *

Събуди се посред нощ — хем от задуха, хем от странното усещане за чуждо присъствие... Полежа, взрян в тъмното, после седна и включи нощната лампа.

В къщата наистина имаше някой. Някой неканен... Роджър дори чуваше неразбираема, сякаш идеща през стената реч. Но, странна работа — колкото повече напрягаше слух, толкова по-отчетливо му се струваше, че се говори не някъде си, а направо вътре в главата му...

Той предпазливо опипа късо подстриганото си теме и влажното си чело. Уж нищо необичайно, ала усещането за нещо или някой вътре в черепа не изчезна. Дори повече — присъствието ту се изостряше, ту заглъхваше според това как Роджър върти глава. Започна да я движи по-планово, засичайки посоката на приеманите сигнали. И с изумление, макар и без потрес, установи, че източникът на необяснимото усещане се намира в кабинета или някъде в хола... може би.

Дявол да го вземе! Роджър потърси с нозе чехлите, не ги откри, изхлузи се от мокрите от пот завивки и зашляпа бос.

Отвори вратата на кабинета и запали осветлението.

... Дискът го нямаше. По-точно, нямаше го онзи диск, който бе купил на разпродажбата. Вместо него Роджър съзря враснал в стената над масата голям метален кръг, който бе рамка на люк, а люкът бе отворен НАВЪН. Размерите на конструкцията предизвикваха смайване, още повече, че представляваха същия чудат диск, само че увеличен десет пъти, при това — ОТВОРЕН.

Спъвайки се в безжалостно сринатите на пода от разрасналия се експонат други предмети, поводи за колекционерска гордост, Роджър се приближи и надникна в стряскащата студена черна бездна, към която бе зейнал люкът. Надникна и неволно заотстъпва.

— Табла номер шест хиляди деветстотин двайсет и седем! — неочаквано и гръмко изрече някой право в главата му, която и без друго бе изтръпнала от жегата, а най-вече — от случващото се. Гласът продължи: — Предлагаме на вашето внимание така наречения „Стол“! Начална цена — двайсет и девет микруса! Двайсет и девет микруса първи път...

Удар на дървено чукче. Роджър неволно се обърна и видя, че в хола също свети. Проникващите в главата му гласове идеха именно

оттам.

Той настръхна от любопитство и се изпоти от страх — и двете емоции бяха неизтребими, първобитни, а втората се канеше да се превърне в нещо повече от моментен уплах. С дебнеща походка колекционерът се промъкна към вратата, стисна в потен юмрук останалия му, силно изтънял кураж... и надникна.

Холът бе претъпкан. Странни предмети, а може би свръх мяра чудати живи същества, бяха заели всички възможни места за настаняване — столове, маси, дори и килима върху пода. Никой писател-фантаст или хроничен шизофреник не би могъл да си представи това диво разнообразие от форми и цветове. Имаше бляскави буци с множество остри ръбове, настръхнали с хиляди шипове къмба, храсти с листа-очи, влудяващи съчетания на уж познати животински тела, които хем не приличаха на нищо познато, хем на всичко, що е звяр или растение от Земята.

Роджър почувства, че става разноглед.

— Двайсет и девет микруса — втори път!! — кресна внезапно в главата му. Удобно свила се на масата за хранене купчина от нещо като боклук изведнъж вдигна нагоре кукеста клонеста лапа, в която държеше дървеното чукче, в което Роджър припозна своето, от сандъка с инструменти в работилницата.

Чукчето изтропа по плота.

Разплут на килима пън, омотан с червени знаменца, шавна с един от корените си.

— Да! Имаме наддаване! Седемдесет и шест скупера!! — болезнено силно отека в мозъка на Роджър. — Седемдесет и шест скупера — първи път! — купчината боклук тресна полираната маса с чука. — Седемдесет и шест скупера — втори път!!... Дава ли някой повече?!... Седемдесет и шест скупера — трети път, продадено!!!

И тутакси редкият виенски стол, който стоеше до камината и не бе зает от „гостите“, подрипна на място и изчезна.

Роджър затвори очи, разтърси глава до прималяване, после пак ги отвори.

Столът го нямаше и нямаше да го бъде...

— Номер хиляда триста седемдесет и пет! Така нареченият „Бар“! Начална цена — седемстотин трийсет и шест микруса! Кой дава повече?!... — купчината боклук без свян и милост млатеше с чукчето по изработената по поръчка маса. — Петстотин и дваайсет аркета!! Петстотин и дваайсет аркета — първи път! Петстотин и дваайсет аркета — втори път!!...

Роджър се окопоти, едва след като подир заредения с редки марки вина бар взе че се изпари в нищото и така наречената стереосистема „Сони“, която той грижливо бе избирал почти половин година.

Това преля чашата на нажеженото му до стопяване търпение, захлупи всякакви страхове и предпазливост.

— Ей! А бе вие!! Ало!!! — развика се той, нахлувайки в хола. — Какво става тук, бе?! Откъде накъде?! Кой ви е дал право... това е моя частна собственост!... Ще викна полиция!!

В главата му се надигна и прошумоли многоглас и нечленоразделен ропот, след което Роджър усети, че невидими, но много здрави нишки го оплитат, стягайки ръцете към тялото и събирайки нозете му. Той тупна върху още не продадения от извънземните свой килим и като овързана бала се търкулна към камината — точно на мястото, където доскоро стоеше виенският стол.

— Номер седем милиона триста петдесет и девет хиляди сто трийсет и две! — чу отново вряска на боклука. — Така нареченият

„Homo Sapiens“! Начална цена — деветстотин петдесет и седем микруса! Деветстотин петдесет и седем микруса — първи път...

Роджър изквича и се загърчи в неподатливата си опаковка, чувствайки как всичко това е напълно безсмислено.

„Идиот!!! — хокаше се наум, защото същите незрими нишки не му даваха да си отвори устата. — Хубава придобивка! Кретен!!! Сам се продаде!!! Дебил!!! Ти отвори на тия изроди врата към нов пазар!!!“

Проумяваше какво е сторил и осъзнаването на последиците от изцяло неговата си постъпка го отчайваше и вбесяваше все по-силно и по-силно.

Аукционистът продължаваше, без да обръща внимание на емоциите на предложениния артефакт.

— Кой дава повече?! Осемстотин и трийсет аркета — първи път!... Две хиляди и два циркела — първи път!... Шейсет и седем тензела — първи път!...

Наддаването трая дълго. Роджър се тресеше на пода, безсилен, ужасен и разбиращ, че никой няма да го чуе, никой не ще се притече на помощ. С примряло сърце чакаше да свърши всичко това...

— ... Хилядадеветстотин петдесети шест стирба — трети път!!! Продадено!!! — Чукчето оглушително халоса за пореден път клетата маса, а Роджър почувства, че хлътва някъде. Светлината наоколо литна нагоре, изтласквана от непрогледен мрак. Вкопчвайки се с поглед в стремително намаляващото светло петно, вече падайки в Бездната, той чу в главата си затихващата поредна обява:

— Номер три милиарда четиристотин петдесет и девет! Така наречената „Планета Земя!“. Начална цена...

ВАЛЕНТИНА ДИМОВА

ЗЕЛЕНИТЕ МИСЛИ НА УТОРПИЯ

Чистачката привършваше работата си мълчаливо. Тя завъртя за пореден път дръжката, за да изцеди напоените ленти. Тъмната вода се разля на струи в кофата с разхлаждащ звук и влакната станаха почти бели. Жената въздъхна и погледна скришом към момичето, което седеше в леглото. Стори ѝ се странно, дори малко страшно, че това младо създание стои като вкаменелост вече половин час. С крака в белите чехли. С ръце отпуснати върху коленете и поглед втренчен в бледожълтата мазилка.

Затворниците обикновено си намираха десетки причини да заговорят персонала. Някои се оплакваха. Други се разкайваха, особено ако прегрешението им беше от тези, заради които се лежи по-дълго. Имаше и такива, които се опитваха да се заяждат, но това се случваше рядко. Правеха го предимно депресирани затворници в моменти, в които не си даваха ясна сметка, че тяхното поведение удължава престоя им в Дома за размисъл.

— За какво си тук? — не се сдържа чистачката. Беше време да си ходи, но изведнъж ѝ се прииска да чуе гласа на момичето. В този сектор чистеше за трети път. Това означаваше, че затворничката е тук най-малко от месец.

— За лоша мисъл — спокойно отговори момичето. Бледото му, луничаво лице се извърна към чистачката. Изражението му беше като на обидено дете. Вирнат нос, малки тънки устни, почти кръгли светлосини очи и рижави плитки, дебели като корабни въжета.

— Мисъл?! — възкликна чистачката. — Лежала съм за това повече от десет пъти. Но-о... наказанието за лоша мисъл е дванайсет часа...

— Повече от една лоши мисли — със същото измамно спокойствие уточни момичето. Този път обаче чистачката забеляза палеца на дясната му ръка. Той почукваше ритмично по коляното, сякаш отброяваше ударите на полудяло сърце. Усещането за

спокойствие идваше по-скоро от провлачения говор на затворничката. Очите ѝ не бяха спокойни. Те оставаха невиждащи или по-право гледащи през събеседничката, през стените на килията, към нещо, което чистачката не виждаше, но усещаше като опасност.

— Ти си почти дете — смънка тя с тон подходящ за извинение.

— На петнайсет съм — лениво отвърна момичето. — И съм тук от година...

Чистачката шумно пое въздух, за да прикрие уплахата си. Работеше тук отскоро. Все още не беше виждала затворник, лежал толкова дълго, и предположи, че това момиче е извършило сериозно престъпление. Достатъчно сериозно, за да може да си позволи да излъже, защото това щеше да удължи престоя ѝ с още един месец, както и всяка следваща лъжа.

— Никой няма толкова лоши мисли — неволно изпусна чистачката и понечи да излезе.

— От известно време аз имам само такива! — хладнокръвно заяви момичето и изведнъж се разсмя лудо.

Чистачката се извърна и побягна панически.

Новият Глава на Уторпия беше Дама Грейгел. Амбициозна жена, която искаше да бъде запомнена. В Уторпия хората оставаха в историята единствено с доброто си име. Затова когато Грейгел зае мястото си на Високия стол, тя се закле да извърши всяко добро, което никой не е сторил до сега.

Високият стол се намиреше в самия център на Дома на Истината. Това беше сградата, в която работеше всеки пореден Глава на Уторпия. Редът за избиране беше ясен. Никакви провинения. Количество положен труд в полза на обществото. Образование, коефициент на интелигентност...

Дама Грейгел стигна до този връх на тридесет и пет години и беше най-младият Глава в историята на Уторпия.

— Нито една лоша мисъл! — усмихна се тя, отпусайки се на Високия стол. Беше прекарала по-голямата част от живота си в учене, работа и мечти за бъдещето. Да предпази ума си от лоши мисли не бе предизвикателство за нея. Дама Грейгел дори не беше сигурна какво

представлява една лоша мисъл. Познаваше езиковата ѝ структура, но не знаеше нищо за емоциите, които я пораждат.

— Искам да успея, за да съм полезна на повече хора — казваше често.

Освен че го твърдеше, тя вярваше в това. Като Глава на Уторпия би могла да намери решение на всеки проблем. Дама Грейгел се канеше да се погрижи не само за доброволно потърсилите помощ, но и за тези, които не искат да им бъде помагано.

— Любопитно! — Грейгел се завъртя във Високия стол и с вълнение плъзна погледа си по плетеницата от линии и точки на пода. Това беше Търсачът на мисли.

Всеки жител на Уторпия представляваше малка синя точкица от Търсача, а всяка линийка, по-тънка или по-дебела, издаваше мислите и действията му. Бели, жълти и зелени мисли, отразяващи положителните емоции и поведение.

Бяло за чистото — състрадание, помощ за изпаднал в беда... Светлите мечти и постъпки. Линийките, тръгващи от точкицата на Грейгел, имаха предимно този цвят. Тя не се изненада, но почувства топлина в гърдите, когато го забеляза. Точиците, около които мрежите бяха с преобладаващ жълт цвят, принадлежаха най-често на деца. Това бяха жизнерадостни мисли и емоции. В Уторпия децата учеха, играейки. Учебният процес беше решен във формата на всевъзможни логически и стратегически игри, които развиваха ума, съобразителността и интелекта.

Зеленото беше цветът на умереното, възрастно население. Хората, които се трудят, създават семейства и поддържат съществуването на вида си. Дама Грейгел се бе отказала от последните две малки радости, за да служи на всички уторпяни.

Червените мисли отразяваха престъпленията. Лоша мисъл, обида, кражба, насилие, убийство. За последните две престъпления в Уторпия се знаеше само от теорията, запазена в исторически документи от далечното минало. Кражбите също се случваха много рядко. За обида или предизвикване към кавга лежах по няколко души годишно. Лошите мисли бяха по-често явление. В тази формулировка се включваха доста неща. От мисълта, че брат ти яде като животно, през завист, пожелание на чужди вещи или партньора на трето лице, до мисли за кражба, насилие и убийство.

Дама Грейгел гледа дълго въртящия се Търсач под краката си. Високият стол бе разположен в самия му център и тъй като кабинетът на Главата беше на последния етаж от Дома на Истината, погледнат отдолу кабинетът приличаше на обърнат чадър. Високият стол стоеше неподвижно точно на мястото на дръжката, докато „чадърът“ едва забележимо се въртеше около оста му.

— Невъзможно! — възкликна Грейгел. Тъкмо се готвеше да се отпусне облекчено назад, когато забеляза една странна синя точка, обвита в тънка зелена и плътна червена мрежа. Не беше срещала човек без нито една бяла и — още по-шокиращо — нито една жълта линийка.

Дама Грейгел взе Жезъла на Главата, който представляваше сгъваема метална показалка. В малък правоъгълник пред Високия стол се появиха данните за посочения гражданин.

Арселия Крим, години 15, образование — прекъснато, местоживеене: Дом за Размисъл. Само в Дома на Истината и в Дома за размисъл имаше Търсачи. Във втория дом те служеха на уторпианските полицаи, които бяха нищожна част от обществото поради ниския брой престъпления. За година те не надвишаваха двайсет на хиляда. За население, приближаващо милион и половина, това наистина беше нищожно число.

Дама Грейгел скъси показалката си и чукна веднъж върху името. Появи се снимка на момиче в цял ръст. Изглеждаше на не повече от тринайсет. Дребно, слабо хлапе, с огромна коса, рошава като стара шапка. Снимката беше правена преди около година. Тогава, когато Крим е постъпила в Дома за размисъл.

Дама Грейгел провери причината.

— Лоша мисъл? — възкликна тя. Провери по-нататък и остана смаяна.

Не ѝ се занимаваше с това да изчислява колко по 12 часа има в година и четиринайсет дни. Първоначалното ѝ хрумване да посети лично Дома за размисъл отстъпи пред по-добра идея. Грейгел реши, че ще е разумно да поговори с родителите на Крим. Искаше да види жилището им. Средата, в която момичето е израснало.

Главата на Уторпия чукна с показалката върху „местоживеене“, след това върху „предишни“ и за нейно облекчение там беше изписан само един адрес.

Дом „Надежда“ беше част от най-големия комплекс, описващ последния, външен пръстен от инфраструктурата на Уторпия. Тук и улиците, и жилищните комплекси се строяха под формата на дъги, които се застъпваха по краищата си. Уторпяни бяха изградили съвършен свят върху единственото подходящо за живеене петно. Малък оазис наскред безкрайната пустиня от ниски скали и сиво-черни пясъци.

— Надежда, близо до НИЩОТО! — каза си Дама Грейгел, докато се оглеждаше за номер тринайсет. Уторпяни наричаха всичко извън своя оазис „нищото“.

Дом „Надежда 13“ беше боядисан в бледозелено. Всеки номер имаше свой цвят, подбран така, че да не превърне шаренията в кич. Главата на Уторпия, както и правителството, избрано от Търсача с петгодишен мандат, имаха грижата за всички нужди на гражданите. Никой трудоспособен уторпянин не трябваше да остава без работа. Никой болен — без грижи. Всички повреди, ремонти, строителство, както и периодичното освежаване на фасадите на сградите бяха грижа на властта.

Дама Грейгел натисна звънеца на номер тринайсет. Приятното за слуха мелодично чуруликане я накара да се усмихне. Отвън мястото изглеждаше абсолютно нормално и Главата на Уторпия предположи, че тук най-вероятно няма да открие нищо обезпокоително.

Никой не отговори. Арселия Крим беше много млада. Дама Грейгел се досети, че родителите ѝ би трябвали да са в трудоспособна възраст, което ще рече, че в най-тривиалния случай са на работа.

— Дотук добре — отново заговори на себе си тя. — Нищо необичайно.

После понечи да извади миникопието на Търсача, което Главата получаваше с назначението си. Смяташе да потърси имената на двамата Крим. Търсачът показваше точното местонахождение на всеки гражданин, както и емоционалния и моралния заряд на мислите и действията му.

— Кого търсите?

Някаква полусляпа, кльощава бабичка се блещеше срещу Главата на Уторпия, без да има и най-малка представа с кого се кани да говори.

Грейгел съобрази, че това състояние на нещата я улеснява и ще ѝ спести възгласите и дежурните въпроси на гражданката.

— Търся семейство Крим — каза след мила усмивка.

— Семейство?! — Бабата изглеждаше заинтригувана. — Тук отдавна няма семейство... Ако са ваши близки, би трябвало да знаете...

— Не ги познавам. Търся ги по работа.

В Уторпия хората обикновено казваха това, което мислят. Докато лъжата беше сериозно престъпление, скриването на истината водеше само до обикновени „зелени мисли“, които се считаха за нещо обичайно. Грейгел обаче беше пряма и открита. Служебното ѝ положение бе гарант за това.

— Ако не бързаш, ела да те почерпя с орехова пита! Чуден сладкиш! Сиропирах го преди час. — Бабата неориентирано размаха ръце покрай себе си. Накрая посочи дом „Надежда 12“. — На две крачки съм — добави, за да я убеди. Явно живееше сама и скучаеше.

Дама Грейгел се съгласи да я последва и се зарече да запомни, че правителството трябва да направи програма за разнообразяване на свободното време на възрастните граждани.

На ниската трикрака масичка с форма на сърце баба Фелия беше подредила пъстри чашки за сок и кафе и две чинийки във формата на цветя, от които ухаеше на орехи и есенция. Дама Грейгел бе седнала непретенциозно на кръглата възглавничка, сложена направо върху тънкия килим — парче плат на жълти и зелени квадратчета. Стаята беше малка и скромно обзаведена. Имаше дълъг стенен шкаф и легло, неоправяно може би от доста дълго време. И дрехи натрупани върху два стола, вероятно отдавана поели функцията на закачалки. Свалила светлосивия си шлифер, баба Фелия сякаш разцъфтя заедно с маргаритките, осеяли бледозеления ѝ пенюар.

— Семейство Крим! — говореше тя, докато поставяше захарницата с форма на лимон върху отрупаната вече масичка. — Все ми е мъка, като се сетя... За малкото... За Арсето най-ми е мъка... — Фелия подсмръкна и си наля кафе от каничката. — Ама ти нищо не си вземаш! — засуети се тя, а Главата на Уторпия забодя ритуално виличката си в сладкиша, откъсна голямо парче и след като го налапа, закима одобрително.

В същия момент вратата на стаята едва не излетя от пантите. Вътре нахлу усмихнато, мургаво момче, отвори уста, но от нея излезе само едно пресипнало:

— Бабо Фелия...

— Дени, моето момче! — зарадвано го посрещна бабата и скокна на слабите си, криви крака да му донесе възглавница. — Ще хапнеш орехова пита, нали? Сядай, че имам гостенка!... Седни де! Аз ще донеса питата.

Ден седна на края на възглавницата си, без да сваля поглед от гостенката.

— Не се притеснявай — опита се да го успокои Дама Грейгел, подавайки приятелски ръка. Момчето изведнъж скочи на крака и извика почти изплашено:

— Вие не сте ли... Вие сте Главата на Уторпия!

— Приятно ми е да се запознаем, Ден — Грейгел се усмихна развеселена, когато момчето плахо пое ръката ѝ.

— Какво правите тук? — попита веднага след това, сядайки отново. В Уторпия подобен въпрос не се считаше за неучтив поради искреността, с която обикновено биваше задаван. Все пак Ден се почувства някак неудобно, след като осъзна какво е казал. Лицето му поруменя.

— Разговарям с баба ти — отново се усмихна Грейгел. — Интересувам се от семейство Крим.

— Семейство Крим?! — Ден повдигна вежди. После лицето му изведнъж се отпусна. Баба Фелия влезе с ореховата пита и момчето се нахвърли върху порцията си така, сякаш от изяждането ѝ зависеше животът му.

— Много ми е добър — похвали го на гостенката си Фелия. — Всеки ден ме обикаля. Страхува се да не се изгубя, без да се простим...

— Бабо!

— Остави ме да се похваля с внука си! Имам си само един — баба Фелия подръпна един кичур от дългата до раменете, буйна коса на момчето и го остави да се храни. — Говорихме за Крим — обърна се тя към гостенката.

Ден се задави, закашля се и побърза да си налее сок.

— Астър Крим, бащата, се разболя малко след като се роди Арселия... Пак онази болест, невярната. Мъчи те дълго, докато те изсуши съвсем, преди да се изгубиш. — Баба Фелия подсмръкна шумно. — Астър умря, когато Арсето беше на девет години. Същата година се разболя майка и...

— Аз ще тръгвам! — Ден стана непохватно и обърна чинийката си.

Остатъкът от заливката се разля на масата и момчето я заразмазва смутено, използвайки шарената салфетка.

— Извинете!

Той беше почервенял до ушите. Смънка нещо на тема каква чест за него е да срещне Главата на Уторпия в дома на баба си и избяга навън.

— Младежи! — Фелия отнесе салфетката и чинийката, без да разбере какво е казал внукът ѝ. Тя все още нямаше представа коя е гостенката ѝ.

Дама Грейгел използва излизането на домакинята и извади миниатюрното копие на Търсача.

„Надежда 12“ Фелия Дуум, вдовица, Други от фамилията, Рис Дуум, съпруга Диси Дуум, Деца: син — Ден Дуум... Петнайсетгодишен, неосъждан, ученик. Малко бели мисли. Преобладаващи жълти и... само зелени през последните десет минути.

— Зелено! — каза си Грейгел. В момента Ден Дуум мислеше хладнокръвно и прагматично и вероятно постъпваше по същия начин. — Много интересно!

— Интересна... Не, по-скоро тъжна история. Много тъжна! — Фелия седна с въздишка върху възглавницата си и продължи разказа: — Аз помагах на Арсето да гледа майка си... Е, идваха и от болницата всеки ден. Биеха ѝ инжекциите, то иначе ще остане без зъби човек, да ги стиска... Толкова боли! Страхуваше се за Арселия. На кого ще я оставя, казваше... Остави я на Дома за размисъл...

Фелия избухна в сълзи, а Главата на Уторпия беше потресена. Гърлото ѝ се сви дотолкова, че едва успя да промълви няколко бледи успокоителни реплики и благодарности. После си тръгна с насълзени очи.

Ден Дуум не се върна в салона на училището, където се провеждаха незадължителните следучилищни спортни игри. Беше обезпокоен. Задаваше си въпроси. Внимаваше за мислите си, както го беше научил баща му. Както той се опитваше да научи Арселия...

„Защо е дошла при баба? — питаше се. — Главата на Уторпия може да разбере всички за всеки уторпянин. Кой е болен, кой кога е умрял, кой къде се намира във всеки един момент... Не! Тя е искала баба ми да ѝ предаде усещането. Искала е да почувства това, което Сели е чувствала!“

Ден спря, защото несъзнателно беше стигнал на крачка от границата. Сиво-черните пясъци на Нищото се разстлаха пред очите му. Измамният им сребрист блясък, отразяващ лъчите на слънцето, водеше мисълта към хоризонта.

Момчето усети как кръвта му изстива. Още една крачка и Търсачът щеше да отчете нарушение. Нищото криеше непредвидени опасности за уторпяни. Там нямаше условия за живот. Ето защо излизането извън границата се отчиташе като опит за самоубийство. Сериозно престъпление, което се наказваше с три месеца лечебен престой в Дома за размисъл, тъй като се водеше на отделен списък. Ден знаеше от баща си, че ако човек е умен и контролира емоциите си, никога няма да стигне до Дома за размисъл. Най-вероятно повечето уторпяни разсъждаваха така, защото статистиките отчитаха седемдесет на сто зелени мисли.

„Ако съм разумен и владея емоциите си, мога да посетя Сели в часовете, определени за това!“ — сети се той и се усмихна. После обаче лицето му посърна. Арселия щеше да се развълнува от срещата. Емоциите ѝ щяха да избухнат в червено. Щеше да се разкрещи. Да обяви, че всички са луди, че нямат право да я държат там...

„Ако продължа да я виждам, няма да излезе оттам!“ — с болка си помисли Ден. Знаеше, че докато мисли за Арселия, няма начин да извърши престъпление. Мислите за нея го изпълваха с топлина, състрадание и нещо, което майка му наричаше любов, но му се струваше много по-различно от това, което ставаше между нея и баща му. Те се държаха като добри приятели. Ден се чувстваше повече от приятел на Арселия.

Дама Грейгел отиде направо в Дома за размисъл. Вярваше, че ако поговори с Арселия, ще успее да прозре мислите ѝ.

— Добър ден! Не ставай, моля те! — Главата на Уторпия се старееше да остане ведра, но миниатюрното копие на Търсача в ръката ѝ издайнически потрепваше.

— Денят в Дома за размисъл винаги е един и същ. Нито добър, нито лош... Зелен уторпянски ден. — Гласът на момичето беше провлачен. Измамното му спокойствие се нарушаваше единствено от тежкото му дишане.

„Дали знае коя съм?“ — запита са Дама Грейгел и каза:

— Преди малко гостувах на Фелия Дуум.

Арселия леко трепна. Грейгел беше сигурна, че е привлякла вниманието ѝ.

— Какво искате? — напрегнато попита момичето. В малкия екран на Търсача мислите оставаха кървавочервени.

— Арселия, ти не си длъжна да ме познаваш, но аз съм длъжна да...

— Вие сте Главата на Уторпия — неуважително я пресече момичето. Този път гласът му приличаше на острие, опряно в гърлото на Грейгел.

— Знам какво се е случило с родителите ти — отбранително продължи Главата на Уторпия. — Знам, че за едно дете...

— Не! Не знаете! — отново я прекъсна Арселия. Сините ѝ очи пръскаха гневни светкавици. — Не сте кой знае колко възрастна, но не помните дори това, че човек не се чувства дете, когато е на петнайсет.

— *Знам*, че имаш причини да се държиш така — въздъхна Грейгел. — Не те съдя! Опитвам се да разбера как е възможно някой да остане в дома за размисъл повече от година само за лоши мисли?

— Оу! — неопределено възкликна Арселия. — По този въпрос ще ви се наложи да мъдрувате до края на живота си... Ако отговорът е от първостепенна важност за уторпянското общество, разбира се.

Дама Грейгел усети ледени тръпки по кожата си. Това крехко и уязвимо на вид момиче криеше в себе си някаква зловеща, саморазрушителна вътрешна сила. Мястото на Арселия Крим беше именно в Дома за размисъл. Оставен свободен, духът ѝ би могъл да помете мирния живот на уторпяни като ураган. Това си личеше дори

само след един малко по-внимателен поглед в привидно спокойните ѝ очи.

— Оставете ме на мира! — сведе глава Арселия.

Грейгел се почувства виновна за последните си мисли. Дори хвърли притеснен поглед към собствената си точица в Търсача.

Зелено! Беше познала. Както винаги в подобни случаи, е видяла истината за Арселия, но за първи път това ѝ донесе огорчение вместо радост.

— Днес видях Ден Дуум — каза и се отправи към изхода. — Стори ми се, че той...

Случайният ѝ поглед засече дълга зелена линия, която се плъзгаше от точицата на Арселия Крим. Грейгел спря изненадана. Линията оставаше зелена. Главата на Уторпия се обърна рязко към младата затворничка и успя да хване тревогата, която бързо се хлъзна по лицето ѝ и то доби обичайното си изражение.

— Стори ми се, че той се тревожи за теб! — Грейгел го каза с майчинска загриженост.

— Баба му се тревожи повече.

Мислите около точицата ѝ оставаха зелени.

— Не е добре да караш тези, които те обичат, да се тревожат! — Главата на Уторпия се усмихна предразполагащо, но Арселия не каза нищо повече. — Ще те оставя, но се надявам да се видим отново.

Дама Грейгел излезе без да изпуска Търсача си от поглед.

Зелено! Точицата с име Арселия Крим бавно, но упорито се обвиваше в зелена мрежа. Червените линии се прибираха навътре към сърцевината, където се пазеше историята.

„Ден Дуум, това е ключът към загадката!“

Домът на Истината можеше да се пръсне от граждани. Дама Грейгел имаше приеман ден и бе решила да свърши много работа днес като компенсация за почти напълно изгубения вчерашен ден. Главата на Уторпия се чувстваше горда, че посещението ѝ при Арселия бе променило по някакъв начин мислите на момичето. Те останаха зелени и днес. Властите бяха забелязали това и побързаха да съобщят в новините за благотворното влияние на новия Глава върху „оставените

на размисъл“. Главата обаче не чувстваше удовлетворение от резултатите. Според нея, Арселия Крим не се беше променила.

— Идвам от името на работещите майки...

— Разгледах този проблем още с постъпването си. В комплекс „Слънце“ вече функционира „Дом на детето“, където децата ви могат да бъдат оставяни на целодневни грижи. Ще се разпоредя до края на месеца да бъдат отворени още най-малко пет такива заведения...

— По проблема с бездомните котки...

— Вече уведомих Дома на животните. Трите бездомни котки на Уторпия са прибрани и за тях се полагат грижи. Безотговорните стопани са наказани.

— За шума от пойните птици и замърсяването на парка с фекалиите им...

— Дома за стари хора...

— Имам идея за обновяване и обогатяване на тези домове. Възрастните хора имат нужда от занимания, отговарящи на интересите им. Скоро ще предложи проект, включващ нещо полезно и носещо удовлетворение...

Работата. Учениците. Празниците. Времето. Ветровете.

Дама Грейгел не вярваше, че този ден някога ще свърши. Тя не повярва това и за следващия, нито за цялата последвала ги година, която измина в работа и сън. Сън и работа...

Главата на Уторпия често гостуваше на баба Фелия. Под предлог, че ѝ се е прияла вкусна орехова пита, тя се информираше за живота на Ден Дуум и намекваше, че съседката от номер тринайсет ще излезе скоро от Дома за размисъл за добро поведение. Търсачът не бе засякъл нито една лоша мисъл у Арселия Крим след посещението на Грейгел.

— Жива да си ми! — благославяше я Фелия. — Ти спаси моето момиче!

Старата жена имаше намерение да поеме грижите за Арселия, за да не се налага правителството на Уторпия да търси подходящ настойник.

— Познаваме се. Аз винаги съм казвала, че е добро дете... Нещастно, но добро. Не я оставяйте на чужди хора!

Дама Грейгел се съгласи с Фелия. Арселия щеше да се чувства по-спокойна в дома си.

Денят на освобождаването на младата Крим съвпадна с почивния ден на Главата на Уторпия. Дама Грейгел възнамеряваше да не изпуска от поглед точиците на бившата затворничка и мистериозния Ден Дуум.

„Между тях има нещо прикрито! — тревожно си мислеше тя. — Може да е обикновена младежка любов, усложнена от положението на Крим, но Ден Дуум като че ли крие нещо. Влюбените не са толкова предпазливи.“

Точицата на Ден остана спокойна, когато тази на Арселия пристигна в дома си — „Надежда 13“, плътно обвита в обичайните зелени мисли на момчето. Момчето бе в дома на родителите си. Мислите му — също зелени, не издаваха, че знае нещо за Крим. Той обаче трябваше да знае. Дама Грейгел бе съобщила на Фелия Дуум деня и часа на освобождаването на момчето.

— Жълти мисли! — Главата на Уторпия извика. В един кратък момент за първи път от раждането си до този миг мислите на Арселия пожълтяха. Точицата и синееше близо до тази на Фелия Дуум. Старата жена най-вероятно беше позвънила на вратата ѝ с чинийка орехова пита. Повече от сигурно беше, че ѝ е казала нещо за Ден.

— Зелени! Внимавай момиче!

Арселия Крим обаче се беше овладяла. Фелия си тръгна, а момчето успя да си наложи трайно спокойствие.

Дама Грейгел не откъсваше очи от Търсача. Бе предпочела да остане на работното си място. От Високия стол нещата се виждаха ясно. Копието на Търсача, което сега беше скрито в чантата ѝ, не позволяваше такова обстойно наблюдение на две отделни точки едновременно.

Ден Дуум изведнъж се раздвижи. По-право точицата му полетя в посока „Надежда 13“.

— Хванаха ви! — зарадвано извика Главата на Уторпия. Стана от Високия стол, извади Търсача от чантата си и се приготви да отиде на мястото на срещата. Това събитие трябваше да се види отблизо.

Скутерът на Ден Дуум спря пред вратата на „Надежда 13“ в мига, в който служебната въздушна шейна на Грейгея изви безшумно зад номер четиринайсет и кацна леко. Елипсовидният люк се вдигна и

Главата на Уторпия се измъкна от кабината с ведро изражение. Остана до шейната с Търсач в ръка.

— Дени! — Арселия излезе веднага след първото позвъняване и се хвърли в прегръдката на момчето. То я вдигна и я завъртя лудо. — Дени... Дени... Дени...

— Успокой се! — Дуум пусна момичето на земята, прокара пръсти по бузата ѝ, зарови ги в буйните ѝ коси и заговори бързо и загрижено: — Моля те, опитай се да контролираш емоциите си! Не бива да излизаш „на червено“... Моля те, Сели! Не мога да се справя с още една година...

— Щастлива съм! — Арселия сложи пръсти върху устните му. — Мислите ми трябва да искрят от белота.

„Напротив, жълти са! Жълти, като обедно слънце!“ — отговори ѝ мислено Грейгел. Тя също беше зарадвана от това, което виждаше.

— Не си се отказал нали? — Арселия се разсмя палаво. — Дени!

Тя го притисна силно. Целуна го.

— Излязох, защото мислех за теб, Дени... Исках да те предпазя! Исках да те видя!

— Не съм се отказал! — Дуум беше почервенял така силно, че Главата на Уторпия се засрами и престана да наднича иззад стената.

— Нали разбираш, че това не е престъпление? — продължи ентузиазирано Арселия.

— Моля те, Сели! — изплашено я спря момчето. — Овладей се! Не казвай нищо лошо... Трябва ли изобщо да говорим?

— Колко си смешен... О, Дени! Сладък си, когато си толкова изплашен. — Арселия притисна дългокосата му глава към гърдите си.

Дама Грейгел не усети, че отново наднича иззад ъгъла. Това момиче ли бе видяла в Дома за размисъл? Тази красива, жизнерадостна Арселия Крим, чиито мисли оставаха искрящо жълти?!

— Страхувам се за теб! — Ден отблъсна ласките ѝ. — Не сме излезли, трябва да внимаваме... Взел съм някои неща, но нека не говорим сега...

Грейгел забеляза раницата на скаера му. Беше огромна.

— Ден, ти беше прав за всичко. — Арселия изпусна дъх на пресекулки. — Трябва само да се владее! Не е важно какво казвам или какво мисля. Важно е каква емоция влагам в казаното.

— Сели...

— Чуй ме сега! Моля те, чуй това! — тя стисна ръката му. — Уторпия е гадно, противно гробище...

— Сели!

— Ще се махнем от тук и ще открием по-добро място от този скапан ковчег...

— Сели! Спри, Сели! Ще те приберат! — Ден я сграбчи, притисна главата ѝ към гърдите си. — Защо го направи? Защо продължаваш да го правиш?!

Той беше готов да се разплаче. Дама Грейгел бе втренчила изумен поглед в Търсача.

Зелено!

— Ти си глупак! — разсмя се Арселия, когато успя да се изскубне.

Отново зелено!

— Сели!

— Глупак, когото обичам...

Жълто!

Ден седна на земята, отчаян. Вече очакваше да чуе сирените на полицейските шейни, но нищо освен смеха на момичето не нарушаваше тишината.

— Не мисля такива грозни неща за теб, Ден. — Арселия седна до него и отпусна глава на рамото му. — Казах го, за да ти докажа, че си направо гениален. Ако говоря и мисля лоши неща с интонацията, която използвам за добрите, ако емоциите ми са положителни...

— Няма престъпление! — Ден праметна ръка през раменете ѝ. — Мисля, че съм го знаел през цялото време.

— Аз бях глупачката. Лежах в затвора цели две години, защото си мислех, че ако се опитам да се владеея, ще предам себе си... А коя съм аз, Ден?! Една уторпянка, която иска да открие нещо отвъд Нищото... Уторпянка, която като изключим теб, няма нито една причина да остане в Уторпия... Загубих всичко! Родителите си, името на порядъчна гражданка, правото да се върна в предишното училище... Коя съм аз, Ден?

Дама Грейгел стисна по-силно Търсача. Отвъд Нищото! Това ли са се опитвали да скрият от всички ни? Екскурзия отвъд всичко, което познаваме?! Арселия Крим наистина нямаше нищо свое тук. Нищо освен момчето, но то бе готово да я последва навсякъде.

— Ти си Сели! Една уторпянка, която за мен струва повече от цели хиляда уторпяни! — Ден ѝ подаде ръка. — Да вървим!

— Един момент, младежи! — Дама Грейгел излезе от укритието си. — Разбирам, че се каните да нарушите правилата, и понеже не искам да станете постоянни жители на Дома за размисъл...

— Бягай, Сели! — Ден направи крачка пред момичето. — Това изобщо не ви влиза в работата!

Той все още беше „зелен“, но тази му позиция не обещаваше да е константа.

— Бягай, Сели! Аз ще я задържа.

— Ден! — Арселия се разколеба. — Тя няма право! — извика. Точката ѝ избухна в червено.

— Успокой се, момиче! — Главата на Уторпия изглеждаше изплашена. — Не искам да се върнеш в затвора. Искам... Исках никога да не попадеш там отново.

Червено!

— Сели, махай се! Бягай оттук! — Ден направи още една крачка към Грейгел. Някъде наблизко зазвуча сирена на полицейска шейна.

— Просто се успокойте! — Грейгел се втурна към тях.

Те изтълкуваха поведението ѝ неправилно. Ден се обърна, бутна Арселия пред себе си и двамата побягнаха към тясната уличка между „Надежда 12“ и „Надежда 13“.

Главата на Уторпия тичаше след тях. По въздуха връхлетяха няколко полицейски шейни и се спуснаха до къщите. Шест въоръжени полицаи последваха Дама Грейгел, която мислеше в движение, че всичко това е абсурдна картинка.

— Спрете! Останете на място! Веднага! — извика един от полицаите, когато Ден и Арселия стигнаха граничната линия. — Спрете! Ще стрелям!

— Не можете! Те са деца! — Дама Грейгел застана между полицаите и бегълците. Знаеше, че заплахата не е истинска. Никой униформен не би си позволил да използва оръжие.

— Сели, не! — отчаяно прошепна Ден зад гърба ѝ.

— Арселия Крим, върнете се!

Главата на Уторпия се втурна да я спре, но момичето вече пресичаше границата.

— Сбогом, скапан свят! — помахаша им усмихнато. — Идваш ли, Ден?

— Арселия Крим, върнете се! Арестувана сте по...

— Не можеш да ме арестуваш в Нищото! — Арселия се изсмя и продължи да върви заднишком. — Ден?!

— Сели, върни се! Не можем сега... — Ден стоеше на границата объркан и треперещ.

— Арселия Крим, ако не се подчините, ще стрелям! — полицаят вдигна оръжието си, но изражението му говореше, че няма да изпълни закана си. Арселия се разсмя.

Дама Грейгел случайно засече Търсача. Червено за Крим и все още зелено за Дуум и самата нея.

— Сбогуваш ли се Ден? — Арселия продължаваше да им се изплъзва. Въртеше се, волно разперила ръце, и се усмихваше. Мислите ѝ бяха станали жълти. — Сбогуваш ли се, или идваш с мен, както си бяхме обещали?

— Не можете...

Ръката на полицаия трепна от нервна конвулсия. Само един неволен изстрел. Арселия Крим спря. Стисна с ръце гърдите си. Очите ѝ срещнаха тези на Ден, а устните ѝ отрониха без глас:

— Ти си свободен...

— Не! — извикаха едновременно момчето и Главата на Уторпия. Мислите им едновременно избухнаха в червено.

— Ден Дуум, вие сте арестуван за лоша мисъл!

— Дама Грейгел, вие сте арестувана за лоша мисъл! Вашият заместник вече е уведомен да заеме поста ви.

— Хас Торп, вие сте арестуван за убийство от небрежност по време на изпълнение на служебните си задължения...

Три от полицаите се насочиха към посочените лица.

Дама Грейгел срещна очите на Ден и кимна красноречиво.

„Бягай!“ — отчетливо помръднаха устните ѝ.

Момчето се обърна и преди втората партида полицейски сирени да успее да наруши неловката тишина, се втурна с всички сили към хоризонта.

Дама Грейгел предаде Търсача си и остави полица да сложи белезниците на ръцете ѝ. Усмихна се, отчитайки, че заради влизането си в Дома за размисъл най-младият Глава на Уторпия ще се окаже и първият с недовършен мандат. После извърна глава към трупа на Арселия и заплака. За нея и за собствените си неродени деца.

ГЕОРГИ МАЛИНОВ ВЕТЕРАН ОТ БЪДЕЩИ ВОЙНИ

— Трябва да се оттеглите милорд — адютантът беше настойчив и стоеше плътно до него. — Имате пет часа петнайсет минути и тридесет и две секунди до затваряне на лъча за прехвърляне.

Изобщо не му обърна внимание. Нито на него, нито на другите десетина души от свитата му. Помощници, аналитици, стратегии и разни подмазвачи от щаба.

— Милорд — дискретно се обади пак адютантът.

Беше от полуандроидите. Лъскав, строен и сияещ.

От няколко години ги вкараха в командните звена и те тихомълком и ненатрапчиво започнаха да стават все повече и повече — парчета органична материя, омесена със силикон, разни керамики, метал и пластмаса. И някакво подобие на мозък, естествено. Не ги понасяше. Дразнеше се от присъствието им, макар че всъщност не се отличаваха много от истинските войници. Но и не бяха като тях. Не псуваха, не цвъркаха дълги, точни плюнки, когато минаваха край някое кошче, не пиеха, не се сбиваха, не мърмореха сутрин с пресипнал след среднощен запой глас и бяха досадно изпълнителни. А, и не им изтичаха червата, ако ги уцелеше някой енергиен заряд, и не се насираха, ако попаднеше на невронна мина.

Гледаше холосхемата пред себе си — жълтеникавата равнина, приличаща сякаш някой току-що бе разлял огромна походна тоалетна, пълна с пикнята на цяла армия, напуканите ивици на каньоните и безкрайните планински вериги с цял куп върхове, толкова еднакви и многобройни, че никой не си бе направил труда да им измисли имена, даже и номера нямаха.

По-лесно охлюв можеше да премине през нагорещена скара, отколкото някой да пресече това поле. На всичкото отгоре омотано с някакво пространствено изкривяване, та не се знаеше и дали това, което показват холоекраните, е истина. Плюс оставащите не знам си колко минути до затварянето на лъча за прехвърляне, плюс очакваната

олелия в щаба при неизпълнение на задачата и очертаващата се поне още десет години война и какво ли още не...

— Милорд — настоя адютантът — трябва да доложи, че остават още...

— Ако не млъкнеш веднага, ще ти изтръгна вътрешностите и ще те обеса на тях.

Знаеше, че това са безсмислени закани. Полуандроидите нямаха вътрешности, нито се впечатляваха от подобни думи. Защо тогава ги налагаха, като не се впечатляваха? Какъв им беше смисълът? Идеалният войник?

Може да не се впечатляваха, но явно имаха сложни алгоритми за поведение, защото този наистина млъкна. Застана с безизразна физиономия до него и се загледа нейде в картата.

Ако напуснеше сега планетата, не му се мислеше колко още време, средства и хора щяха да изгубят, докато локализират нов прехвърлящ център на противника. А този му беше под носа. Под големия, крив нос.

— Ако някой още веднъж спомене колко минути остават, ще му счупя главата.

Прекрасно знаеше колко време има и естествено, че нямаше да погуби хората си. Дори и тези проклетите полуандроиди.

Пак загледа картата. Вградената предсказвачка на събитийност започна да изчислява вариантите и услужливо да му ги предлага. Не бяха кой знае колко. За да се избегне проклетото изкривяване, се налагаше да пресече равнината пеша. Всяка машина щеше да доизкриви всичко около себе си. После трябваше да се мине през каньоните и нейде там в подножието на планината да намери прехвърлящия център, да му изчисли събитийността и да го унищожи. А, и после да се върне до своя прехвърлящ възел, за да успее да се пренесе разпарцалосан на кванти, или на нещо още по-дребно от тях, до командната станция намираща се кой знае къде из галактиката.

Докато тези мрачни мисли се мотаеха из главата му, вградената предсказвачка на събитийност упорито изтикваше на първо място едно най-вероятно събитие. Събитие, което той и без тая измишльотина — сякаш си нямаше мозък в главата, та да не може да сметне две и две — вече беше определил като най-вероятно. И вече се виждаше как бодро крачи през десетките километри поле, полято с армейска пикня. И

само с крачене няма да стане работата, ами трябва да пусне неврорепиторите на макс и да тича като подгонен заек, ако иска да свърши работа. И даже не да тича, ами направо да литне. Защото това май беше единственият шанс да приключи с войната или поне своето участие в нея.

Това беше събитието, което трябваше да се случи, и дори всички предсказвачки на събитийност да събере на едно място пак щяха да му кажат, че ако иска да се махне от тази война, това е начинът. Да хукне като заек през опиканата равнина и като сокол пиле да литне над каньоните, а после да намери тоя прехвърлящ възел и да му види сметката. И след това вече може да почива. Истински, заслужено, разточително и дяволски дълго.

— Млък — обърна се към адютанта, който беше готов да започне пак да му натяква за минутите. Тая закана с червата определено не вършеше работа. — Всички да имат готовност за прехвърляне. Бойният костюм, екзоскелетите, оперативните наноси и сканиращите системи да са в готовност. Подгответе трасиращите линии, зарядите, фазовото изместване, синхронизацията с вашите предсказвачки и изобщо всички щуротии, които са необходими за да прескочим за няколко часа до отсрещната планина и да видим сметката на тоя транспортен възел.

Никой не си и помисли да се засмее.

А него го досмеша, като си представи каква паника настава в щаба от това му решение. Така го досмеша, че чак му се зави свят. Зави му се свят и дори му се подкосиха краката. И някаква мъгла се замота пред очите му...

* * *

Илия се изправи и веднага пак седна. Светът наоколо все още беше омотан. Краката не го държаха и сини кръгове с червен оттенък шаваха пред очите му. Определено се притесни. Даже направо се изплаши. Тези идиотски състояния, приличащи на припадъци, сериозно го плашеха. Ако просто сънуваше през нощта, иди-дойди. На сън всичко става. Можеш да си сънуваш каквото и да е, ама посред бял

ден да се унесеш и да ти се привиждат разни фантазмагории си е чиста лудост.

Илия затвори за миг очи, колкото да си събере ума и да реши какво да прави. Нищо по-оригинално от ходене на лекар не може да измисли. Едва ли пък е толкова страшно — реши той — от тъпите филми какво друго може да се очаква, да откача и да се взема на сериозно за герой от някоя история.

Но защо точно милорд? — чудеше се Илия, като все още седеше на камъка, и не бързаше да става. — Откъде накъде пък милорд? По е понятно, ако му викаха лорд, като лорд Вейдър например, но милорд му беше странно и чуждо.

За лекар съм — пак си повтори Илия и бавно стана от камъка. Беше тръгнал през полето да се поразходи, да се порадва на идващата с цялата си олелия пролет, да вдъхне мириса и, да погледа вирналите се към небето върхове все още с бели наметки, да се попече на слънце и каквото още там му хрумне да прави. И някъде около разклона за Синия камък и Римския мост го затисна това видение, този сън наяве, това бълнуване и шизофренична двойственост.

Илия се чудеше дали да продължи по пътя си към Римския мост, или да се върне. Все пак реши да се върне, но не по обратния път, а да заобиколи през дерето, покрай старата кория и блатото и оттам да излезе при източния край на вилната зона.

Илия zakрачи вече по-стабилно, споменът за видението започна да отшумява, изгуби се образът на досадния адютант, забрави каква сложна и страшна мисия имаше и само нейде зад тези избледняващи спомени, като някакъв далечен фон, като стар кухненски тапет, се мяркаше жълтеникавата форма на онова огромно, гадно поле, което трябваше да премине, и което приличаше на нещо, но на какво Илия вече не можеше да си спомни.

* * *

— Милорд, чакаме заповед — единайсетте войника, застанали зад него, приличаха на скулптури на творец с болен мозък.

Странни същества, опасани с всички достижения на съвременната технология. Наподобяваха на ръбести фигури със

стърчащи на всички страни антени, камери, гъвкави сензори и куп страховити оръжия. Адютантът, като полуандроид, си беше спестил някои от тези достижения. И имаше малко по-човешки вид.

Огледа ги през разграждащите лещи, които беше сложил още сега, въпреки че трябваше да ги пази за по-екстремни случаи. Изглеждаха добре, без накъсани връзки между костюмите и телата им, без отклонения от нормите, без странични дейности на поддържащите процесори. Единадесет машини за унищожение. Щяха да унищожават, докато тях не ги унищожаваха. Не измисли нищо по-патетично и вълнуващо от едно:

— Тръгваме.

Включиха екзоскелетите и ръбестите фигури се понесоха през равнината, постепенно увеличавайки скоростта си. Приличаха на бързи паяци, които от време на време подскачаха като скакалци. Движеха се в колона, но за миг можеха да се разгърнат във ветрило. Смъртоносно ветрило.

Следваха маршрута от холокартата, коригиран на момента от вградената предсказвачка на събитийност, когато квантовото изкривяване им поднасяше някоя изненада. Като тази например, когато на двайсетия километър след тръгването им пред тях изскочиха незнайно откъде взели се t-бойци. Около стотина, с виждаща се отдалеч аура на темпоралното фазово изместване. Кое то значеше, че са най-малко пет секунди напред по фаза, и докато още ги анализираха и процесорът се скъсваше да пресмята варианти и да коригира защитните нанопластове по костюмите, ония вече можеха да са на разстояние толкова близко до тях, че спокойно да им пръснат задниците с някоя най-проста граната със син лъч.

Моментално се измести по фаза максимално възможно, на границата на загуба на съзнанието и по груповата невронна мрежа нареди и на останалите да направят същото.

Закъсня с някакви си стотни от секундата. На ръба на загубата на съзнание видя, че тия проклетите t-бойци са неорганични копелета и като такива могат да си позволят t-изместване далеч над границата на болката. Вече бяха между тях и сееха смърт. Двама от неговите хора бяха първите, които го отнесоха. Разпаднаха се на дребни молекули, преди да направят каквото и да е. Може би и преди да започнат фазовия преход.

Адютантът му — оправно се оказа това момче — обаче беше успял да премине прехода и сега се въртеше като сияйна мълния и сееше унищожение. Още един от неговите хора се изпари, понасяйки се към рая или ада във вид на облак никому ненужни молекули.

Изключи всички поддържащи системи, както и вградената предсказвачка на събитийност, тя пък сега най-малко му трябваше, докладващата щабна система, зеничната събирачка на факти и изобщо всички армейски глупости и досадни уставни задължения, които в момента бяха абсолютно ненужни, смучеха от енергията и от ресурсите на централния процесор и му пречеха да се превърне в идеалната машина за унищожение.

Всичко това стана за квант време и след това машината се развихри.

Силата на t-бойците е във фазовото изместване. Синхронизирай се с тях, ако имаш време и късмет де, и след това са лесни.

Стотината t-бойци бяха унищожени за няма и десетина минути. Толкова му трябваха на него и останалите му бойци, за да разчистят полето.

Битката отстрани изглеждаше като припламване на пеперуди, пържещи се в пламъка на някоя газова лампа. А отвътре... Отвътре си беше сеч. Обикновена, банална, класическа сеч, в която загиваха хора. Без значение, че ставаше въпрос за неорганични създания и използване на високо енергийни източници като оръжия. Все пак си беше сеч.

Обратното изравняване по фаза беше неприятно, свързано с кашляне, плюене и омекване на колената. Въпреки екзоскелетите и цялата химическа лаборатория, която мъкнеха по телата си.

— Трийсет секунди почивка — нареди и изпепели с висок заряд парче от t-боец, търкалящо се наоколо.

* * *

Този път направо му стана лошо. Устата му се напълни с метален вкус и зъбите му изтръпнаха. Илия залитна и се оплете в някакъв храсталак, шипка или нещо подобно. Дишаше, сякаш беше пробягал километри. Боже, какво беше това? Каква беше тази касапница и защо така ярко я преживява? Илия се измъкна бавно от храста — все пак

беше шипка, полудяла от пролетта и дращеца като обезумяла. Видението за боя, в който участваше, беше толкова силно и реално, че за миг помисли този проклет храст за t-боец.

Полудявам — уплаши се Илия — направо полудявам. Щом се изживявам като милорд, като неукротим воин. И толкова реално. Просто си полудявам.

Илия събра сили, споменът от огнения ад, в който го беше пренесло видението пак бързо отшумя и той с отмаляло сърце и крака тръгна към къщата си. Сега вече съжали, че не се върна по обратния път, а тръгна да заобикаля покрай блатото. Нямаше разумно обяснение за ставащото. Неразумно също нямаше. Както предишния път, така и сега споменът изтля бързо, шумугна се някъде в дебрите на паметта му, подобно на уплашен заек в шипкови храсталаци и остави само бледа диря след себе си, диря от облечени в страховити костюми мъже сеещи разруха край себе си. И онова поле, което приличаше на нещо, което Илия пак не можеше да си спомни на какво.

* * *

От единайсетте войника останаха четирима. Единият беше адютантът. Яко копеле се оказа. Попадна в центъра на невронна мина, която отнесе първия войник и го остави там треперещ, с объркани нервни импулси и нямащ сили дори да крещи. Други двама загинаха при каньона. Всъщност това не беше никакъв каньон, а оптична следа, остатък от квантовото покритие на равнината. Та при този лъжеканьон ги удариха с ракети. Появиха се сякаш от нищото, а всъщност не от нищото, а под прикритието именно на този лъжеканьон. Засипаха ги с високоенергийна плазма и първите двама, които не успяха да включат навреме енергийните си щитове станаха част от тази плазма. Донякъде чувстваше вина за тях. Малко преди атаката спря сякаш усети нещо. Вградената предсказвачка на събитийност мълчеше и той се успокои.

— Милорд — каза адютантът, — можем да пуснем механичните криле над каньона. Въздушното течение ще ни прехвърли доста навътре. Картата и събитийните изчисления показват, че прехвърлящият възел е около южната част на каньона. Стигнем ли до края, по въздуха нататък ще е по-лесно.

Не се съгласи с адютанта и добре направи. Каньон нямаше, но щяха да го разберат, когато ги избиеха като прелетни патици във въздуха. Но за енергийните щитове вината си беше негова. Ако ги беше вдигнал ония двамата, нямаше да се превърнат в парцали пламтяща плазма.

Последния воин загуби при наглед банално нападение на холографски стрелкови птици. Няколко десетки страховити образи ги обградиха и уж навреме включиха сензорите за разпознаване, уж задействаха стелт наметките, а няколко от тях успяха да ги засилят с най-тъпи снаряди. Единият от войниците му не успя да пусне прихващащите системи, или ги пусна, но нещо стана, та те блокираха и един снаряд го улучи директно в главата, и нито шлем помогна, нито моментално активираната медицинска система. Като си без глава и всички медсистеми на света да активират, все тая.

Сега стояха на десетина километра от планината и събираха сили за последния етап.

— Милорд — обади се адютантът, — нататък можем да се оправим и сами. До прекъсване на лъча остават около два часа, така че по-добре да тръгвате веднага обратно.

Не му се разсърди. Здрав момък се оказа тоя адютант, или каквото там беше. Като си полуандроид, колко му е да се жертваш за хората. Поне така му се струваше.

Погледна останалите трима, но под тези технокостюми, шлемове и лицеви маски не можеше да прецени в какво състояние са. Ако се съди по данните, които зеничният дисплей му редеше като гирлянди, бяха горе-долу в нормата. Като за хора, преминали петдесетина километра, отбили три атаки и изгубили седмина свои другари. До заслужената почивка му оставаха десетина километра и нямаше намерение да я оставя в ръцете или по-точно в оръжията на други.

* * *

Илия изобщо не беше добре. Битката с холографските стрелкови птици направо го изцеди. Милорд може и да е твърд мъжага, но Илия не беше. Освести се на поляната до блатото. Зъбите съвсем не си ги усещаше, а главата му пламтеше. Вече се беше паникьосал и изпадна в

мистичен ужас. Защото нямаше с какво друго да си обясни как на него, обикновения човек, дърворезбаря от малкото градче, любителя на природата и на филмите, мъжа женен два пъти и сега останал самотно спокоен, му се случва това нещо, освен с мистични, страховити и непонятни сили. И докато поредното видение за отчайващата мисия на този милорд и непостижимите за ума му битки бавно се стопяваше, Илия разбра, че никакъв лекар няма да му помогне, никакви лекарства няма да спасят положението и изобщо тук не става дума за медицина. Че от дълбините на съзнанието му излизат такива странни видения, толкова непонятни събития, че полудяването е най-естественото нещо, което може да му се случи.

И докато крачеше към дома си, Илия все пак се зачуди, дали тоя милорд ще успее да изпълни мисията си и да се отдаде на заслужена почивка, защото подозираше, че ако това стане, може и той, обикновеният човек Илия, да получи почивка от тази лудница. А ако милорд не успее, ако някой заблуден снаряд го разпилее, както вятърът разпилява дървените стърготини пред работилницата? Тогава какво ще стане?

* * *

Докторът не очакваше да го търсят по това време. Неделя следобед, когато цялата вселена знаеше, че той лови риба и никой и нищо не трябва да го безпокои.

Притихналият вир беше събрал цялото спокойствие на света. И то бе нарушено от помощника му.

— Има спешен случай — започна той без излишни формалности като здрасти, извинявай и други подобни лиготи.

Беше се появил така внезапно, че докторът дори не успя да се ядоса. Току-що в притихналото спокойствие на вселената беше цопнал камък.

— От наблюдателницата в щаба се обадиха — продължи помощникът му. — Един май е превъртял. Дали не са му настроили добре параметрите, дали подтискащите програми не са добре поставени, дали декапсулацията се е провалила, не е ясно. Може и ония лигльовци от постконтрола да не са отчели някои параметри. Те

си мислят, че хората са като кукли — всички еднакви. Най-вероятно това е станало. И ако не са си направили труда освен стандартната оценка на емоционалния праг да направят и постхипнотична, обяснимо е, че може да се случи подобно нещо. Макар да признавам, че в статистиката няма аналогичен случай. Или може би не е засечен, или не е бил с такава сила.

Помощникът му млъкна и докторът за пореден път се зачуди как може хората да говорят толкова много. Вселената не се нуждаеше от толкова приказки, а от спокойствие. От почивка. Бавно прибра въдиците, изсипа хванатите няколко рибета обратно във вира и те, смаяни от неочаквания си късмет, бързо потънаха в дълбокото.

Помощникът продължаваше да дърдори и докторът се замисли дали когато е бил млад по същият начин е дрънкал безспир.

— Усетили са го навреме — дърдореше младежът — Пристъпите на дежа вю са силни и има опасност от защитно изключване. Ако това стане, ще има голяма олелия в щаба. То и сега ще има, защото който е осрал работата, трябва да си понесе последствията.

— Ако ми кажеш и за кого става въпрос, няма да ти се разсърдя — промърмори докторът, докато прибираще въдиците в багажника на колата.

— За висш офицер — отвърна помощникът. — Висш офицер, излязъл в почивка.

— Абсолютно му влизам в положението — тихо каза докторът, — почивките трябва да са свещени и неприкосновени. Давай да ходим да помагаме на човека.

* * *

— Милорд — каза адютантът, — общата мрежа локализира прехвърлящия възел. Събитийната предсказвачка показва висока степен на вероятност. В момента изчислява вероятността за попадение от тук.

— Много добре — похвали той адютанта, макар да знаеше, че похвалите, както и ругатните еднакво не действат на този хм... човек. — Изчисли, колко максимално можем да се приближим, за да успеем да се върнем.

— Почти няколко, милорд — докладва веднага полуандроидът.
— Имаме не повече от десетина минути и трябва да тръгваме веднага.

Докато адютантът обясняваше ситуацията, той внимателно гледаше картата.

Дисплеят се беше изпълнил с данни, повечето от които не го интересуваха. Не му трябваше и вградената предсказвачка за събитийност. Просто знаеше, че оттук нищо няма да направят. Почувства умора. Беше воювал безброй години и нищо вече не искаше освен почивка. И ако сега не успееше... Нямахше да стане оттук. Провери системите, хвърли бърз поглед на състоянието на хората си и нареди:

— Придвижваме се още два километра. Включват енергийния щит, няма за кога да пестим, екзоскелета на максимален режим и — поколеба се за миг — фазово изместване на плюс десет. Ще се възстановяваме когато се приберем в базата.

— Слушам милорд — отвърнаха в хор войниците.

Нямахше как под този камуфлаж да разбере дали им трепнаха очите.

— Девет минути до връщането обратно — безизразно каза адютантът.

Ще те изкормя тебе някой ден — помисли си, но не злобно, а някак весело. Щом и полуандроидите започнаха да му стават симпатични, значи определено е за почивка.

— Да тръгваме — каза.

И тогава ги нападнаха.

* * *

Този път Илия не успя дори да се изправи. Лежеше на поляната край блатото, гледаше облещилото се над него безумно синьо небе и леко потрепваше с крака. Може би и стенеше. Главата му се пръскаше и колкото и да е чудно, вече не го бе толкова страх. Милорд няма начин да не успее — помисли през хаоса в мозъка си Илия. Колко му е, остават още два километра и край. Опита се да седне. Пред очите му се взривиха ярки петна, досущ като онези взривове, дето станаха при атаката преди планината. Там май го отнесоха още двама от войниците

на милорд. Илия изстена и се хвана за главата. Започна да търка слепоочията си, да мачка тила си и да натиска челото си. Сякаш се мъчеше да извади развален видеодиск от непослушно устройство.

— Добре ли сте господине? Имате ли нужда от помощ?

Двама кой знае откъде взели се мъже стояха до него и гледаха съжалително. Сигурно бяха рибари или безгрижни почиващи от вилите, излезли като него на разходка. Обикновени, щастливи хора, които не участваха в никакви бойни действия. Илия ги погледна неразбиращо, сякаш му говореха на непознат език.

— Имате ли нужда от помощ? — попита пак по-възрастният.

— А? — успя само да изломоти Илия — Кой, аз ли? А, не... Малко нещо...

— Не се притеснявайте — успокой го мъжът. — Аз съм лекар. Легнете внимателно и се успокойте. Ще ви премеря пулса, в колата имам и апарат за кръвно налягане. Ако искате, мога да ви откарам до болницата.

— Лекар ли? — учуди се Илия — Лекар ли сте?

— Е, не точно — призна възрастният. — Психиатър съм, но все ще мога да ви помогна някак си.

— Психиатър — повтори като ехо Илия. — Аз съм добре. Просто някакви припадъци... Сигурно от пренатоварване, от стрес. Дърворезбар съм. Сега правя една входна врата и не съм измислил още детайлите. Затова сигурно...

Илия млъкна, вгледа се в мъжете пред себе си, които определено вдъхваха успокоение и изведнъж всичко си каза.

— Полудявам, докторе, полудявам. Виждам неща, които никога, ама никога не са ми се случвали и какво ти случвали — не съм и чувал за тях. И не просто ги виждам, ами участвам в тях, и след като отминат тия видения, съм като парцал и не мога да разбера какво става, как става и защо става. И най-важното има ли край.

— Спокойно, спокойно — каза докторът и клекна до Илия. След това свали тъмните си очила и го погледна в очите. — Сега ще се успокоиш и отпуснеш. Ще ти сложа една безкръвна инжекция и след десет минути ще си готов. Отпусни се, затвори очи и не мисли за нищо. За нищо, Илия, за нищо.

Докато говореше, помощникът му допря до рамото на Илия малка капсула и я изпразни направо през дрехите в тялото му.

Илия дори нямаше време да се учуди откъде този симпатичен доктор знае името му. Отпусна се назад и потъна в спасителното безвремие.

— Боже! — изпъшка докторът и седна да Илия. — Доста силен пристъп.

— Пробив в защитата ли е? — попита помощникът.

— Не съм сигурен. Висшите офицери след края на службата си имат право на блокпамет. Изкарват пенсионирането си като нищо не спомнящи си хора. Живеят обикновен живот на обикновени хора. Всичко, което е станало, което са правили, което са видели, е зарито дълбоко в паметта им. Понякога обаче стават пробиви, често пъти с неприятен край, ако не се овладеят навреме. Изглеждат като психични отклонения, като остри психеделични видения, а всъщност това са спомени от нещата, които са вършили. В повечето случаи тези неща не са приятни и стоят като затихнал, но готов да изригне по всяко време вулкан.

— Какво ще правим сега?

— Ще му възстановим старата памет, за да може да преодолее психическия проблем на двойствеността, иначе може да полудее.

— Илия — надвеси се докторът над дърворезбаря. — Илия, когато се събудиш, няма да си Илия, а ще си офицерът от космическия флот, който винаги си бил. Това, което ти се е привиждало, е било истина и ти ще го разбереш веднага щом се събудиш. Събуди се.

* * *

— Милорд — по комуникационния канал гласът на адютанта звучеше глухо. — По-нататък не бива.

Спря се и огледа местността. Наистина вече нямаха избор. Трябваше от тук да ударят възела и да се надяват, че са достатъчно близо, за да успеят. Щеше му се още поне километър да са по-напред, но нататък квантовото покритие ставаше още по-несигурно. Двамата с адютанта имаха шанс да се върнат, ако успееха за по-малко от половин час да инсталират установката и да пуснат зарядите. Първо вероятностния — за пробив в покритието — и след това невроимпулсния и холистичния. Можеше пък и да успеят. Назад щяха

да разпънат механичните криле и да се надяват, че квантовото покритие не е изместило пространството, та лъжеканьонът да вземе да се окаже истински и да ги засмуче някое въздушно течение.

— Давай установката — нареди той и адютантът му сръчно започна да вади от раницата си разни части. Да му се чуди човек откъде намира тоя ентусиазъм.

Докато полуандроидът сглобяваше ударната система, той изучаваше планината пред тях и сравняваше данните на уредите. Предсказвачката на събитийност, упорито предсказваше, че да, това е толкова търсеният транспортен прехвърлящ възел и няма къде другаде да е, защото всички данни сочат това и няма какво да се мотаят, ами да го взривяват или там каквото ще го правят и да се връщат обратно, защото десет души стигат като жертвоприношение на този посран транспортен възел.

Естествено вградената предсказвачка на събитийност нищо такова не му каза. Тя просто показва някакви числа, а другото го измисли подпухналият му мозък, жадуващ за почивка.

— Готово, милорд — докладва адютантът, — въведени са данните от уредите, коригирани с квантовите анализатори и наместени според предсказвачките на събитийност. Можем да действаме.

— Да действаме — съгласи се милорд, защото нямаше закога повече да се туткат и да питат разни предсказвачки и квантови аналитички. — Таковай му мамата на тоя транспортен възел и да се омитаме.

Полуандроидът едва ли знаеше как да такова мамата на каквото и да е било, още по-малко на секретен транспортен възел. Нямаше време и да пита, защото този път ги нападнаха сериозно.

Не някакви си t-бойци и холографски стрелкови птици, не бяха и обикновени установки плюещи плазмени снаряди, нито класически невронни мини. Този път бяха хора. Накичени като тях със смъртоносни технологии, екзоскелети, разни вградени предсказвачки, лазерни импулсни оръдия, фазови преходи и какво ли още не.

Хич не му се биеше с хора. Дори и да бяха полуандроиди като неговия адютант. Хората са си хора. Дори да не виждаш кръвта им и изцъркания през ноздрите мозък, когато ги уцелиш знаеш, че зад оная купчина метал, керамика и електроника стои човек.

Да му се не види — изруга ядно и жестоко наум и нареди на адютанта:

— Пускай зарядите, момче. Пускай, че стана страшно.

После включи фазовия преход на плюс десет, махна ограничителя на екзоскелета и освободи предпазителя на енергийните акумулатори. Имаха десет минути, в които трябваше или да се справят с бойците срещу тях, или да се отдадат на вечна почивка във вид на безсмъртни атоми.

Пусна наномаската пред лицето си и ако тя имаше цвят и форма, би трябвало да изглежда като шлем на стар воин. Рицар например. Измести се фазово и се понесе напред.

* * *

Илия бавно се освести. Главата му беше сравнително бистра. Погледна доктора и помощника му, които стояха надвесени над него и внимателно седна.

— Как сте? — попита докторът, като го гледаше в очите.

— Добре — отвърна Илия. — Мисля да ставам.

После внимателно се изправи. Нищо страшно не се случи.

— Милорд — обърна се към него младият помощник, — извиняваме се за случилото. Щабът...

Не довърши, защото Илия го изгледа диво и отскочи настрани.

— Знаеш ли, ако те фрасна — озъби се той, — само на милорд ще ми станеш. Какво си ме замилордвал? Аз им разправям, че имам проблем, той ми се подиграва. А бе какви сте вие двамата?

Илия ги гледаше подозрително и както беше ошашавен от ставащото, като нищо можеше да прасне някой по муцуната. Последното видение беше ярко, силно и трагично. Милорд остана сам с адютанта си.

Погледна към доктора с надежда, че не му се подиграва. Той го гледаше с неприкрито изумление.

— Успокойте се — започна докторът. — Кой казахте, че сте?

— Илия — отвърна Илия и пак седна със замаяна от виденията глава. — Илия дърворезбарят, но защо ставам понякога той милорд, дете и той се чуди какво да прави и за чий се бие, не знам.

— Илия ли? — папагалски повтори докторът.

— Да, Илия — викна Илия, — живея в къщата до магазина на Тачи, ако го знаете. Никакъв милорд не познавам и не съм чувал за него. Илия, Илия, Илия... Това съм аз, мамка му, и нищо друго.

— Боже! — изпъшка докторът. — Ще ви дам успокоително.

— Дай ми — учудващо бързо се съгласи афектираният мъж, — дай ми, защото ако милорд не успее и го гръмнат, не е ясно какво ще стане с мен.

Помощникът на доктора пак допря капсулата и изпразни съдържанието и в тялото на Илия. Той щастлив полегна настрани.

— Какво става? — попита младежът. — Не може да се върне основната личност ли?

— Не — тихо каза докторът, — това си е Илия и нищо друго. Чист, натурален Илия и никакъв милорд няма тука. Никакъв висш офицер, никакъв ветеран от войната.

— Ами спомените?

— Идея си нямам. Ще докладваме на спешната група.

Спешната група се оказа млад мъж, облечен в спортно яке и широки панталони. Гледаше весело, макар че в неделя следобед би трябвало да е кисел. Погледна спящия Илия, повдигна клепачите му и надникна в очите му. После залепи на темето му някакъв уред и затвори очи.

Явно има зеничен дисплей за данни — с лека завист помисли докторът.

Докато стояха така, Илия няколко пъти конвулсивно потръпна, после сви ръцете си в юмруци и нещо измърмори.

Докторът не издържа и веднага щом младежът от спешната група отвори очи и свали устройството от главата на Илия, попита:

— Какво става?

— Нищо страшно — отвърна младежът.

— Пробив в паметта ли има? Защото аз не открих стара личност — попита.

— То и няма стара личност — каза онзи. — Това си е... как казахте? Илия? Да, точно така.

— Но, но... — старият доктор съвсем се обърка, — той има видения. Спомени, които са локализирани от следящия екип и докладвани като девиация в спомените на висш офицер.

— Ами не е точно така. Спомени са, да, но не от станало вече събитие, а от бъдещи събития.

— Как? — смая се докторът. Помощникът му пък съвсем нищо не разбираше. — Как бъдещи събития?

— Новата идеология на войната е пенсията да се взима преждевременно. После следва кадровата служба. Този човек тук, Илия, първо ще си е Илия и после войник, офицер, милорд или там, докъдето стигне. Разбирате ли? Първо ще си изживее живота като дърворезбар, а после ще бъде войник. Той не е служил още, не е воювал никъде, не се е бил, не е имал жестоки сражения, не се е жертвал за другарите си, нито някой се е жертвал за него. Не е изпълнил още нито една мисия. Той почива. Той е ветеран от бъдеща война. Ветеран, който вече има пристъпите на своите все още неизживени спомени. Ще му мине. Ще забрави тези спомени от бъдещето. Случват се на някои хора. Това е.

— Той, какво, вижда бъдещето си ли?

— Не е ясно. Едва ли. По-скоро вижда варианти. Той все пак е бъдещ войник и ние ги подготвяме от малки. Това е. Върнете на мониторната система код за прехвърляне на случая в нашия отдел и не го мислете повече.

Докторът, помощникът му и младежът от спешната група си тръгнаха, оставяйки Илия свит настрана с потръпващи от време на време крака.

* * *

Илия се съвзе и надигна внимателно глава. Чувстваше се добре. Виденията бяха изчезнали. Това го разведри и изпълни с радост. Стана и се приближи до блатото. Беше пълно с всякакви същества — пълзящи, летящи и скачащи. Илия хвърли една пръчка, която цопна в средата и изплаши някаква ококорена жаба.

Странни бяха тези видения и страшни. Сега изчезваха като кръговете, които оставаха във водата от пръчката. Ставаха все по-слаби

и по-слаби. Замисли се дали милорд успя да взриви този транспортен център и дали успя да се върне. Може да е успял — помисли си Илия. — Щом съм здрав и мозъкът ми е в ред, значи е успял. Изведнъж се почувства някакси горд за тоя милорд, сякаш самият той беше участвал в тази опасна задача.

Чувствам се като ветеран от войната — помисли си Илия, — ветеран, който не е участвал във война. Може би ветеран от бъдеща война.

Тръгна към къщата си и докато си мислеше какви мотиви да вложи във вратата, която трябваше да изработи, изведнъж се сети на какво милорд оприличи онова поле, което трябваше да премине. Беше много смешно сравнение и Илия с глас се разсмя и след това дори затича през полето, което нямаше нищо общо с онова другото, дето приличаше на... Вече забрави и на какво точно приличаше онова жълто поле.

КАЛИН НЕНОВ
ТРИПТИХ ЗА ЮНАЦИ И ЗЛОДЕИ

*На Жасмина,
чийто глас още отеква*

I. ЦЕНТЪР

Имало едно време един Юнак...

Всъщност не — Юнакиня била; а в разбързаните ни времена „едно време“ не е като едно време, затова разказват, че я има и днес, още крачи сред нас и си пее, още търси правда и мир, и не се скъпи да раздава надежда и обич...

... Ала, за да стане такава, ето какво ѝ се случило...

Имало едно време една Юнакиня. Наричали я Юна и възпявали младостта ѝ в легенди: как сразила Рогатош Безкръвни; как оставила Бладен и Бягащите бандити с по два здрави пръста, да не трябва друг да ги храни; как първа сред всички конфед'ски жени получила чин Юнакиня; как издирила и предала на конфед'ските стражи сам Нейсюх Неусетния...

В нея тлеело нещо — дали била тъй родена, или животът така я направил, никой врач не поискал да каже, — що изригвало в ненадейни моменти като буря от сриваща ярост. Тогава гласът ѝ смразявал, а който не рухвал пред него, рухвал, щом видел очите ѝ. Казват, че така побеждавала враговете си. Ала с времето се смирила и започнала да превръща гнева си на песни; и, лека-полека, се отказала от Юначните си дела. Още се чувала, тук и там, и в Отвъдното кралство дори: как си пее, та да не стресне без време живинките по пътя си, да излее събиращата се мъка и радост. Ала все по-малко били вестите за появата ѝ в света, и все повече — легендите и лъжите.

Имало, пак по онуй време, и един злодей. Цяла Конфед'ия пропищяла от злодеянията му. Хвърлял отрова в конфед'ските извори, та людете, пили вода, три дни не можели да се трудят по людски, а топлели седалата на едните места. Отвлечал конфед'ските вестоносци

и ги оставял в несвяст и без памет, през седем провинции в осма. Веднъж дори ползвал таен прах, за да срути с гръм незапомнен съкровищницата на конфед'ско пристанище. Тъмна доба било и погинали само двамина: окъснял висш сановник и местен джебчия, който търсел подслон от дъжда. Но злочинството го отприщило сякаш: почнал да граби кервани, да насилва девойки, цяло село затрил в планините, говорят, изнамерил най-черна магия, що изпразнила за една нощ две големи хазни... Пропищяла Конфед'ия, пратила подир него потери Юнаци. Всуе: потерите дирели тук, конфед'атите пропищявали там; потерите дирели там, а той се изгубвал за дълго. И после, едва ги разпуснели, за два дена три пъти удрял, в три различни конфед'ски земи. Съвещали се конфед'ските власти, решили: ще пращат Юнаци сами, да проникнат по родните му места, сред далечната Дупкия, да разпитат местните хора, да открият следите му, да го хванат. Пратили, един подир друг, осем Юнака, кой от кой по-Юначни. Първият не се върнал; не се върнал и осмият.

Вместо тях се завърнала Юна. Чула била за безлюдното село и сама се предложила за Юнак-Преследвач. Властите, волю-неволю, склонили — не обичали гласовитата Юнакиня, дето все им задавала неуместни въпроси, нелепи такива, мъчни за отговор, и не спазвала заръките точно, ами по-иначе, според неин някакъв ред — все едно по-добре преценявала що е право от сбраните мъдри мъже на Конфед'ия. Ала нямало що да сторят, нямали други Юнаци да жертват — пък и някои от тях затаили надежда да не я видят вече, непокорната дева Юнак.

За да бъде прикритието й пълно — и понеже из Дупкия можело да се случат лоши неща на самичка жена, — тръгнала в мъжки одежди. Ала тръгнала чак след две зими; две зими първо учела дупкската реч и говорела със свои другари от оня край на света, и четяла книги за Дупкия и такива, написани от дупкейци, и попивала дупкско изкуство. Дупкия, научила тя, всъщност се казвала Дъщия — „земята“ на дъщки език. Да протегнеш на дъщ ръка в поздрав значело да си тръгнеш безрък: дъщите се докосвали едва щом имали пълно доверие в другия, понякога — месеци след първата среща. И още, и още... Две зими й трябвали да се готви; ала тя не бързала, нито значела нещо за нея насмешката в погледите на братята й Юнаци — знаела, че това ще й бъде последна задача, и й се отдала с цяло сърце. После, една зимна

утрин, излязла от Конфед'ската библиотека, вдишала острия въздух дълбоко, дълбоко, и потеглила към съдбата си.

Щом пристигнала в Дъщия, си потърсила дом, и нови приятели, и прехрана. Учела дъщите на конфед'ски език и порядки, по-лесно да се оправят, когато са на гурбет. Учела ги да яздят на кон, за да могат овреме да стигат от място на място в ширналите се градове на Конфед'ия. И участвала рамо до рамо с тях в делничния им труд и в празнуването: учела се от тях. Три години отминали, за да я приемат за своя; и три още да попадне на диря от Дей. (Така казвали на злодея — истинското му име никой не знаел, затова го били кръстили на дъщкия бог на разрухата и градежа.)

Била зимна вечер, наред равно поле, догдето ти стигат очите. И сняг — бял, чак синеещ от бяло; като вечер от приказка. Юна, сгушила шия до шията на своя жребец, се носела накъдето я били упътили старейшините от близкото село, все доверени хора на Дей. Белите, чак сини снежинки милвали скулите ѝ и я връщали към отдавнашни мигове нежност, и я карали да забравя къде се е устремила.

Изведнъж една пряспа изсвирила и жребецът на Юна замръзнал, ей така, сред галопа си. Юнакинята се търкулнала през врата му, отгласнала се от преспите, още докато се въргала, и стъпила на крака с учестен дъх, но ясни очи.

На десет крачки от нея стоял възрастен мъж, с черти нито остри, нито меки, ами изсечени от скулптор, що не повтаря, и с умни очи — навярно някога нежни, само горящи сега. Щом ги видяла, Юна трепнала с болка. Спомнила си отдавна загубен човек, онзи, чиято загуба я направила Юна. Трепнала с болка — а болката е врата към гнева.

Той също се взираше в нея през парцалите сняг, и хем се намръщил, хем се засмял.

— Хубава стойка имаш... но не се бия с жени.

Юна нямала време за изненада, че я познал толкова лесно; заглушил я гневът ѝ, истинският ѝ гняв.

(Пренебрежението е път пред гнева.)

— Защо — рекла му, — те сами ли ти се отдават, преди да им вземеш честта?

Мъжът трепнал, но не отвърнал нищо. Обърнал се и закрачил през преспите.

— Чакай — настигнал го тихият глас. — Тук съм за теб, Дей. Аз съм деветият...

Миг по-насетне той връхлитал връз нея.

— Няма — издишал — да има — посегнал сърце да изтръгне — десети...

Тя се дръпнала край ръцете му, като житен клас мека, нежна като повея през лятото, ядна като младата Юна, и светът изведнъж оставил Дей без опора: снегът се надигнал, препънал го, проснал го по корем. Дей се намерил завързан от своите си ръце и двата й крака, и болка... и болка... и болка...

— Няма да има — казала тя върху него. — Аз съм последният. А ти, щом не се биеш с жени, с кой се биеш? С деца, старци? С разни сановници из хазните?

Той потръпнал отново и изохкал в железния ключ.

— Оня наместник... той търщувал по разни работи негови, не за ушите на простите хора. Нито време му е било, нито мястото там.

После прехапал устни.

— Но какво ти разправам... Нали си деветият...

— Търщувал в хазната, казваш... А другият? А джебчията?

Дей помълчал малко и едва чуто рекъл:

— За него... не знаех...

Друго не казал, но Юна умеела да слуша и чула нещо в гласа му, което смекчило гнева ѝ и стяга на коленете.

— А обирите? Отвлеченията? Клането в Каел?

— И до Каел ли съм стигнал? — въздъхнал той. — Стига, девета. Приключвай с това. Мислех те по-умна — а и след малко ще почне наистина да боли.

В следващия миг тя стояла права до него и му казала:

— Разкажи ми.

В следващия миг той я притискал в снега, но не стягал пръстите си на шията ѝ, а я гледал в очите.

— ... Разкажи ми — преглътнала с мъка — ... как е било...

Дей отпуснал ръка, после бавно се вдигнал от нея — тя за пръв път видяла с колко болка се движи.

— Ти си по-умна... А на мен много не ми остава. Е, разбрах, че можеш да слушаш — но виж първо.

И запретнал ръкави и показал моравите вадички, що пълзели от мишниците към китките му.

— Гладната чума — издишала тя.

— И за нея си чувала, значи?... Не зная какво ми остава, утре или още година. Жреците казаха, че живея девети живот... А семейните ми ги няма вече десет лета.

Тя го слушала, и само черните ѝ зеници говорели какво ѝ се случва отвътре.

— От храната, приказват жреците — новата, евтината, излъсканата, дето идва от ваш'те земи... Само че не тя погуби моите — тях ги погуби гладът... Дойдоха ония, които са те пратили тебе, донесоха тяхната храна, евтината, излъсканата, донесоха тяхното злато, многото, лъскавото. Не им стигна да купят всичките най-хубави ниви — забрана издадоха, да не гледаме друга храна освен тяхната, да не вземем да ги изтравим. А пък житото им — купиш му семето, изкласи веднъж, засееш го пак — и в новата пролет нищо не никне. Така било безопасно, разправяха. Елате да купите ново.

Тя го слушала, и само бръчката между веждите ѝ издавала какво се надига отвътре.

— А когато не смогвахме повече тук, опитахме в града, като другите. Градът не ни искаше. Не искаше езика ни — признаваше го уж, но хората се отдръпваха, щом ни чуеха. Нищо — ние научихме езика му, волю-неволю. — Последното казал на конфед'ския, що говорел всеки цивилизован човек. — И се оказа, че пак не ни иска... Не искаше обичаите ни... връстниците на сестра ми започнаха да странят от нея в мига, в който върза коси с лико от върба. Не искаше и уменията ни. Грешно било хората да цериш с древни илаци, можело човек да убиеш — така казваха врачовете ви. Грешно било да им казваш къде да копаят за кладенец — така казваха вододайниците ви. И хвърлиха баща ми в тъмница за едно лято; а той, щом се върна вкъщи, не продума и дума за там, доугасна безмълвно...

Тя го слушала; и сълзите не ѝ пречели, само я разтваряли по-цяла за думите.

— И лицата ни не искаше, вашият град. Виж...

Дей разперил криви пръсти на лява ръка.

— Тук ме ритаха. Тука с нож — посочил лявата буза. — „Махай се, смугъл придошлек“ — отново говорел конфед'ски, в дъщкия тая

дума я нямало, — „връщай се в блатото, дето ти е местото!“... И когато умря и сестра ми... радост бе туй, след седмици на бълнуване и огнени гърчове — се върнах. В блатото. С максимум още година живот... Десет години, девета — десет години така.

Помълчал, дълбаел снега с поглед.

— Казвали ли са ти — и тук потръпването едва не хвърлило тялото му обратно в снега — и че крада? Не ония чутовни обири, не... Крада, за да не погина от глад, и заради хората в онова село, дето не дават никой да купува овес или грънци от тях, понеже старейшините им призовавали към война с Конфед'ия...

Гласът му най-сетне секнал, Дей вдигнал глава, видял я. И я гледал ли гледал ли гледал, дордето се побояла да не би да е онемял веќе (и помислила, че — аха! — в ума ѝ ще проговори). Доближил я тогава, едва уловимо накуцвайки, и попил с показалец влагата по едната ѝ скула.

— Когато ми рече, че си деветият, исках да те погубя, заклевам се в Дей. И щях да сторя нечувано зло... Ала кажи ми — престрашил се и пак се взрял в нея, — що щеше да сториш, ако беше на мен?

В тишината Юна отронила:

— Аз... не зная...

А помислила: „Много по-лошо, приятелю Дей... много по-лошо. Нямаше само ръце и крака да съм чупила; нямаше само с гласа ми да плашат децата...“

Нямало нужда да пита за жените, за старците, за приписваното. Разбрала била. И дори не се разгневила на лъжите, що делят хората на „нас“ и „онези“. В сърцето ѝ имало само мъка, а мъката е врата от гнева.

— Слушай — вдигнала поглед към него, незнайно колко по-късно, и се смутила, че още е там. — ... Какво мога да сторя за теб? Миналото не мога да променя; нито ще ми повярват и ще те опростят...

Той се взрял в нея втори път.

— Деца имаш ли?

Този път тръпката едва не разкъсала нея.

— Брат ми е жив още — той свел глава, — и за него крадах...

Тогавя видяла, че е по-млад от нея, а изглеждал като света стар, сякаш свят бил понесъл на плещите си.

— Не умее нищо полезно — говорел Дей, — конфед’ски дори не успя да научи... Трудно приказва с другите хора въобще. Ала съм му предал всичко, което назнайвам — и за илачите, и за водата, и...

— Ще го взема... ще се грижа за него.

Дей отстъпил назад, поклонил се сковано и рекъл:

— Аз съм Деян.

— Аз съм Джоан — рекла му, и преметнала ръката му през рамото си, и го повела през преспите, сякаш уж той я водел.

Три дни по-късно стигнали до земянката. Посрещнал ги брат му. „Пей... Пеяне — това е Джоан“. Гостил ги с бульон от корени на неяда — най-вкусното ястие в живота на Юна. Не казал и дума, само ги гледал с топли очи.

— Не... приказва — закашлял се Дей.

На другия ден преминал. Казват, че снегът, под който легнало тялото му, е по-мек на допир и никога не се стапя докрай.

* * *

Юна взела Пей със себе си, да се грижи като за свой. С времето го научила на конфед’ската знакова реч и на слушане със сърце... колко му трябвало — нежност, обичане и желание да го разберат. Той пък я учел на древни илачи, вода да открива, да рисува вълшебните дъщци картини. Сякаш Дей живеел чрез двамата; все едно целият дъщци народ оживявал чрез тях. Тя показвала как да вижда нощем през магическите й стъкълца. Той на нея — как да вижда без тях. И сравнявали, и откривали нови неща за света, заедно. Излъгала се била Юна: откриването на Дей не било последната й задача. Имала си задача за доживот — да расте редом до друг.

Пей й станал пръв помощник и най-верен спътник. А ги чакал дълъг път сред света — да се вслушват в шума на дърветата, в песните на делфините, в невъздъхнатите въздишки и неизболяната болка; да се учат как да лекуват, с тревите на дъщите, с бодливите камъни на надниците, с дъха и дланта си по тейтски; да записват преданията и поговорките, приказките и песните, откъдето преминели, да не се изгуби вековната мъдрост безследно; на хората да разказват, големи и малки, за причините, що ги правят различни, и за еднаквото, дето ги

свързва; да дадат много надежда, утеха и помирение — безспир себе си да раздават. Благодарни, хората ги нарекли Юна и Пей Меди Атор, що значи „сред людете действащи“.

* * *

Разказват, че и днес вървят по света. Ако чуеш песен зад следващия завой, ако зърнеш усмихващ се спътник до пееща спътница, спри и се вгледай: те ли са?

Ще ги познаеш ли, щом ги срещнеш?

II. ЛЯВО

Имало едно време една Юнакиня...

... Но преди него време, преди името Юна да се запее в Конфед'ия, имало една конфед'ска девойка. Тя намерила Юна, разказват конфед'ските мъдреци, щом загубила наведнъж двама обични люде.

И са прави, само че бъркат как се случило...

Имало едно време една конфед'ска девойка на име Джоан. Джоан била като другите дъщери на Конфед'ия: хем чувствителна, хем практична в девичите си дела, наглед по-крехка от конфед'ските момци, а вътрешно — по-корава. Само гласът ѝ я откроявал. Чудно хубав глас бил; а станал хубав, понеже Джоан обичала да си пее. Пеела при пробуждане, пеела, плакнейки коси или месейки, пеела си и когато разгръщала свитъци в конфед'ските библиотеки, едва чуто, да не я пъдят вардяните. И пеейки, чувствала как расте. Не навън: тя останала дребничка външно; растяла отвътре.

Имало и един конфед'ски Юнак. Той вече бил особен Юнак — на служба понякога, понякога неоткриваем по никоя от двайсет и седемте земи на Конфед'ия; див, непокорен, каквито отдавна не ги правят. И очите му такива, особени. Умни очи — което се срещало; но и нежни — а това Си е рядкост. И пръстите му: на двете пламтящи ръце, които умеели да прогарят стени, пръстите били като жарещи вейки. С едно докосване изпарявали сълза.

Джоан и Юнакът се срещнали — намерили се. Не им трябвало много: две нейни песни, две сълзи, изпарени от него.

(Вие какво — като пеела, да не би да не плачела? Вие какво — да не би само от мъка да плачем?)

И почнали да се учат да живеят един с друга. Заедно правели всичко: калявали телата си с древните бойни умения на тейтите и надийците, въздигали гласовете си в нови хармонии, обличали поривите на чувството си в одежди, които сам човек не може да носи. Той бил див, непокорен; само край нея очите му гледали нежно и се смирявал. Джоан пък, край него, месела песните си в сладкиши. И от тия сладкиши пръстите му ставали още по-огнени, още по-жарещи... като снежна милувка по скулите.

Имало и трети — Рогатош. С Джоан се познавали от мъничета — бил ѝ най-старият, най-довереният приятел. Много мъдър човек бил — почти колкото бил висок. Как побирал толкова мъдрост, никой не знаел; както и как толкова дълъг човек не се чупи, докато крачи. Някои разказват, че обичал Джоан като повече от приятел. Някои се смеят — какво е то да обичаш като повече от приятел? Някой разказват, че завидял на радостта им. Някои се смеят — що за приятел би бил? Тъй или инак, Джоан споделяла с него, както споделяме със стар, най-доверен приятел. И го слушала, слушала мъдрите му, спокойни слова; и сравнявала с другия, мерела Роги и своя Юнак, дори без да ще.

Един ден Юнакът си дошъл у дома, а в очите му, в пръстите нямало огън. Счупен изглеждал, или утихнал. Същия тоя ден Джоан не пеела. В нейните пък очи се мъгляла умисленост. Тук мъдреците се двоумят, триумят, стоумят... Кое е това, дето кара човек, роден с песен, да спре да пее, даже за ден? Кое угася плама на горенето, дето ни движи?

Той се прибрал счупен, тя го посрещнала тиха. Прегърнали се, притиснали се, държали се.

— Има ли смисъл? — прошепнал ѝ, след миг или вечност. — Това, дето правя, има ли смисъл от него?

Тя само издишала.

— Пак ме пращаха да... налагам доброто. Реда на Конфед'ия да налагам... И аз пак... по моя си начин. За трети път тоя месец заповед нарушавам. За трети път пускам човек, дето не бива да пускам. После се карам. С ония със заповедите. Има ли смисъл да бъда... слуга? Има ли смисъл да... кова от идеали дела? Има ли смисъл да гоня човеци, за... доброто, за реда на Конфед'ия?

Джоан вдишала и след миг (или вечност) прошепнала:

— А защо... не се сети по-рано? Какво, мислиш, ми е на мен... когато те няма?

Той се стегнал в ръцете ѝ.

— Какво, мислиш, ми е, когато се питам — ще убиеш ли тоя път? Теб ще убият ли? Кого ще убиеш? Докога тъй?

И тъй, без да знае, пробола Юнака си.

Е, Юна, когато станала Юна, била всеизвестна със слушането си. Умеела камък да чуе, че го боли за притиснато охлювче, да знае как да го донамести, та охлювчето да се спаси. Ала Джоан била млада — още се учела.

Тя усетила стяга в стомаха му, видяла как очите му се затръшват, разбрала, че нещо, дете не бива да става, е станало. Ала била млада — още боляла заради себе си повече от за друг. И последният мъничък глас, който напявал у нея, сега млъкнал. А с другия казала:

— Как решаваш кого да пожалиш, кого да затриеш? Мигар мислиш, че не те виждам как се сгърчваш насън, че не чувствам как дланта ти стиска дланта ми, аха да я смаже? Може ли тия злини да не те изменят, да не те отдръпват от мен... да не ни разделят? Защо — взряла се в него немигащо, — защо *това* си избра да правиш, любов моя?

Той също ще да е бил глупав, също ще да е бил млад — защото тогава на свой ред я ръгнал. Стиснал зъби и процедил:

— А *ти* защо не ме пита по-рано? И защо ми го казваш сега, *така*?

И се почнало.

— Чак днес набрах смелост да споделя... С Роги споделях.

— С... Рогатош...

— Пита ме дали си толкова потаен и с мен. И не ставаш ли по-жесток с времето — гледала го, а устната ѝ потръпвала. — И какво ще се случи, ако някой ден твоите произволи омръзнат на Мъдрите и те пратят на заточение — или по-лошо...

— А не можеше ли... мене да пита?

— ... с мен какво ще се случи.

— С тебе... — изохкал. — Рогатош е питал какво ще се случи с тебе...

— Да, любов моя — насреща го гледали кремъци, — за Роги съм важна. Знаеш го много добре.

Той мълчал, после продумал през стиснати клепки:

— А защо избра *мене* за спътник, Джуне?

Сега ахнала тя, а прегръдката им се скъсала неусетено.

— И щом аз съм ти спътник, кому вярваш повече?

— Престани!

— Не ми стига да ме съди в Съвета, къде разбрал, къде — не, а сега и от тебе... чрез тебе...

— Стига! Роги ме знае от по-рано! И ме мисли повече, отколкото ти! А ти... ти винаги си желал да ни разделиш!

В очите му нямало нищо нежно, за първи път от години, когато зейнали срещу нея.

— Да разделя, значи... Джоан, защо изобщо си с мен? И защо — пак те питам, наистина — защо сега, защо не ми каза по-рано?

Тя замижала срещу толкова много болка и ударила в мрака.

— Ти сляп ли си, та сам не видя? Глупав ли си? Роги разбира и от половин вдигната вежда...

И улучила, както улучва кама след финалния финт на Коремната роза — улучила. Разбрала по тишината. В тишината клепките ѝ подскочили, а когато видяла Юнака си, поискала цяла да скочи към него. Бил се свлякъл на пода, безшумно. С две ръце стискал главата си, досами лявото си ухо, а очите му...

Джоан не успяла да направи и крачка.

Разказват, че той, който я учел на убиващите изкуства, в оня ден я научил на погледа, който убива. Юна с неназовимия поглед, Юна с погледа, с който сразявала, щом не ѝ стигал гласът.

Изправил се бавно, привел глава, сляпо търсейки твърда опора наоколо. Спрял се за миг, полюлял се, после посегнал, с главата си, не с ръце, и се хласнал в стената. А когато вадите алено прокапали през брадичката му, отметнал коси и я посякъл. През зениците му изригнал огън и я хвърлил сред мрак... пронизал я в сплита, попарил сърцето ѝ, прогорил очите ѝ, тя се люшнала и се срутила — дори не усетила как главата ѝ среща ръб.

Когато дошла на себе си, него го нямало. Оставил ѝ бил само левия си ръкав, от любимата бяла дантелена риза, за превръзка през слепоочието. Оставил ѝ бил и болката, която се връщала в ненадейни моменти на сриваща ярост, и ѝ припомняла.

За него говорят, че поел към Отвъдното кралство.

За нея се знае, че изчезнала и се върнала след година, друга. Гласът ѝ звънче сега блъскал като камбана пред Свършека. Сълзите ѝ се били вледенили в кристали, режещи и разсичащи. Но най-страшни били очите ѝ. Помни се, до Свършека ще се помни, че били страшни тия очи, макар никой да не знае как точно — в тях никой не смеел да гледа.

След година се върнала друга, казват, и се родила легендата за Рогатош Безкръвни.

Но това вече е друга приказка.

III. ДЯСНО

Първа е песента.

Разперва криле зад завоя — едно дълго, изящно; другото покъсо, измамно немошно — и се издига в мъгливото конфед'ско небе, танцувайки с капките дъжд.

Ръцете му потъват още навътре в полите на робата.

Песента носи усмивки — като лястовиче цвърчене в земите на Дъщия, като рев на надийски тапир, като камбанките, които пророхкват пръстта на Отвъдното кралство напролет. Всяка нейна извивка се смее...

Мракът в качулката му някак омеква. После блъбва навън, два пъти по-студен.

Песента е хвърчило. Ветровете я грабват и я задърпват напред, към завоя; към него. Скоро се мярват и двете нейни криле: тя — дългокосата, изящна и в бяга си; той — чужденецът, безгласно пригласящият.

Когато го виждат, ги чака, изправил снага, свел глава. Песента им прибира криле и ги приласкава отдолу, с тая ласкавост, с която се взират през капките. Студените сиви гори, ръмящото сиво небе, самотният сив силует...

(Усмиват се, чува го в дружното им приветствие.)

— Двамата Меди Атор — вместо приветствие, той.

— Ти!

Гласът ѝ го кара да вдигне глава; и да се взре в двата кладенеца насреща си, без мяра дълбоки; да се взре в жарта, пламнала върху изненадата.

— Ти...

Тя върви към него, с все по-разперващи се ръце, с все по-разтварящи се очи — и за миг дланите му омекват, пръстите му

потръпват... после стисват по-силно.

Тя върви. На десет крачки от него. Осем... шест... пет...

Другият, зад гърба ѝ, леко встрани, се усмихва с доверие, като дете очи в очи с вълкодав.

Камите изскачат от робата и се люшват отпред. Иглен връх на надиплена в бяло десница към потръпналия ѝ спътник; а в левицата с липсващ ръкав — сребърна роза за Джун.

— Не се приближавай.

А тя не трепва и прави крачка.

— ... дошъл съм, за да се свърши.

Изящният връх сочи слънчевия ѝ сплит.

— От това няма нужда...

— Не се приближавай.

Тя отново пристъпва напред.

— Нима ще ме нараниш?

— Ще се нараниш, Юна.

И отново; и чувството, бликащо от кладенците насреща му, най-сетне го стига и го облива, и го посича, като поглед през алени вадички, и го понася...

Той затваря очи, но кинжалът остава. Чувства, че и тя е отпуснала клепки; чувства как прави поредната крачка. Сега острието опира о топло — о плът...

— Моля те... мигар е нужно... сега? — безкрайно нежен, гласът ѝ.

— Не се приближавай... Недей... Моля те... — почти секнал, неговият.

Стягането на корема ѝ пробягва по дръжката. Сетне тя отхвърля молбата му.

— Мразя те... — теква от него, като струя кръв по сребро — толкова дълго те мразя...

Простенват като едно.

Очите му са отворени, повече, повече, *повече!* — и я виждат, през прозореца на сълзите ѝ, виждат я, в извивката на негаснещата усмивка, *виждат* я.

(Другият — сив силует в сивия дъжд, като всичко на крайчеца на света — е навел глава и блести неподвижно: сив е, но вадичките по скулите му блестят.)

— Ти си си... Ти си си — шепне му, и се свличат като едно, свличат се през вика му:

— Глупаче!... Приятеле!...

Пръстите му вече прегръщат мъничкия, мъртвешки прорез под пъпа ѝ. Лявата му ръка хваща нейната застиваща длан, отстъпваща пред Студа; очите я викат, изригват потоци от лава, помитат Вселената с пожара на първородния огън.

— Пеяне... на помощ...

... И когато най-последно вдига глава, без да вдигат ръце от лежащото между тях тяло, вижда в очите на другия онова доверие — на детето, което почесва по гушата вълкодав и поставя ръчичка в пастта му, и чудовището не може да склочи челюсти, никога вече...

И когато тялото ми си спомня да плаче, част от мен се надига и литва: сред сивото, тъй безумно красиво конфед'ско небе. Капките затанцуват с нея, дърпат я ветрове, гушват я облаци. И след миг вече я няма.

Няма я... няма я...

Издание:

Златен кан. Том 1

Съставител: Кънчо Кожухаров

Корично оформление: Веселин Праматаров

Лингея ЕООД, Благоевград

ISBN 978-954-92471-1-4

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.